

ნაკადული 2000

მხარე წლის შემოსავლები ♦ რაიონების №6
 საკვების სარეზერვუარი ♦ კონსტრუქციის მ. კომპლექსი ♦ ორნი
 ტანსაცმის მწარმოებლის ♦ სასაზღვრო ზღვა ნარკოტიკები
 და ალკოჰოლი ♦ „Punk7“ – ზუსტად უპირობო ♦ რაიონ
 გარეგანი დიპლომატიის ცენტრი ♦ სოციალისტური

„ვინა თქვა, თითქოს პატარა იყო ჩემი სამუოხლო, დიდების ღირსი“

მესხეთი

გიორგი ლეონიძე

დიდო მესხეთო, ძველო მესხეთო, მადლო მესხურო, მზეო მესხურო, ოცნებას უნდა, რომ ძველებურად უკვდავი სხივით გადამესხურო!

შენი კოშკების სარკმელებისკენ მოჰქრის ოცნება ჩემი ფრთამილა, ოქროსფერად რომ იხედებოდა, ისევ დაგნათის ჯაგზე თამარი...

ისევ ორბეზად დაგტრიალებენ შენს ნანგრევებზე ჩამოხედული, — ბაგრატი, გიორგი, დიდი დავითი, და სხვა ათასი გუნდი მხედრული, —

ვინც მტერს ულენა მოიერიშეს შენს გალავნებზე მუხარადები... თვით კახაბერი, ზღვის კარის მცველი, რკინის პალოთი საზღვრის დამდები...

დიდი დროშების შემარხველი, მტრის გამრეკელი სმლით, აჯანყებით... შავ ურდოების დამჯახებულნი, შალვა თორელი, სარგის ჯაყელი...

და სხვა დაჭრილნი და ნამებულნი, ზედ დაკაფული შენი შვილები... აბჯარაცმულები, შუბნანუელნი, ხმალამართულნი, მხარგაშლილები.

ბუმბერაზები, გოლიათები, გორგასალიდან ვიდრე ჩვენამდის, ყველა ფეხზეა, ერთის გაფრენით, რომ შენთან გაჩნდეს მტრის გაჩენამდის...

და თვით ჯერ პერანგაუხვეველნი და გახვეულნიც ბნელ სუდარაში, ყველა გამხდარა შენი წყლულების, შენი შეკომილ აბჯრის დარაჯი...

მამამთავრები, მაკურთხეველნი, ოქროს ენა და სულის მხილველი... მგოსნები ალურ-სიმებანი, როგორც ათასი ოქროს ფრინველი...

თვით ჯადოქარი ქართული ქნარის, ვეფხვის ხალების დიდი მღერალი... კვლახტრის შუქში მთანმინდელები, გრძელ ეტრატებით გადმოშტექერალი...

ობიზარები... საბანისძენი... დიდოსტატები... გადაშენრლები... შენთან არიან, ვით შენთან არი, მათი სიმღერა, ღვანლი, ცრემლები.

შავი ზღვის უბემ, დე, ჩაბაროს შენი ტყვიელი, ძველი სვედები... დაგიბრუნდება კვლავ რუსთაველი, არწივის მხრებზე გამომზვედები!

„ნაკადული“

სამგანვილო ჟურნალი
 2000 წ. №4-5
 გამოდის 1926 წლიდან
 ნომრის შინაარსი

140
 2000

21662

„ნაკადულის“ საინფორმაციო სააგენტო „ფაქტი“ -----	2
რწმენით, იმედით, სიყვარულით -----	3
ცხრა წლის ჟამთააღმწერელი (პრეზიდენტის სტიპენდიანტი) -----	4
გიგა (ვლ. ბერიაშვილის ნახევრადხლაპარი) -----	6
„Punkt7“ – ზუსტად შეიღზე -----	9
ორი ტესტი თინეიჯერებისთვის -----	10
ვინ ყოფილა ეს ქეთი ბაწაში! (ერთი თქვენგანი) -----	12
მსოფლიო კიდით კიდემდე -----	13
სახიფათო გზა: ნარკოტიკები და ალკოჰოლი (პრაქტიკული ფსიქოლოგია მოზარდებისთვის) -----	14
ბუნების კარი -----	17
ოღოშხერი (მოსწავლეთა შემოქმედება) -----	18
ისტორიკოსი მიხეილ თამარაშვილი („მშრომელი წარვალს და ნაშრომი პკეის“) -----	20
???	22
მოპაველის სასწავლებელი: რამიშვილის ჰინ საავტორო სკოლა -----	23
კითხვა – თქვენი, პასუხი ჩვენი -----	25
რას და როგორ სწავლობენ შენი თანატოლები... -----	26
უნჩვეულო წვიმები (საინტერესო თემსზე) -----	28
რასაც მხოლოდ დღიურს გაანდობდი -----	29
რატომ ვამბობთ ასე? სიტყვის კონა -----	30
სიცილის გაკვეთილი -----	31
ვიქტორინა „ჭკუის კოლოფებისთვის“ -----	32

რედაქტორის სვეტი

„ნაკადული“ თქვენი ჟურნალია, თქვენთვის გამოდის, თქვენ ხართ მისი მკითხველები და მამსადამე, მისი ავკარგინაობის პირობებში შემთავსებლებიც.

ჟურნალის ყოველი ნომრის მომზადებისას ცვდილობთ ისეთი თემები, მასალები, საკითხები შევარჩიოთ, თქვენ რომ მოგეწონებათ და გამოგადგებათ. ბევრი თქვენგანი სიამოვნებით გვიზიარებს საკუთარ აზრს ჟურნალზე, გვწერს, გვირეკავს, რედაქციაში გვკითხავს, გვთავაზობს საკუთარ შემოქმედებას, გვიამბობს თავის სკოლაზე, მეგობრებზე, მასწავლებლებზე. გვირბა, ეს ურთიერთობა უფრო აქტიური, მჭიდრო, საინფორმაციო იყოს და ამიტომ გთხოვთ, უფრო ხშირად მოგვაწვდინოთ ხმა, დაგვირეკეთ, მოგვწერეთ, შემოგვიარეთ რედაქციაში. ჩვენი ტელეფონები და მისამართი „ნაკადულის“ ამევე გვერდზეა მითითებული.

ხომ გინდათ, ჟურნალს რომ გადაშლით, იმის შესახებ ნაიკითხოთ, რაც განტერესებთ და გაღელვებთ, ჰოდა შემოგვეხმინათ, გვიკარნახეთ თემები, რუბრიკები, მოგვწერეთ თქვენი კლასის, სკოლის, მეზობლების, მეგობრების შესახებ. გავვიზიარეთ, რა მოგწონთ და რა – არა „ნაკადულში“, რა აკლია, თქვენი აზრით, ჟურნალს იმისათვის, რომ კიდევ უფრო მრავალფეროვანი და საინტერესო იყოს. რედაქცია უთუოდ გაითვალისწინებს თქვენს აზრს, სურვილებს, შენიშვნებს და, გარწმუნებთ, ჩვენი ერთობლივი ძალისხმევით ჩვენი და თქვენი „ნაკადული“ ბევრად უფრო საინტერესო, ხალხიანი და მრავალფეროვანი გახდება.

რედაქტორი მანანა გელაშვილი

სამსახურეო რედაქტორი ნოდარ სუმბაძე

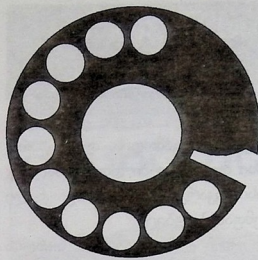
მისამართი: 384096, თბილისი ქოსტავას ძ. 14
 ტელეფონები: 93-31-81 93-18-84.

ინდექსი: 76157.

ფასი სახელმძღვანელო

რეგისტრირებულია მთავრობის რაიონის სასამართლოში

საქართველოს
 ე. რ. ბ. ს. უ. ლ. ი.

ფაქტი

„ნაკადულის“ საინფორმაციო სააგენტო

საქართველოს სპორტში ინტერნეტში

საქართველოს განათლების სამინისტრომ და ამერიკის შეერთებული შტატების კომპიუტერულმა კომპანია TBAI-მ ხელი მოაწერეს ხელშეკრულება საქართველოს სკოლების ინტერნეტის ქსელში ჩართვის შესახებ. ამ პროგრამის განსახორციელებლად ამერიკულმა კომპანიამ 250 ათასი დოლარი გამოყო. მუშაობა ამ მიმართულებით ამერიკელთა მიერ ჩვენს სკოლებში არსებული ბაზებისა და ინტერაციის შესწავლით დაიწყო.

რამ ღლის მხატვრის გაპოვნება

საქართველო-იტალიის მეგობრობის საზოგადოების ოფისში მოეწერა რვა წლის ნორჩი მხატვრის, საქართველოს პრინციპალის სტაქანდიაცის ნინო ბარნაბიშვილის გამოფენა. ევრისასკზე წარმოდგენილ 50-ზე მეტ ნამუშევარში იგრძნობოდა მათი ავტორის ბავშვური სიხალისე, აზროვნების სიღრმე. ფერის ფაქტი შეგრძნება, კომპოზიციის ელემენტების ფლობა. პატარა მხატვრის ჯერჯერობით თბილისის №1 კლასიკურ გიმნაზიაში სწავლობს და ნატვის მასწავლებლებთან ერთად უცნობს.

თბილისი სიღრმე

დუშეთის ვაჟა-ფშაველას სახელობის საშუალო სკოლას 165 წელი შეუსრულდა. ერთ-ერთი უძველესი ქართული სასწავლებლის ოუბლენზე მიწვევლები იყვნენ საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე ზურაბ ფუჩია, განათლების მინისტრის ალექო კარტიანი, განათლების სისტემის თვალმჩინო მუშაკები, სკოლის კურსდამთავრებულები, თბილისის №1 ექსპერიმენტული სკოლის დღევანდელმა, მას შემდეგ რაც სტუმრებმა სკოლა დაათვალიერეს და მის მოსწავლე-მასწავლებლებს ესაუბრნენ, ზეიმა დუშეთის კულტურის მუშაკთა სახლში გადაინაცვლა. ოუბლესთან დაკავშირებით სკოლის დეკანოზის პედაგოგებს სხვადასხვა ხარისხის ჯილდოები გადაეცათ. ამავე დღეს საფუძველი ჩაეყარა ოუბ-

ლარი სკოლისა და თბილისის გრიგოლ ხანძთელის სახელობის №1 ექსპერიმენტული სკოლის მეგობრობას.

თინათინ და მარია თას-თასში პარასკევასში სახეობს

მოსკოვში ჩატარდა ტრადიციული ბავშვთა საერთაშორისო ფესტივალი „აახნოე შენი ვარსკვლავი“, რომელშიც მსოფლიოს 15 ქვეყნის ასობით ნორჩი წარუგზავნილი მონაწილეობდა. საქართველოს ოთხი პატარა მომღერალი წარმოადგენდა: მარია თხელიძე, მარი ბასილია, ლია ალაიძე და თინათინ ჯამბურია. თბილისის პირველი კლასიკური გიმნაზიის მესამე კლასელმა თინათინ ჯამბურიამ, რომელიც იმავდროულად მუსიკალური სკოლის მეორე კლასის მოსწავლესაცაა. პირველი ადგილები

დაიკავა საესტრადო უკუბასისა და კლასიკური უკუბასის ნომინაციებში. ამ წარმატებამ დიდი სიხარულის გარდა, თინათინს მოუტანა მიწვევა ავსტრიაში სასწავლებლად და ჩიკაგოში ბავშვთა მსოფლიო ფესტივალში მონაწილეობის მისაღებად. გარდა ამისა, თინათინ ჯამბურია, როგორც მოსკოვის ფესტივალის განაპირის მფლობელი, მონაწილეობის მიზლებს ფესტივალში „ოქტოს მაგია“, რომელიც იენისში გაიმართება ბულგარეთის ქალაქ ალბენაში.

წარმატება ზედა წილად მოსკოვის ფესტივალში მეორე ქართველ გოგონას, მარია თხელიძესაც, რომელმაც ორი ქართული სიმღერა შესასრულა – „ხორუმი“ და „ჩემს სიმღერას ვინ გაიგებს“ და ყველაზე პერსონალურ მომღერლად იქნა აღიარებული. ფესტივალის პრესტიჟული ფიურის ავსტრიაელმა წევრმა მარია მო-

სკოვში მასტერ-კლასის გაკვეთილზე დასასწრებად, ავსტრიაში კი – საესტრადო სტუდიაში სასწავლებლად მიიწვია. ხოლო ფიურის ამერიკელმა წევრმა პატარა ქართველ მომღერალს 25 სექტემბრიდან 5 ოქტომბრამდე თავის ქვეყანაში რამდენიმე კონცერტში მონაწილეობის მიღება შესთავაზა.

„პარიკმის“ კიდევ ერთი პრემია

ახალგაზრდა რეჟისორმა დათო ნიკოლაძემ თეატრალურ კაოლა-სტუდია „ბერიკეტი“ ახალი სპექტაკლი – „ჭინჭრაქა“ დადგა. რეჟისორმა ახლებურად გაიაზრა გიგა ნახუციშვილის ეს ზღაპარი, შიგ ჩვენი დღევანდელი ცხოვრების უარყოფითი მოვლენები ჩართო და მებზე საინტერესო სანახაობა მოუმზადა მაყურებელს. მაგრამ რომ არა პატარა მსახიობების ჩინებული თამაში, სპექტაკლს ასეთი წარმატება არ ექნებოდა. ბავშვებმა მშვენივრად გაიგეს ზღაპრის დედაზონა, რეჟისორის ჩანაფიქრიც და გასატყობი ოსტატობით გაცტოხლეს ზღაპრული პერსონაჟები. პრემიერზე დიდი მოწონება დაიმსახურა მთავარი გმირის, ჭინჭრაქას როლის შემსრულებელმა გიორგი ბუქიაშვილმა, რომელსაც მართლაც დიდი ღირსეული პარტნიორობა გაუწიეს დანარჩენმა ნორჩმა მსახიობებმა: ანი დუნდუამ (მზია), არჩილ ბადაშვილმა (რევი), სანდრო მეტრეველმა (ვევი), თიკო ქვანისიშვილმა (ქოსა მჩრეველი), ანა ონიანმა (მზეოუნახავი).

რწმენით, იმედით, სივპარულით

თბილისის მართლმადიდებელი ეკლესიის მრევლის სურვილით, 1992 წლის სექტემბერში დღეაქალაქში წმინდა ექვთიმე და გიორგი მთაწმინდელის სახელობის მართლმადიდებელი გიმნაზია გაიხსნა. პირველ ხანებში სასწავლებელი სხვადასხვა წარმოების, სასოფლოეობრივი ორგანიზაციებისა და კერძო პირების შეზღვევებით ფუნქციონირებდა. მართლმადიდებელი გიმნაზიის დაარსების დღიან მფარველს თბილისის სასული-

ცხოვრებასა და მის მოძღვარს. თვეში ერთხელ აღმზრდელი აღსაზრდელებთან ერთად წმინდა ადგილების მოსახსენებლად ქალაქგარეთ გადის. ბავშვები ეკლესია-მონასტრების მიღამოებს ასუფთავებენ, შემდეგ კი თამაშობენ, სამალავებს ეძებენ, პერბაროუებისათვის მცენარეებს აგროვებენ.

გიმნაზიაში მასწავლებლებსა და მოსწავლეებს შორის ურთიერთგაგება და კეთილგანწყობა სუფევს. ბავშვები ერთმანეთსაც შეტანა და ფაქთად ეჭვობიან. გაეციანი მიზანობით, რომლებმაც მოისურვეს თავად მიუხიროთ მშობლიური გიმნაზიის შესახებ.

ანა ზედეგოთი: „გაყვილების შემდეგ ხშირად ვერჩები გიმნაზიაში. წვენი აძმრდელი გონა ბაღაქაძე გაყვილების მომხადებში გეგმობება. თუ კლასში რაიმე გაუკეთებია მზიხა, არასოდეს ვუეული ვერადს. ვეულოფერს ბოლომდე ვაყვიუთ. ვედილობით ერთმანეთსაღმი ამხანავერი დამოუფლებება შევარჩნოთი.“

ბექა ხიხარულიძე: „ყოველდღის მიტეაღება ხატეა. აღმზრდელი და თანაელასულები ჩემს გატაცებას სერიოზულად ეყვიბიან. გიმნაზიის სტრუქტურა ბერი ჩემს ნამუეყარი გამოუფენილი. ძალიან მახარია, რომ მასწავლებლებს და ბავშვებს მოსწონთ ჩემს ზეინავები და პორტრეტები.“

ვახუე ზეყვიამთელი: „აღრდ სხვა სკოლაში ვესწავლობდი, ამხანავებთან ხშირად ვეწეალობდი, ეწეზობიდი. მე-5 კლასიდან მშობლებმა მართლმადიდებელი გიმნაზიაში ვაღმძიმევაწეს. აქ თანელასულებთან სულ სხვა ურთიერთობები მიტეეს. საყირო ენა აღვიღად გამოეწეაწეი. ამრადღად აღარ მიმდის ეწეწეს ეწეწეუბი ან დავეყვი.“

გიმნაზიაში ძალიან დღი ვერადღება ეობობა ბავშვების აუადმეორე მოსწერებას, მათ ინტელექტუალურ განეიარებას. ვეეაღამე ბეეეეებებს, როგორც წესი, სასწავლო წლის ბოლოს ავიღვილებენ. ვეიარდსენები სპატიო ეიარებებაში საწეწად იღებენ შეტეეებს და აღობობებებს. თუქე მართლმადიდებელი გიმნაზიის ზეადგიოეორ კოლექტივებს ხანდახან მეტად საპასუხისმეებელი ვაღწეწეებლებს მიღება უწეებს. ხარმაცეი, უპასუხისმეებელი, დაბალი აუადმეორე მოსწერების მქიერე მოსწავლეები სასწავლებელს ტეეეებენ.

მართლმადიდებელი გიმნაზია აქტიურ მონაწილეობას იღებს სასოფლოეობრივ ცხოვრებაში. შარშან საერთაშორისო ორგანიზაცეია „ტასისის“ არმამის ხეობის დასასუეეეეე

ბლად თანხა გამოეო. ამ კოლოეოეორე პროგრამის განხორციელება მართლმადიდებელი გიმნაზიის ხედა წილად. გიმნაზიელები რამდენიმე დღის განმავლობაში მუხრანსოფლიად მუშაობდნენ არმამის ხეობაში. „ტასისის“ შიერ გამოეოეული თანხა მოსწავლეების მჭეარეობასა და კეეებს მიხმარდა. გიმნაზია მოსწავლეების არასპაოეოეობრიო ასოციაცეია „ეკლერ მეწენარეა კონსერეაცეის“ საგანმანათლებლო პროგრამებში. ასოციაცეის მიხანია შეინარჩუნეს და გააძარელოს ვადაშენების პირას მიუსული იმეიათი მეწენარეები. გიმნაზიელები დღი ეწეიუხანაში ემხარეიან ბოტანიკოსებს ამ პრობლემის დაღეევაში. სიამონეწები ტრეეეეე და უელიან იმეიათი მეწენარეების ჩიბიღეუს ბოტანიკურ ბაღში. ბოტანიკური ბაღის მშინარე ელეოსუბეეის კოლოეოეორე მდგიობრების მუხანსებ მერეეე კლასელმა ლეეან არეეეეებშიქ მოხსენება დამუშაეა. ამ ნარჩომა ლეეეანს დღეეეელებს გეორეეიულ ოლიმპიადშიქ გამარეეება მოუტანა.

2000 წელი წმინდა ექვთიმე და გიორგი მთაწმინდელის სახელობის მართლმადიდებელი გიმნაზიის ცხოვრებაში განსაკუთრებულია: წელს პირველი გამოსაშუები კლასი ტრეეებს მშობლიური სასწავლებლის კელეებს. გიმნაზიის მქიერეიმეტეკლასელების უბრავლელობამ უკეეე არრია მომავალი: ზოგს ექიბობა სურს, ზოგს – აღვიყებობა. გამოსაშუები კლასიდან მხოლოდ ერთი გეორეა აბარებს მისაღებ გამოცეებს სასულიოერე ეყვიეეაში, ხელონეებშიქეიარეობის ფეკულტეტებ.

მართლმადიდებელი გიმნაზიის დირექტორი კახა ვედეგოთი და მისი ანაღეგზრად კოლექტივთა თამარ შეკიამთელი, ანა და ნინო აფეილონეები, ია ტეაბახეი, ნათია ღლეუშარი, დავით ზაითიშეილი იმეღვიერებენ, რომ სასწავლებლის კელეებში ჭეჭმარბიერ მართლმადიდებელი ქრისტიანებისა და დღრესული ადამიანების არაერთი თაობას აღზრდნან.

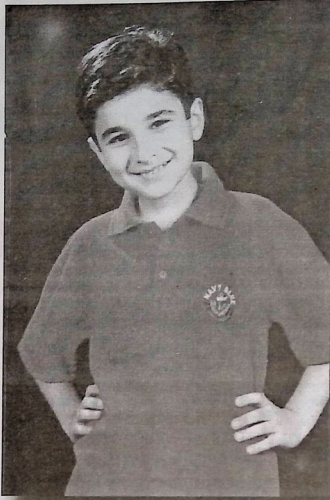
ნანა ბაგაძე-ბიძო

ერი აუადმეობის რექტორია, სირინს ტაბინის მოძღვარი, მამა გიორგი გამრეკელი. ახლადმუქნერი მართლმადიდებელი გიმნაზიის მამა გიორგი გამრეკელმა სასულიოერი აუადმეობის შენობის ნარეული დაუთმო.

1995 წელს წმინდა ექვთიმე და გიორგი მთაწმინდელის სახელობის მართლმადიდებელი გიმნაზია სახელმწიფოს დეკრეტებში რეგამდა. დღესდღეობით გიმნაზიის დღეეეელებს მერია აუინანსებს. სასწავლებელი ნიქეეეების ქეწხე მდებარე ვეოული 150-ე სასულიო სკოლის შენობაში ვადაედა. მას 145 მოსწავლე და 30-ეციანი მასწავლებელთა კოლექტიეი მიკებს. სახელმწიფო სასწავლო პროგრამის გარდა მართლმადიდებელი გიმნაზია მოსწავლეებს საღირო სკოლს, ქრისტიანული ხელონეების ისტორიასა და ეალიობას ასწავლიან. გიმნაზიელები სამ უქსი ეწას უეფეეებან: ბერძენულს, რუსულსა და ინგლისურს. გიმნაზიის დაარსების ერთ-ერთი ინიცეატორია და მისი დირექტორია, ბატონი კახა ვედეგოთი პროფესიით ბიოლოგია. მისი თქმით, გიმნაზიაში ეკლესიური წესით მცხოვრები მართლმადიდებლების შეიღები განათლებას გარდა, სულიერსა და ზეიობაში ეწეესელებს ეწეარებან. ჭეჭმარბე ქრისტიანებდ და მამულიშვილებად იზრდებან. გიმნაზიაში კლასის დამრეებლის მოეეელობას აღმზრდელი ასრელებს. აღმზრდელია ურავლელობა საენის მასწავლებელი არ არის. აღმზრდელი არამარტე მოსწავლის აუადმეორე მოსწერებას და ვეოეეეეებს აღენებს ვეაღვიერს, არამედ იცნობს აღსაზრდელის ოჯახსა და მის საყოფაცხოვრებო პირებებს, ბავშვის ეკლესიურ

ცხრა წლის შამოსალგონიერი

„ირაკლი გუნიასთან გასაუბრებამ ჩემზე დატოვა ძალიან კარგი შთაბეჭდილება, ბავშვი არის განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული. მან კარგად იცის საქართველოს ისტორია, ერეკვეა მსოფლიო ისტორიის საკითხებში, წყითხული აქვს საქართველოს ისტორიის ნარკვევები, ივანე ჯავახიშვილის „ქართველი ერის ისტორია“ და სხვა თანამედროვე ისტორიკოსთა ნაშრომები. იგი არის განათლებული ბიჭი“ - ასე დაახასიათა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსმა, მცენიერებათა დოქტორმა მარიამ ლორთქიფანიძემ თბილისის 167-ე სკოლის მე-4 კლასის მოსწავლე ირაკლი გუნიამ.

აკადემიკოსის ასეთი დიდი შეფასება საქართველოს იმისათვის, რათა წარმოედგინა შეგქმნათ ბიჭუკი, რომელმაც ქართველ ისტორიკოსთა ყურადღება მიიქცია. ამას კი თავდაპირველად კლბ „მემბრატანეს“ უნდა ეუმადლოდებოდა. ამ კლბში ერთი წლის წინ ისტორიის პირველი ჩემპიონატი მოაწყო, რომელშიც მონაწილეობდა თბილისის რაიფნიში სკოლა. ჩემპიონატში საყოველთაო მონაწილეობა დაიწახურა ყველაზე მცირეობისთვის (სამწევრიანმა) ინოვაციათა ცენტრის გუნდმა „ქართლოსიანი“, განსაკუთრებით კი მისმა 8 წლის წარმომადგენელმა ირაკლი გუნიამ. ირაკლიმ სპე-

ციალური პრიზი მიიღო როგორც ყველაზე ინტელექტუალურმა კაპიტანმა. „ქართლოსიანის“ მეორე წევრი მისი უფროსი ძმა მუხრანია იყო. ჩემპიონატის დამთავრების შემდეგ ძმები გუნიები ეუნდერკინდებდნენ აღიარეს.

- ისტორიის ჩემპიონატისთვის რომ ვემზადებოდით, მე და ჩემს ძმას საქართველოს ისტორიის საფუძვლიანი შესწავლა მოგვიხდა, რითაც ძალზე კმაყოფილი ვართ, - გვითხრა ირაკლიმ.

ძმები ისეთ საკითხებსა და მოვლენებში ერეკვიან, რომელთა ცოდნა-მეფასებას

არა მარტო მათი ასაკის ბავშვებს, უფროსებსაც ეგუჭირდებათ. მათი ცოდნის წყარო უპირველესად წიგნებია, რომლებიც გამოკვლილვით აქვთ დამუშავებული და შესწავლილი.

ირაკლი გუნიამ თითქოს წარსული საუკუნეების წამთააღმწერელი იყოს, ისე საინტერესო ფაქტებით საუბრობს ჩვენს სახელოვან მეფეებზე, მათ მიღწეაწილებზე, ეპოქებზე და იმ ცნობილ პიროვნებებზე, რომლებიც საქართველოს მრავალსაუკუნოვან ისტორიას წარმოადგენენ.

ირაკლის იდეალი დაეთი ადამიანებდაც. იგი, როგორც თვითმხილველი, ისე აღწერს დიდგორის ბრძოლას, თითქოს თავად იყოს დაეთის ისტორიის დამწერი და შესაიდუმლე არსენ ივალთოელი:

„- დემითი ჰგარავდა მეფეს. დემითმა იხსნა სიკვდილისაგან დაეთი აღმაშენებელი. დიდადირის, ჰერანგის ამარა იდგა თეთისი კარვის კართან და აღვამშორტყმული ციხიდან ნასროლი ისარი უსათუოდ გაუპოვდა მკერდს, შემთხვევით ხატი რომ არ დახვედრებდა ფარად. ისარი მოხვედრია მთავარანგელოზის პატარა ძეგლის ხატს, ყვალზე რომ კვიდა და იქიდან ასხლტვითა.

მთავარანგელოზის ხატს რომ არ ეხსნა დაეთისი სიცოცხლე, ვინ იცის, როგორ მუტრიალდებოდა ბედი ქა-

რთლისა. ალბათ, აღარც დიდგორის „ძლევა საყვირველი“ იწინებოდა და ალბათ, საქართველოს გაძლიერება-გაერთიანებაც გაუკრეველი ხანით გადაიდებოდა.

სხვა ვინ უნდა ეხსნა დემითს, თუ არა დაეთითი - ქვეყნის უბადლო მესაჭე, რომელსაც თანაბრად ემარჯვებოდა ხმალი და წინი“...

ირაკლის დაუსრულებლად შეუძლია ისაუბროს არა მარტო დაეთითზე, არამედ სხვა ჩვენს სახელოვან მეფეებზე, ამასთან მოიშველიოს ბევრისთვის ნაკლებად ცნობილი ფაქტები და შეფასებები.

პატარა ირაკლი გუნიას ფენომენალურმა მეხსიერებამ, ლოგიკურმა აზროვნებამ ისტორიოსთა ყურადღება მიიქცია. ბიჭის გამოჩენულმა ნიჭიერებამ, საქართველოს ისტორიის დრმა ცოდნამ და განსაკუთრებით მისმა სერიოზულმა დანტრერებებმა მსოფლიო ისტორიის საკითხებში, პირდაპირ გააოცა საქართველოს ისტორიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი დაეთი მუსხელიშვილი, სულხან-საბა ობოლედიანის პედაგოგიური უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტის დეკანი, დოცენტ სერგო გარდლისანიძე, კაკასიის ხალხთა ისტორიის კათედრის გამგე, პროფესორი ფარნავაზ ლომაშვილი. პატარა ისტორიკოსთი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი რომი მუტრეველიც დაინტერესდა და როცა გაიცნო, საკუთარი წიხნი „თამარ მეფე“ უსახსოვრა.

სწორედ ცნობილი მცენიერათა რეკომენდაციებმა განაპირობა ის, რომ ირაკლი გუნიამ შარშან საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდიანტი გახდა.

მას შემდეგ ერთი წელი გავიდა. ამ ხნის განმავლობაში ირაკლიმ ახალ-ახალი წარმატებები მოიპოვა. მონაწილეობა მიიღო ისტორიისა და გეოგრაფიის 54-ე საქალაქო კონფერენციაში დიდი მონაწილეობა ხვდა მის მიერ დამუშავებულ თემებს - „ბედის ტაძარი“ და „დღადამიწის სათავის ტბები“. კონფერენციაზე წარსადაგმ თემებზე მუშაობისას მან ისტორიული კვლევა-ძიება აწარმოვა, მოიძია სა-

ინტერესო წყაროები, ლიტერატურა. ერთვულს სავარაო ბიბლიოთეკას როცა მაკიათა და მისვლის მიმუხი გააცნო, ბიბლიოთეკის მუშაკებმა უნდოდ შეხედეს, ასეთი პატარა ბიჭი დამოუკიდებლად ლიტერატურის მოძიებას როგორ შეძლებო, მაგრამ როცა ირავლი კატალიგებში ძიებას შეუდგა და საჭირო ლიტერატურა ამოიწერა, დარწმუნდნენ, რომ სერიოზულ მიზნებელთან ჰქონდათ საქმე.

საკულისხმოა ისიც, რომ აღნიშნული კონვენციის ისტორიაში არ ყოფილა შემთხვევა, რომ 9 წლის მოსწავლეს მიეღო მონაწილეობა. ირავლი პირველი აღმოჩნდა.

რავა მაინცდამაინც ბედის მონასტერი აირჩია ირავლიმ? საქმე ის გახლავთ, რომ იგი სოხუმის მკვიდრია. გუნების ოჯახი იძულებით გადაადგილებულია. თავად ირავლი ორი წლისა იყო, როცა მისმა ოჯახმა სოხუმი დატოვა, ბუნდოვნად ახსოვს, წამოსვლისას თავისი სათამაშოები კიბის ქვეშ რომ დამალა.

„ბედის მონასტერი“ თავისებური ხარჯია იმ უძველესი მხარის წინაშე, სადაც დაბადა, ამ თემით გამოხატა მშობლიური კუთხის სიყვარული, თუნდაც ნოსტალგია და მოძაგლის იმედი.

...საქართველოს ერთიანობის სიმბოლო – ბედის ტაძარი, რომელიც გაერთიანებული საქართველოს პირველი მფეის ბაგრატ III-ის ბრძანებით (975-1014 წ.) აიგო, წელს ათასი წლის ხდება. სწორედ აქ, ბედაში, ინება ბაგრატმა საუკუნოდ განსვენება. ტაო-კლარჯეთის ციხე-სიმაგრეში, ფანსაყრტში გარდაცვლილი ბაგრატ III-ის ამიტომაც წამოსვენება ზედა ერისთავ-ერისთავმა და ბედის მონასტერში დაკრძალა – წერს ირავლი და გვიამბობს ტაძრის აშენების თაობაზე თქმულებას, აღწერს მის არქიტექტურას, მნიშვნელოვან ქართულ წარწერებზე, წიგნისცაკებზე, განსვლობაზე... და მკითხველსაც მთელი სიდიადით წარმოუდგება თვალწინ ეს შესანიშნავი ისტორიული ძეგლი.

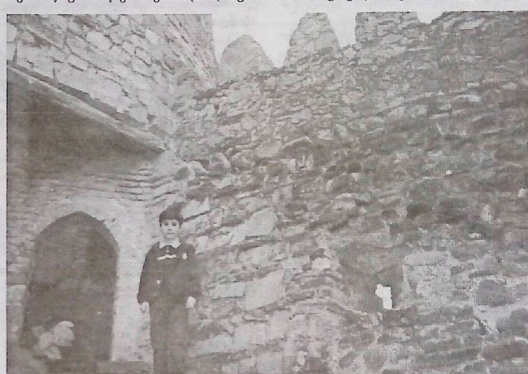
„ამჟამად... უპატრონოდ მტკობული ბედის ტაძარი, დღესაც დგას აფხაზეთის ჯვარცმულ მიწაზე, როგორც ქართული გენიის უკვდავება და ელოდება ქართველთა იმ ახალ თაობას, რომელიც იღვანებს თავისი სამშობლოს გასაერთიანებლად“ – იმედინი სიტყვებით ამთავრებს თავის თემის ირავლი გუნია.

ამ პატარა ბიჭის ბიბლიოთეკა რომ ნახოთ, დარწმუნდებით, თუ რა მდიდარი სამყარო აქვს. ხშირად ნახავთ ახალი ნაყიდი წიგნებით დახუნძულს,

რომელთაგან ზოგი ბუკინისტურ იმეათობასაც კი წარმოადგენს. საკუთარი ბიბლიოთეკის გამდიდრებაში პრეზიდენტის სტიპენდია დაეხმარა.

წიგნებთან ერთად ჩანაწერების რეკლუბებიც აქვს. ერთი წაითხულ წიგნებიდან მისთვის საინტერესო ინფორმაციებს ეთმობა, სადაც ავტორი, დრო და გვერდია მითითებული; მეორეში ისტორიული ძეგლები და მათი აღმშენებლებია აღნუსხული, მესამეში კი გასართობი კითხვებია, რომლებიც წაითხული წიგნებიდან აქვს შედგენილი.

გაგვივივრდებოთ, რამდენი საინტერესო წიგნის წაითხვას და დამუშავებს ასწრებს.

ტელევიზიის წყალობით ირავლი მთელ ქალაქში პოპულარული გახდა. განსაკუთრებით წიგნის გამოყვადებები სწობენ – ეს ის ბიჭი არ არის, ისტორია რომ იცისო? ერთ-ერთმა ბუკინისტმა ი. ჯავახიშვილის სამი ტომი ფასდაკლებით მიჰყიდა, მეორემ კი სულაც უსასყიდლოდ გადასცა, შენზე კარგი ვინ წაითხვასო.

ირავლი გუნია მონაწილეობას იღებს საქართველოს II ჩემპიონატში, რომელსაც აწყობს შემეცნებითი განსართობი ინტელექტუალური კლბი „მემატანე“ და თბილისის მერიის მთავარი სამმართველოს პედაგოგიური ინსტიტუტის ცენტრი.

ირავლის მუსიკაც ძალიან უყვარს, უფრო კლასიკა იტაცებს. ორი თვე მეტადინებოდა მუსიკის მასწავლებელთან, ახლა თავად არჩევს ნოტებს. განსაკუთრებით უყვარს ბეთოოვენის და მოცარტის ნაწარმოებები.

უყვარს პოეზია და ბევრი ლექსი იცის ზეპირად, გამორჩეულად მო-

სწონს ლადო ასათიანის „სალადობო“. სულ ცხენოსნობაზე ოცნებობდა. ბაკურიანში რომ იყო, ნატურა შეესრულდა. ცხენზე გდომაც ესწავლა და ჯირითიც. ირავლი განსაკუთრებული პრევილაციით სარგებლობდა, ნები-სმიერ დროს ცხენი ყოველგვარი გასამრჯელოს გარეშე მის განყარგულვობაში იყო, მხოლოდ იმ პირობით, რომ მისი პატრონისათვის ისტორიული ქრონიკები ან გეოგრაფიის საოცრებანი უნდა ეამბნა.

უყვარს მხატვრობა და დიდ სიამოვნებას ანიჭებს ალბომების დათვლიერება.

ზაფხულში ფრანგ მეცნიერებთან

ერთად ნაოლეონის დაბადების 200 წლის აღსანიშნავად თბილისში ერთობლივი სიმპოზიუმი ტარდება, ამ სიმპოზიუმზე ირავლიც არის მიწვეული. ამჟამად ირავლი მუშაობს საკუთარ წიგნზე, რომელშიც შევა ენციკლოპედური ცნობები საქართველოში არსებულ ყველა ტაძარზე.

წელს ირავლი გუნია კვლავ წარდგენილია საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდიანზე.

ირავლი გუნიას მოწადინებით და მცდელობით გზავთ „ნერვთან“ შეიქმნა „სწავლულ ბავშვთა დარბაზი“, რომლის მისანია შეკრბობს, დაახლოვოს და გააცნოს ერთმანეთს სხვადასხვა მისწრაფებით გამორჩეული ბავშვები. ამ დარბაზის წარმართვაც ირავლის აქვს დაეალებული.

სხვა რავა მოეთხოვება 9 წლის ბიჭს?

მეობა

(დასმარად
ზღაპარი)

ურუბლო დამეს მალა თუ აიხე-
დათ, უამრავ ვარსკვლავს შეაჩნევთ.
ვარსკვლავები მოჭვდილი ცის სილა-
მანეს მხოლოდ აყვებულ ბაღის ან
დედის სილამაზე თუ შეედრება. ვარ-
სკვლავების დათვლა გეცდით? ამბო-
ბენ, ვინც ვარსკვლავებს დათვლის, მე-
ჭკუები ამოუვაო. ტყევილაა ეს რომ მარ-
თალი იყოს, ასტრონომები ზღმარტლი-
ეთი იქნებიან მეჭკუებიც გაზორხილები.
რადგონ ვარსკვლავთა ცანჭე ზღაპზე, რა
თქმა უნდა, იქნებოდით. ჰოდა, ქვიშის
მარცვლები თუ დაგითვლიათ? აი, ზუ-
სტად მაღვინია.

ვარსკვლავები - მთელი ეს სამყარო
განჩა დაშინი, როცა თქვენ ჯერ კიდევ
დაბადებულნი არ იყავით. მაშინ არც
მე ვყოფილვარ დაბადებული. შალიცომ
მიიხზა, ეს ძალიან დიდი ხნის წინათ
მოხდა, მეც კი ბუნდუნად მახსოვსო.
მთელ სამყაროზე ლაპარაკი შორს წა-
გეყვანდა, ეს სხვა დროს იყოს. ახლა
მინდა, ერთ პატარა ვარსკვლავზე გი-
ამბოთ, ვარსკვლავზე კი ვინა, მას ერთ
პატარა ნატყვზე, ქვიშის ერთ მარცვა-
ლზე, პატარა ბიჭზე, რომელსაც გივა
ჭკვია სახელად.

* * *

ველა ქართველი არსივის ბუდეში
იბადება და გამომავლით არც მე ვყო-
ფილვარ. ჩვენი ბუდე ერთი მალაღი მთის
მწვერვალზე იდგა. როცა ცოტა წამოი-
ზარდა და ბუდეში ვეღარ დავიჭერე, ჩე-
მა მშობლებმა, დედა და მამა არსივი-
ბმა ნისკარტი ვუბრუნე ჩამავლეს და ორი
სართულიან დაბლა, გამოქვაბულში მი-
მიჩინეს ბინა. მარტოს რომ არ მომწე-
ნოდა, სოფლიდან ორი ბატი ამომიგე-
ნეს. მათ გრძელი და უცნაური სახე-
ლები ჰქონათ: გიფორი რომ და ვაიანე. მე
მიჭირს მათი გამოთქმა, ამიტომ ბატებს
გი და გას ვუბნის. ეს შემოვლბული
სახელები ვეაბა შალიცომ შეარქვა. მი-
კლე სახელები მეტად მომეწონა, ოღონდ
- თავდაპირველად, მერე კი აღარ, რა-
დგან ვიგას დაიბახებენ თუ არა, სამი-
ვენი თავპირისმტრევეთი გაგრიბიართ.
ამაზე შალიცო ჯერ იცინოდა ხოლმე,
მერე, რომ დაატყო, მყინდა, რევაა მი-
მცა, სახელი გამომეცვალა. ჩემი სახელი
ძალიან მიყვარს და ასე აფილად ვერ
შეველედი, ამიტომ ცივი უარი ვტყვი-
ადგი და ბატებს გამოუცვლე-მეთქი შე-
ნივე შერქმეული სახელები.

- საქმეც მაგამია, ჩემი შერქმეული
სახელები რაა, ახლა რომ გამოუცვლო,
ავტორიტეტი შემელახებოთ, - ჩაიბუ-
რტუნა შალიცო.

ბოლოზე შეხედე, ხანდახან შელა-
ხული აქვს ხოლმე.

- თუკი ავტორიტეტის შელახვა ამაზე
უარესია, მაშინ იყოს, - დავუთქე მე.
შალიცო გაიფხორა და ზურგი შემა-
ქცია. ჯერ ჩემდენი იცხორე და მერე
ენახავო, - ჩაიბურტუნა. რაც მართა-
ლია-მართალია, იმ დღეს ბოლო სუფთა
ქვინდა.

შალიცო ერთი სართულით მალა სა-
ხლოს - ჩვენსა და ჩემს შობილებს
შირის. ერთი სართულით დაბლა კა-
ჭკაჭკები - ფაცაცია და ლატარა - სა-
ხლობენ. მათ ვეველაფერი იციან, რაც
ამ ქვეყნად ხდება. ეც კი არადა, ხანდა-
ხან ზოგი რამ ჯერ მომხდარიც არ არის,
რომ მათ უკვე იციან. ერთი სიტყვით,
დიდი ჭორიანები არიან. ერთხელ გა-
ტყვითან კამათში ისიც კი თქვის ჩემ გა-
საგონად - თქვენი გივა (ესე იგი - მე)
სულაც არ არის არსივის ვევერხიდან
გამომავალი, ჩვეულებრივი ბიჭია და სო-
ფლიან გუგულმა ამოიფხანა, როცა ჯერ
კიდევ პატარა იყო. ბატები დაიბნენ,
შალიცომ კი მათ ასეთი პასუხი გაცა:
მოაგონა არა ის, თუ ვინა ხარ, არამედ
ის, თუ როგორი ხარ! კაჭკაჭებს, მი-
ხუხუდავად ემბა, რომ ცელსპირიეთი
აღესილი იქნის აქეთ, აღარაფერი
უთქვამთ. საერთოდ, ისინი შალიცოსთან
კამათს ერთდებან, მხოლოდ ვის და ვის
იბრუნებენ. ბისმარე კი მათთვის თი-
თქოს არც არსებობს. აბა როგორ უნდა
გაგონო არსება, რომელიც კითხვზე,
დაიღწევი წლის ხარო, ბისმარედა ვიბა-
სუხებს: „აღმართით ვისამ-ბრამსელი, კუ-
რის ნორდ-ოსტი, თქვე კატრანის კე-
რებიო!“

- ბისმარე, რა არის კატრანი? - ეკე-
თხე.

- მაიმუნი იმიტომ კი არ იქექება,
რომ რწყილები ჰყავს, არამედ ჩვეულებ-
ბის ძალით, - მაიმუნის ენაზე თქვა მან.

ისევ შალიცოსაგან გავიგე, რომ კა-
ტრანი შავი ზღვის ზვიგნის რქმეგია.

ბისმარე ჩვენი სეობის ერთადერთ
ვეზობტყერ ვერინეულა - თუთიფუმს
ქვია. მას ზურგი ზღვა და ოყენი აქვს
მოვლილი, ბოლოს ჩვენიან დაიდო სა-
მდამოდ ბინა, მოფირინდა და ვყავის გვე-
რდინ დასახლდა. ბევრ წეს ფლობს და
დიდი ცხოვრებისეული გამოცდილებაც
აქვს; ცდილობს, ვეველა მოვლენაზე სა-
კუთარი ზრის გამოთქვას, მაგრამ, რა-
ტომღაც, ხშირად „ცხრიანს თვილებს“.

ცხრიანს კი არადა, ჩვენ იმის მოხარე-
ლებიც კი ვართ, ხანდახან „ერთიანში“
თუ მოარტყამს ხოლმე.

კაჭკაჭების ქვემოთ მერცხლებისა და
ბელურების დიდი კოლონიაა. აი, ეს არის
მთელი ჩვენი დასახლება.

ფირიველები ბუდეებში სახლობენ,
მხოლოდ მე და ბატები ვსახლობთ გა-
მოქვაბულში, ამიტომ ცუდი ამინდის
დროს შალიცო, ბისმარე, ფაცაცია და
ლატარა ჩვენიან შემოიფხვან ხო-
ლმე. მეტი ადვილიც აღარ ჩრება.

გიორისა და გაიანეს, იმის გარდა,
რომ თბილი და რბილი გერმა აქეთ,
ერთი კარგი თვისებაც აღმოაჩნდათ -
დიდებული მებზარებიც არიან.

გარეთ მზაუნა წვიმა, ცა ფეხად
ჩამოდის. შავი და თეთრი არაგვი გიფე-
ბიეთ დასტყვებთან ერთმანეთს და ზე-
ვი ბულდრაობენ. მიხუხუდავად დიდი
ცდისა, ვერც ერთი ვერ ერევა მეორეს.
სამაგიეროდ, ჭკვიან ალხანებს დაუნა-
წილებთან ცის ნაწერი და კაკაკსიონის
ქვების აქეთ-იქით გადავქეთ. საზნობარი
რა აქეთ, წყალი ვეველას ეყოფა! ვე-
ვლანი ჩვენს თბილ გამოქვაბულში ვართ,
ტანი გის ფრთის ქვეშა მატეს, ფეხები -
გასი.

- დღეს შენი რიგია, - ვუვუბნები ვის.
ბატებს დიდი ხეყენა არა სჭირდებ-
ბათ. გიქორობა ველი ჩაიწმინდა და და-
იწყო:

ზღაპარი ჯაღონსურ სიტყვებზე

- იყო და არა იყო რა, იყო ორი
ბიჭი: სიყო და ნიოთ...

- რა უცნაური სახელებაა! არა ჯო-
ბა, გივა დადარქმობათ? - გავიჭირე მე.

- ჯერ ერთი, ვეველას გივა ზომ არ
ერქმევა? და მეორეც, უზრდვლობაა,
როცა ვინც სიტყვას აწვევტინებენ, -
თქვა შალიცომ.

- დეაჩემს ვითხავ, „უნრდვლობა“
ცუდია თუ კარგი. თუ თქვა, ცუდიაო,
იცოდა, მუწუნებს გაგაციო, - დავბი-
რდი შალიცოს.

- მიდანი ბიჭები გზაზე და უცებ მო-
ესმათ ძახილი: მიშველეთ, მიშველეთო!
მივიღწენ და რას ხედავენ: ვიღაც კაცი
ორმოში ჩავაგრიდინა და ვეღარ ამო-

დის, - განაგრძო გიმ.

- ბიჭებო, მიშველეთ, ამოიღე და დაგასაწურებთო, - დაჰპირდა კაცი.

- უნდა ვუშველოთო, - შეეცოდა სიკოს ორბში ჩაგარდნილი.

- ეჰ, ეგ ახლა ამბობს, დაგასაწურებთო, თორემ რომ ამოვიყვანო, შერე მოგვატყუებს და არაფერსაც არ მოგვცემს, - თქვა ნიკომ. - ჩვენ ჩვენს გზაზე წვაიღეთ, როგორც ჩავარდა, ისე ამოვიღეს.

სიკომ ამხანაგს არ დაუჯერა, ტყეში შევიდა, ბერი ეძებდა თუ ცოტა, ერთი მსხვილი ტოტი იპოვნა, ხენშით მოათრია ორმოსიან და მიე საშუა. კაცი ხის ტოტს ამოკვეა და ამოვიდა.

ნიკომ ხელი გაუშვია, - შეპირებული საწურები მოგვეციო, კაცმა ხის ტოტი ორმოდან ამოიღო, იდლაში ამოიწარა - ამას შინ წაივიღებ და ბუხარს შეუკეთებ, თქვენ კი აქედან დაეკარავთ, ხანამ კანჭები ამ ტოტით არ ამიჭრელვებითაო. შეშინებულმა ბიჭებმაც შენისავე მოკრცხულს. - დაამათვრა გიმ ზღაპარი.

ვევლანი ბისმარკს მივანერდით, გვიანტერესებდა, რას იტყვია.

- სამასი უფროში მას, ვინც პირველი მივა, - რიხიანდ დაიძახა თუთიყუშმა თურქულად ფაცაცია მ ჩაიფხუკუნა და ხელი ჩაიქინა.

- სიკოს რომ ამხანაგისთვის დაეჯერებინა, ეს არ მოხდებოდა, - თქვა მან.

- ექნებ, არაფერი ჰქონდა საწყალ კაცს, რა უნდა მიეცა საწურად? - გამოეცომაგა ლატკურა „საწყვალ“ კაცს.

- არის ერთი ჯადოსნური სიტყვა, რომელიც ვევლანზე დარბ-ლატკუსაც კი ვევლანზე დიდი სიკეთის საფასურს გადაახდებინებს, - გამოაცხადა შალიკომ და მე მომპირდა.

თავლი ავარიღე და თითი ცხვირში გიტყე, აქოდა, მაღან დაგაკებული ვარ-მითქი. ეს კითხვა კი დიდხანს არ მძლეუდა მოსვენებას: ნეტავ, რა ჯადოსნური სიტყვა უნდა იფოს-მეთქი ასეთი?

- შენი ჯერია, გა, - ფეხი წავკარი გაიანგა, რათა უხერხულოდ დამემალა.

- შორს მოუარე, შინ მშველობით მიდიო, - ჩინურად თქვა თუთიყუშმა.

- ბისმარკმა თქვა: ადამიანს ენა იმისთვის აქვს, ლაპარაკისს ფეხები არ იხმაროსო, - მისაყვედურა შალიკომ.

- მუტრუკის წიხლი საწყენი არ

არისო, - ჩაიბურტყუნა გამ და ზღაპრის თხრობას შეუდგა.

ზღაპარი უღირს მემუზა

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი მუფე. სიყვდილის მოახლოება რომ იგრძო, საშველი და მთელი ქონება თავის სამ ვაჟი-შვილს თანაბრად გაუნაწილა. ორი ვაჟი თავის წილ სამეფოს კარგად უკლავდა და პატრონიბდა, სიმდიდრე თუ არაფერი შემატეს. არაფერი დაუკლიათ. მესამე ვაჟი კი მთელ დღეებს ქიფისა და ლხინში ატარებდა და მალე ვევლაფერი გაფლანგა. რამდენჯერაც ფული შემოაკლდებოდა, მძებს მძივითავდა ხოლმე დახმარებოდა. თვისი. ისინიც რამდენჯერმე დახმარებნენ. დაუფრცა ბევრჯერ ძმებს. ღრეობებს თავს

სვენა ვერ გამოიტანა. ცოლოა, მძევლია, როცა კაცს აქ არაფერი აქვს, - თქვა შალიკომ.

- კარი გააღეთ, აცაუნებენ, უღიქვი მე.

- კარს კი არ აცაუნებენ, შალიკომ ჩაიკუყუნა თავში თითები, - ირინიული ღიმილით ამისა ლატკურამ.

- კარც რომ არა გვაქვს, გენაცვალე? - მითხრა გაიანგ, მაგრამ მაინც წაივიღა შესაწირუმებლად.

ფაცაცია მ პირზე ხელი აიფარა და განუ გაიხედა.

- ცოლიო, ცოლი! ცარიელი თავი მძიმე სტარეგელია, - ამოიხარა შალიკომ.

- ცარიელი თავი მარტო მის პატრონს რომ ამძიმებდეს, დიდ უხედურება არ იქნებოდა, მაგრამ... - მხარი აუბა ვიქორამ შალიკოს, - ერთ ამბავს გიამბობთ, იმასვე, თუ როგორ დაღუპეს ცარიელმა თავებმა მთელი ქვეყანა, აბა, მისმინეთ.

ზღაპარი ორთაყვანისძეობისაზე

ერთ ქვეყანაში ორთაყვანისძეობის ცხოვრობდა. ერთ თავში ტყინი ჰქონდა, მეორეში - არა. ის თავი, რომელშიც ტყინი იყო, მხოლოდ სიმართლეს ლაპარაკობდა და კეთილ საქმეებს ქადაგებდა. ცარიელი კი, როგორც თითოეული მხეხილი, სრულიად საწინააღმდეგოს ფიქრობდა და ლაპარაკობდა, რადგან ადამიანს ორივე თავი ერთდროულად მართავდა, მას ვეღარ გაეყო, რომლის შარი იყო სწორი, რომლისთვის დაეჯერებინა, რომლის ბრძანებები შეესრულებინა, ამიტომ მისი ხელიდან უდიდესი სიკეთეც და უსამართლოები საზიზღიდად წარმოიგდებოდა, რა

დავანებებს და სახელმწიფოს მიუხედავო, მაგრამ როგორც კი ფული მოიკლდებოდა ხელში, პირობა ავიწყლებოდა. ბოლოს მძეხი დარწმუნდნენ, რომ მას ღრეობებს ბოლო არ უქანდა და დახმარებაზე უარი უთხრობს. ხალხმაც თავის მეფეს მიბაძა, აღარაგის სურდა შრომა, ვევლამ დროსტარებას მიჰყო ხელი. მესამე ძმის წილი სამეფო მალე გადაიხიდა. გაჩანაგდა, დასუსტდა და მტერმა ადვილად დაიპყრო. თავად მუფე კი იძულებული გახდა თავისი ქვეყნიდან გადახვეწილიყო, რათა მტერს ხელში არ ჩაეარდნოდა. მას შემდეგ ის აღარავის უნახავს - გაიანგე ბისმარკს კვლავაცად გადახედა.

- შეინახეთ ფული შემხსხველ საღაროში, - დამრეგებლური ტონით თქვა თუთიყუშმა რუსულად.

- ვაშა, ცხრიანში მორატყა! - დავიღრიალე მე.

- ამ ზღაპრებიდან ვერაუთარი და-

ამბავი იქნებოდა მთელ ქვეყანაში?! მათავარი კი მაინც ის იყო, რომ მეტე გავწყვიათ, რა იყო სიყვე და რა - ვერტყება. გუშინდელ აშშენებულს დღეს ანგრევდნენ, დღეს კი ვერ კიდევ არ დაემუწინოდა წიხინითა რაიმეს კეთება, და უკვე იმასვე ფიქრობდნენ, ხელო როგორ გაეფუჭებინათ უფრო ვევეტურად. წუთის წინ შექნილ მეგობარს მერე წუთში მტრად გვიდებოდნენ, გუშინდელ მტერს დღეს პირზე კოცინდნენ. მტერე გაუღმდნენ ხელგებს, აიწურავდნენ მხრეებს, გადმოქაჩავდნენ თავს - როგორ ხელება ეს ვევლაფერიო? თუთიყუშმა ვერ გაეგოთ. ხან ამინდის ცვალებადობას აბრალებდნენ, ხან მავნიტერ ქარიშხალს, ხან გაუფუჭებულ ახალგაზრდობას და ხანაც უცხო ცივილიზაციათა ბოროტ ნებას.

ბოლოს და ბოლოს, როცა მეტისმეტად შეუწხდნენ, შეყვინდნენ ერთ დიდ ეველზე და გადაწყვეტეს, გამოსავალი მი-

ენახათ. ბევრი იფიქრეს, ბევრი იფიქრეს ცალი ტვინი, ბევრი აჩხუბეს, იდავეს და ბოლოს იმ დასკვნაზე მივიდნენ, რომ რადღაც ცხოვერებაში ერთი თავი უშლიდა ხელს, მოეშორებინათ იგი. ბევრი აღარ დაუხანებიათ, იქვე დიდი ბუნნი მოაგორეს და ერთმანეთს თითო თავი დააჭრეს. დააჭრეს და განაზღვრეს დღი-ღამიანდნე ვერნათ, ახლა კი გვეშველაო.

მაგრამ რა გამოვიდა? როგორც ერთხანით, თავები გარეგნულად ერთმანეთს საგან არაფერს განსხვავდებოდნენ. ამიტომ, ბუნებრივია, ზოგს სასუსე თავი დარჩა მხრებზე და ზოგს - ცარიელი.

ერთი რომ რაიმეს ააწყენდა, მეორე ანგრევდა, ერთი რომ გააკეთებდა, მეორე აუფუჭებდა. მოსამართლედ მოწვეულნი ზოგნი ერთს ანათლებდნენ და ზოგნი - მეორეს, სიმაართლე ვერა და ვერ დაეღვინათ. ქვეყანა ისევ აირია.

ისევ იმ ველზე შეიკრიბნენ, ისევ ბევრი იდავეს, აჩხუბეს და ბოლის დაადგინეს: რადღაც სხვაგვარად ვერ რაგობდნენ, ზოგაში შეტყუებულყვინენ. წყალი უტყუარად დაადგენდა - სასუსე თავიანთს დასძირავდა, ცარიელების პატრონებს კი ამოპატროვნებდა და ამით საპალოოდ გააჩვევდნენ, ვინ ვინ იყო. ტვინიანებს, ცოტა არ იყოს, ვეჯი შეეპანათ, მაგრამ ხისთავიანები მეტნი აღმოჩნდნენ. სწორედ ისინი ყვარიდნენ ყველაზე მეტს და მეტს რა ჩარა იყო, შევიდნენ ზღვაში. წყალმა მართლაც უტყუარად დაადგინა: საესეთავიანები მამინევ დაიძირნენ, რადგან შეშველნი არაივნ იყო, დაიხრჩუნენ კიდეც. ხისთავიანები კი ატივტივდნენ და ტალღებსა ნაპირზე გამოირიყა.

ქვეყანა გვევრანდა, დაჩრდილები გამოქებალებუბა გადასახლდნენ, ბალანი წამოხრდნენ, ხშირად ჩხუბდნენ და ერთმანეთს თავებს ურტყამენ. აგერ, ვესსიძე ტყუა-ქუხილი? ეს - იმ ქვეყნის მცხოვრებთა ცარიელი თავები გამოცემეს ასეთ ხმებს.

ბისმარკისთვის ყურადღება არავის მიუქცევია, ყველა მე მომპირდა სინაულის საესე თვალეებით. თითქოს რაღაცას მიხვდნენ.

- ვისა აქვს ცარიელი თავი? - ვიკითხე და გვეკინად მიმოვიხილე.

ყველა მე მიფურებადა, თქვენ წარმოიდგინეთ, ბისმარკი და გაიანეც კი. ავიფხობი, ის იყო უნდა შედრიალა, მაგრამ ცრემლების მოწოლას დაველოდე და დამავკიანდა.

- წვიმამ გადაიღო, - თქვა ყოვლისმცოდნე ფაცაცია.

- შენი ძილის დროც არის, - მიხსრა შალიცო.

- „ხვალ გავაცილი ბუნუნებს“ - გავიფიქრე, როცა მარტონი დაეჩრთა.

- ხვალ რა გავეყოთ? - ხმაძალდა ვივითხე და ტკბილად დავამოქანრე.

- ხვალისა ხვალ ვიფიქროთ - მიპასუხა გაიანე!

სუხა გაიანე, თორმე, ცდებოდა. თორმე, ხვალისა დღეს უნდა იფიქრო, თორმე შეიძლება ხვალ შქმე გვიან იყოს. ამას ხაშინ მიხვდნენ, როცა დილით გავიციდნენ და გამოქებალებუბი ვერ აღმოვიანენ. ბევრი ვაგვანჭყარე ვი, ძლივს ჩავაგდე გულისხმავა.

- ვაიმე, გაიანე! ჩემო ლამაზო გაიანე! ჩემო ტყვიანო გაიანე, სად გიყოფნი, გაიანე! სად ვეებო, გაიანე! რა წყაენი ჩავევარდე, გაიანე! - შემოიყრა თავში ხელი გიმ და გული წაუვიდა.

- ვიფიქროს დრო არ არის, ძებნა საჭირო! - დაფცურდა შალიცო. - მე მერცხლებსა და ბელურებს მოუყვრი თავს, შენ კატაკატეხას და მშობლებს შეატყუებო!

მთელი დღე მუხლი არ ჩაგვიხრია, ქვეყანა შეეძარით, ტრამპონდმეც კი ჩავედით, ბურქის ძირი არ დავეტოვებია მოურხერეკავი და თავისი სორი, მაგრამ ც ცამ ჩაყვანა თუ მიწამ, ვერ გავიგეთ. საღამოს დაღლილები დაღმურხებულები დაბრუნდით შინ.

- ნუ გეშინიათ, ხვალ დილიდან ისევ განვაგრძობთ ძებნას, იმდენს რე დავცარებოთ, - გვანუგუმა მამაჩემმა.

ვიტორი თავმეხვეული და კუთხეში მიხვეტილებული დაგვხვდა. შევტყუნი, რომ ტყვილად დაუშვრით. ხმა არ ამოუღია, მხოლოდ კენსას უმატა. ეტყობოდა, რომ სული უფრო და უფრო უარესად გრძნობდა თავს, ხელიდან გვეცლებოდა. არც დანარჩენები დავევაით კარვ დღეში და არ ვიცი, რა დავგვემართებოდა, რომ... გამოქებალებუბი გაიანეს არ შემოეღაცებინა. აიბა, მაშინ უნდა გენახათ სიცილი, ტყვიელი, მტლამამტლუმი, მხრებზე ხელეების ბარტყუნი, სიხარულით გულის წასვლა, ნიშაღური, ვალერიანის წვეთები...

- სად ვეგვ აღდენ ხანს, შე მართლა ბატო, სად დატლვიანობ?! - ამოვიანგულა ვი.

- ტყუმაღად გახლდით მელასთან, - გაბადრული სახით გამოვიკვირდა გამ. ძლივს მოპრუნებულ ვის ისევ წაუვიდა გული.

- ჩქარა, ნიშაღურის ოენა! - დაიძახა ლატარამ.

- ... და კასრი „პეკსი“, - შემოვკეთავნა ბისმარკმა ფრანგულად.

- კასრი „პეკსი“ მეტისმეტი ხომ არ იქნება? - დაეკვდა შალიცო.

- რა ვინდოდა მელასთან, შე ბადლო! - როგორც იქნა, მოითქვა სული გიმ.

გა მოხერხებულად მიეწყო, ხილვანდი შეისწორა, გრძელი წამწამები აიკუნხვლა და საესეთარიმ თაფვადსაესეთის თხრობას შეუღდა.

- დილას, ვერ ისევ ბნელოდა, რაღაც ფანქნი მომესმა და გარეთ გავიხედე. ანახდა ვიღაცა ისევე მტაცა ხელი და დამთირა. გონზე მელას სორში მოვედი. ქალბატონი წყალს აცხლებდა, მაგრამუ დანა-ჩანგალს აწყოდა, მიხვდი, რაღაც იყო საქმე...

- ნუთუ? - გაიყვირა ფაცაცია.

- ტყვიანი მავეს, - მოეფერა გამოცოცხლებული გი.

- კი, გენიოსია, - დაემოწმა ლატარამ, - სხვა მაგის ადგილას ვერ მიხვდებოდა.

გა კატაკატეხისაგან შექებას არ იყო ჩვეული, ამიტომ უფრო გაიბადრა და რიხინად განაგრძო:

- ქალბატონო მინაღორა, ნუ შეუწხებით, ასე აღრიანად არ გეახლებით-მეთქი.

- როგორ გეკადრებთაო, - შეიცახდა მელამ, - სადაცაა შქე ამოიწვევება, ასეთ იშვიათ სტუმარს დიდხანს ხომ ვერ ვალოდინებ, რას იტყვის საბატეთი ჩემზე, ცუდი მასპინძლის სასული გამოვარდებო, - თან იცინის, ეტყობა, უხარია სტუმარი.

- მაშინ მოგეხმარებით-მეთქი, შევთავსე.

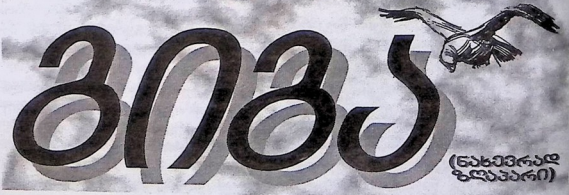
- რას ამბობთ, თქვენ როგორ შეგაწუხებთ, ეს მასპინძლის ვალიაო! - შვილი მეხობლთან გავბავნა ვაწლისთავის, - მიყვარს ვამოთხე.

- ვაი, შენს შალიცოს! - რატომღაც ინგლისურად ჩაიდუღუნა ყვავმა.

- რადგან არ მიხმარებთ, ვიდრე საუნზე გაეყოფება, ერთ ზღაპარს ეიამბობთ, ცოტა გართობა არ გეაწყენს-მეთქი, - ისევ შეთავსე.

ქალბატონმა პირი დაალო, ერთხანს ასე შემომიქცეოდა, გაუკვირდა, სად ღეროვტი და სად ზღაპარო. მერე ტუტები მოპრუნა, საფეთქელზე თითი დაიძირა - ალბათ რწყილი მოვლა - და უნძოდ დამიქნა თავი, თან თვალთ არ მოცილებია.

(დასასრული მომდევნო ნომერში)

„Punkt 7“ — „ზუსტად 7-ზე“

თბილისის მე-9 გიმნაზიაში თავისი არსებითი არც თუ დიდი ხნის მანძილზე სახელი გაითქვა მედიორო ურთიერთობით გერმანიასთან. სასწავლებელი აქტიურად ჩაება გერმანული ენისა და კულტურის პოპულარიზაციაში. წლიდან წლიმდე ღრმად ვღებოდა კონტაქტები სხვადასხვა სასწავლო-სამეცნიერო დაწესებულებებს შორის. ამ კონტაქტების წყალობით გიმნაზიის მოსწავლეები და მასწავლებლები ხშირად სტუმრობდნენ გერმანიაში და თავიდანვე არაერთხელ ყოფილან ევროპული მეგობრების მასპინძლები. ერთობლივად სასწავლო-სამეცნიერო თუ მეტეცნიერო მუშაობაში თავისი ნაყოფი გამოიღო. დღეს გიმნაზია დამსასტუმრებელია ამაყი და თავისი ნამოწარაგებით, რომლებშიც გერმანული ენის ცოდნის წყალობით გზა გაიკვლიეს ცხოვრებაში.

ღღეს გიმნაზიის ბევრი მოსწავლისათვის სასწავლო ოცენებაა და ქვეყლი გერმანული ენის დაბოლოება „Deutsche Sprach Diplom“, რომლის მშვენივით ასაღვარდას პრესტიჟული სამსახურის მოების დიდი მანძი უნდება, ხოლო გერმანიაში სწავლის გაგრძელების მსურველები გერმანულ ენაში გამოცდას არ ჩააბარებენ. თუმცა სერტიფიკატის მოპოებისთვის მე-11 კლასიდან მყოფი უნდა იყოს, მე-11 კლასამდე ბავშვებს დიდი სიბავიო და მოთმინება მართებო. მოსწავლეობა ნაწილი საშუალო სკოლის დამთავრებამდე რამდენიმე თვით ადრე აბარებს კითხვით, სმენით და წერით გამოცდებს. გამოცდების მომავლები იფანჯრება გერმანიის ქალაქ კოლნში, საინანჯო განდენიშე თვის შემდეგ ყველაზე დიდიწველი მოსწავლეები დაბლომს მიიღებენ.

გიმნაზიაში გაკვეთილებზე მთელი დრო გერმანულ გრამატიკისა და ლიტერატურის დაწესებასა და ათვისებას ხმარდება. ვადა-ტურთული პროგრამა მასწავლებლის სა-სწავლებლის არ აძლევს გერმანიის ისტორიასა და კულტურას აზიარინ მოსწავლეები. სწორად ერთგვარი დაუკაყოფილებლობის გრამატიკა წარმოშვა იდეა შექმნილია კლუბი, რომლის წევრებს შესაძლებლობა მიეცემადა ესაუბრა გერმანიის ძველი და თანამედროვე ისტორიის, ხელოვნების, გერმანია-საქართველოს კულტურული ურთიერთობების შესახებ. ასე შეიქმნა მარან კლუბი „Punkt 7“ („ზუსტად 7-ზე“). იდის ერთ-ერთი თანაგვარი და შემდგომში კლუბის პრეზიდენტი გიმნაზიაში ნინო ლავრე-ლაშვილი გახლავთ. ახალი კლუბისთვის სახელის მოსაძებნად გაიმართა კონკურსი, რომელშიც ყველა გიმნაზიელი აქტიურად ჩაება. უამრავ შემოთავაზებას ისე ნინო ლავრელაშვილის წინადადებაში აჯობა და კლუბი

„Punkt 7“ დაარქვეს. ასეთი სახელწოდება უთუოდ გერმანულების ერთ-ერთი საუკეთესო თვისებას — პუნქტუალურ-ბასაც უკვამს ხაზს ამიყვავკასიაში გერმანული ენის კოორდინატორის, ბატონ ლიონინგის განცხადებით, კლუბს ეს სახელწოდება იმითურად დაერქვა, რომ იქ ყველა ღონისძიება ნამუდამად ან საღამომით იწყება.

კლუბის საორგანიზაციო კომიტეტი მხოლოდ მოსწავლეებისგან შედგება. გერმანიიდან მოწვეული პედაგოგები, ბატონები კანსერი, კრეტენლი, ლიონინგი და ქართველი მასწავლებლები დღივად ჯოჯო კლუბის წევრები მხოლოდ რჩევებს აძლევენ და ღონისძიებების მოწოდებაში ეხმარებიან. „Punkt 7“ ფინანსურ დახმარებას უწყევნ გერმანიის საგზოო გერმანიის ბანკის ფილიალი საქართველოში და საქმოსანი, ბატონი კა-

მაგამე ექსკურსიებისა და დისკუსიების მოწოდებას, კითხვის საღამოებზე გერმანულენოვანი უცხოელების მოწვევასა და მხატვრული გამოცდების მოწოდებას. კლუბის სასწავლო-გასართობი ღონისძიებებს ნებისმიერი მსურველი შეიძლება დაესწროს. ხანდახან კითხვის საღამოებს 50-მდე მოსწავლე ესწრება.

გერმანული პედაგოგების თქმით, ქართველი თინეიჯერები არაფრით გამოირჩევიან ევროპელი თანატოლებისგან. ოდნურ ქართველი ბავშვები განსაკუთრებულ ნიჭს ამჟღავნებენ უცხო ენების შესწავლაში, საოცარი ითხოვნიანობითა და მოწინავენი ცნობიან გერმანულ კულტურას.

გიმნაზიელები მართლაც არ ირცხებიან თავს გერმანული პედაგოგების წინაშე. განსაკუთრებით აქტიური მოსწავლეები თავად აწყობენ საინტერესო ღონისძიებებს. შარშან კლუბის წევრმა ნინო ხარატიშვილმა დრამატურგიას მოჰკიდა ხელი და გერმანულ ენაზე დაწერა პიესა „სახატურმო ოთახი“. წარმოდგენამ სრული ანშლაგით ჩაიარა, ხოლო მოსტარი ავტორმა უამრავი საქებარი სიტყვა დაამსახურეს.

გასულ სასწავლო წელს გიმნაზიელებს ბრემენის ერთ-ერთი გიმნაზიიდან თანატოლები ეწვევნენ. გერმანულმა ბავშვებმა ბერლინში პრეზენტაცია მოახდინეს. პიესა „კავკასიური ცარცის წრე“ ჩამოიტანეს. ნინო ხარატიშვილმა და მისმა თანამოაზრებებმა კი სტუმრების საუთარნი სპექტაკლი „და ასე ცეცხრობით ჩვენ“ დასთავაზეს. მალე ბატონ ლიონინგის ინიციატივითა და გერმანიის საგზოო ფინანსური დახმარების წყალობით 10 ქართველი გიმნაზიელი ბრემენში გაემგზავრა.

ამჯერად ქართველი თინეიჯერების შემოქმედება უფრო მეტმა გერმანულმა თანატოლებმა იხილა. ქართველი ბავშვები აღფრთოვანებულნი დარჩნენ მასინიზების გულბოლით მიღებითა და მშვენიერი ბრემენის ხელოვით.

მარტის ბოლოს, საქართველოში გერმანიის ხელმძღვანელობის ვიზიტის დროს გიმნაზიელებმა კვლავ წარმოადგინეს სპექტაკლი „და ასე ცეცხრობით ჩვენ“. მრავალსაბავთო სტუმართან ერთად სპექტაკლს დაესწრნენ გერმანიისა და საქართველოს კულტურის მინისტრები, ბატონები ნომინი და ასათიანი და საქართველოს საგზოო კულტურის არტმე გერმანიაში, ქალბატონი მაია ფანჯავიცი.

უფანი. ციტა ხნის წინ გერმანიის საგზოო წყალობით კლუბისთვის ავევი შეიძინეს. თავისი არსებობის მანძილზე კლუბმა „Punkt 7“-ში უკვე არაერთი საინტერესო ღონისძიება ჩაატარა: მიაწყო გიმნაზიელთა ნაწარმებების ფოტოგამოფენა, სიმღერების საღამოები, მითხრობების კონკურსი, სადაც ბავშვებმა გერმანულ ენაზე დაწერილი მითხრობები წარადგინეს. რეკულარულად ეწყობა კითხვის საღამოები; მხატვრული თუ მეტეცნიერო ნაწარმების საგზოო და წყითობის შემდეგ კლუბის წევრები და სტუმრები ნაწარმოებში ნამოკიდულ პრობლემებს განიხილავენ და კამათობენ. ნაწარმოებს თავად კლუბში გაწვევრანებული მოსწავლეები არჩევენ. ბოლო დროს განიხილეს აწვარდაცვლილი თანამედროვე მწერლის კლემენს პიხის წიგნი „ჩანაწერები საქართველოდან“. კლუბის წევრები ცდილობენ უფრო ხშირად ისეთი თემები შეარჩიონ, რომლებიც გერმანიისა და საქართველოს ურთიერთობებს ეხსენება. ბატონი ლიონინგის თქმით, კლუბი თავისი მუშაობის არეალს მომაკვალში უფრო გაათავიროებს. „Punkt 7“-ის წევრები გე-

2

ტესტი თინეიჯერებისთვის

1. ქუჩაში უცნობი ადამიანი მოგესალმა. შენი რეაქცია:

- ა) საღმთოვე პასუხობ - 10 ქულა
- ბ) ეუბნები: „ვიღაცაში შეგეშალეთ, მე თქვენ არ ვიცნობთ“ - 8
- გ) ისე იქცევი, თითქოს არ შეგიმჩნევია, რომ მოგესალმენ - 5

2. ტელეფონით რეკავ და სხვაგან ხედები. ამას რომ გავიგებ, შენ:

- ა) ბოლიშს იხლი შეცდომისთვის - 10
- ბ) უხმოდ ჰკიდებ ყურმილს - 7

გ) უკმაყოფილებას გამოხატავ - 3

3. ვიღაცას გაცნობენ. შენ პასუხობ:

- ა) „მოხარული ვარ“ - 10
- ბ) „თქვენზე უკვე მსმენია“ - 7

გ) არაფერს ამბობ - 2

4. სტუმრად ხარ და მასპინძელი ვთავაზობს სასმელს, რომელიც არ გიყვარს. შენ:

- ა) მაღლობას უხდი და სვამ - 8
- ბ) ეუბნები, რომ ამ სასმელს არ სვამ - 5
- გ) მაღლობას უხდი და უარს ეუბნები, უარს კი იმით უხსნი, რომ ეს სასმელი მეტისმეტად მაგარია შენთვის - 10

5. ქუჩაში შემოგხვდა მეგობარი, რომელიც თავის

გ) არავისაც არ აცნობ მას - 3.

7. შენ მეგობარს ესაუბრები. ვიახლოვდებათ ნაცნობი და გეკითხებათ, რაზე ლაპარაკობთ. შენ პასუხობ:

- ა) „ისე, არაფერზე“ - 8
 - ბ) „განსაკუთრებულზე არაფერზე“ - 5
 - გ) „საოჯახო საქმეებზე“ - 10
- შედეგები: 60-70 ქულა - შენ იდეალურად ზრდილობიანი ხარ, ასეთები იშვიათად გვხვდებიან ცხოვრებაში.

40-50 - იდეალამდე ნახევარი გზა გაქვს გავლილი.

30 და ნაკლები ქულა - საკმაოდ შორს ხარ იდეალიდან, სასურველი დონის მისაღწევად დიდი ძალისხმევა გმართებს.

ზრდილობიანი ხარ თუ არა?

გოგონასთან ერთად არის, შენ კი მასთან ლაპარაკი დაგჭირდება. შენ:

- ა) აჩერებ მათ - 3
- ბ) გაცილების ნებართვას თხოვ მათ, რათა გზაში დაეღაპარაკონ - 10
- გ) უბრალოდ ესაღმებო და სიხოვ სასწრაფოდ დაგირეკოს - 5

6. სუფრას უსხედხართ და ახალი სტუმარი შემოგვსწროთ, გინდა დანარჩენებს წარუდგინო იგი. შენ:

- ა) ხმაძალა ამბობ: „გაციანით, ეს ჩემი მეგობარი გიორგია“ - 7
- ბ) მხოლოდ გვერდით მსხდომი აცნობ სტუმარს - 10

ფეხსაცმელი არ ტყუის!

— ასე უწოდა თავის წიგნს ამერიკელმა კარიკატურისტმა ქალმა მიმი პონდმა, რომელსაც მიაჩნია, რომ გოგონასთვის, ქალიშვილისთვის ფეხსაცმელი მარტო მოსესა და სტილის საკითხი არ არის. ფეხსაცმელს ბევრი რამის თქმა შეუძლია თავისი პატრონის ხასიათსა და ჩვევებზე.

სქელძირიანი, თასმებიანი ნახევრადფელიანი ფეხსაცმელი. გოგონამ, რომელსაც ასეთი ფეხსაცმელი უყვარს, იცის, რაც უნდა. იგი თავისი გზით მიდის, გაკვალულ ბილიებს გვერდს უქცევს. მისი ცხოვრებისეული პრინციპებია: პატივმოყვარეობა, ენერგიულობა, წარმატება.

ნავისებრი ფეხსაცმელი. გოგონა, რომელიც ამ სახის ფეხსაცმელს ირჩევს, ყველა ცხოვრებისეულ სიტუაციაში ბრწყინავს. იგი სტუმართმოყვარე მასპინძელია, კარგად უკებს პარტნიორს და საქმეში წარმატებას აღწევს. მას არ უყვარს მოულოდნელობები, საესებით კონკრეტული წა-

რომდგენა აქვს საკუთარი ცხოვრების და იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა ააგოს იგი.

მოკასინები. თუ გაგიჭირდათ, მოკასინებიან ქალიშვილს მიმართეთ, იგი ყოველთვის კარგ რჩევას მოცემთ. ანალიტიკური აზროვნების წყალობით ის ადვილად წვეტს ნებისმიერ პრობლემას. მეგობრებს შეუძლიათ ყოველთვის პქონდეთ მისი იმედი. მოკასინების მოყვარული ქალიშვილის ოცნებაა მწვანეში ჩაფლული სახლი და უმაღლესი განათლების მქონე შეილები.

თასმებიანი ჩექმები. ეს ქალიშვილი რადაცით მერი პოპინსს მოგაგონებთ. ის ყოველთვის ყურადღების ცენტრშია, თუმცა საამისოდ თვითონ არაფერს აკეთებს. ეს ადგილი მას თვით ბუნების მიერ აქვს ნაბოძები.

„ბალერინა“ (უქუსლო ნავისებრი). ასეთი ფეხსაცმლის მოყვარულს თავი ზღაპრების გმირად ჰკავს წარმოდგენილი. რომანტიკულ, იდეალურ სიყვარუ-

ლზე მოცნებე ქალიშვილი აუცილებლად ცეკვავს, უკრავს ფორტეპიანოზე ან ხატავს.

სპორტული ფეხსაცმელი. ის, ვისაც ამგვარი ფეხსაცმელი უყვარს, კარგი ამხანაგია, სრულიად დამოუკიდებელი და მუღად თავგადასავლების ძიებაშია. მას ვერაფერი გააჩერებს. მისი ცხოვრების დევიზია — წინ, წინ და წინ.

ლაქის ნახევარჩექმიანი გოგონა მხიარული, ტემპერამენტისანი, ხალისიანი, მრავალსახა და სასაციოცლო ენერგიით აღსავსეა. ვისაც მის გვერდით სიარული სურს, აუცილებლად უნდა იყოს მოქნილი და იუმორის გრძნობით დაჯილდოებული.

წერილ და მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელი. ასეთი ფეხსაცმლის მოყვარული ქალიშვილი ხელგაშლლად ცხოვრობს. უყვარს შამპანური, სტუმრები, ხშირად დადის ვერნისაყუებზე. საიმოვნებს, როცა მზერას აყოლებენ. მუღად გრძნობს დროის მაჯისცემას.

ვინ ყოფილა ეს ქეთი ბანაში!

ქეთი ბანაში ერთი თბილისელი გოგონაა. ერთი შეხედვით ათიოთხი არაერთი გამორჩევა თანატოლებისგან, თუმცა გამორჩევა რომელია! ოთხი წლის იყო სკოლაში რომ შეიყვანეს, ახლა კი 10 წლიანა და თბილისის 24-ე საშუალო სკოლის მე-6 კლასის მოსწავლეა. ქეთი მრავალმხრივი ნიჭით არის დაჯილდოებული. სწავლის გარდა ვატყობთ ხელოვნებით, პოეზიით, მხატვრობითა და მუსიკით. გოგონას ვატყობთ ძალიან უწიბრს ხელს მისი მშობლები - ცაცე და ელენე ბანაშვილები და ბებია - ლილი ალესკვირია.

ქეთი მხოლოდ ოთხი წლის იყო, როცა დედამ, თავად თვითნაწესად მხატვრად თავის ქალმშობელზე ხატვის ნიჭი შეიძინა. ქალბატონმა ელენემ ქეთი ცოტა ხნით გამოცდილ მხატვარს მიაბარა, შემდეგ კი თავად ემხარებოდა შვილს. დღეს ქეთის უკვე უპირავს ჰერმანო, ნატურმორტი და პორტრეტი აქვს დახატული. გოგონამ ირავტი მიიღო მონაწილეობა ნორმ მხატვრული რესპუბლიკურ გამოფენაში და რამდენიმე ანბლიმც დაიმსახურა. შეიძინა წლის ქეთის ნამუშევრები ჩეხეთში გამართულ გამოფენაზეც იყო წარმოდგენილი. გოგონა თავის ნახატებს სახელებს არ არჩევს. აკვანის საღებავებითა და პასტელით მუშაობს უფროს. თუმცა მწერაზე არც უფროსთანაა. ძალიან უნდა ზეთის საღებავებით მუშაობა. მაგრამ ჯერ თავს იკავებს. ფერებში უპირატესობას ვარდისფერს ანიჭებს. ზაფხულობით, როცა ქართლში, სოფელ იტრბოში, ან თურქეთის ქალაქ ტრაპიზონში ისვენებს (ქეთის მამა, ბატონი ცაცე ბანაში თურქეთში საქართველოს საელჩოში მუშაობს), ქეთი ხშირად ხატავს პორტრეტებს ჩამავად შუგს. გოგონას თქმით, დაისვენებენ მშვენიერი არაფერია. მის ჰეზავებში ადვილად იცნობთ ქართლის ყვავილობით მოჩუბებ მინდვრებსა და ზღვიანობა ქალაქის ეკლესიებს. ბოლო დროს ქეთი პორტრეტების ხატვამ ვატყობს. უკვე დახატა დედა და რამდენიმე თავისი მეგობარი.

საკმარისია შინ თუ გარეთ ქეთის ყუ-

რადლება რომელიმე საგანმა ან მოვლენამ მიიპყროს და უძალეე ფუნჯს თუ ფანჯარს იმარჯვებს თავისი შთაბეჭდილების კალაღმწე გადასტანად. მხატვრობაში გამორჩეული კერა არა ჰყავს. ისე კი ხანდახან დიდ მხატვართა ნამუშევრების გადახატვით იტყვევს თავს. ქეთი ლექსებსაც წერს, თანაც ქართულადც და რუსულადც. მის ლექსებში თავისებურად არის შეხამებული რომანტიკული და პატრიოტული მოტივები, გაართმული სტრიქონები გაერთიანებული ლექსისთვის დახანასათიებულ სტრიქონებს ენაცვლება. გოგონას თავისებური ხელება მის პირველ, ჯერ კიდევ გაუბედავ პოეტურ დადგენილებშიც სჩანს.

თუმცა ქეთი ბანაშის ყველაზე დიდი, სერიოზული ვატყობდა და, ალბათ, მოწოდება - მუსიკაა. გოგონა მუსიკალურ ათწლებში, პედაგოგ მანანა კვიციანიშვილთან ფორტეპიანოს კლასში სწავლობს. პარალელურად კი მშობლიურ, 24-ე სკოლაში არსებული მუსიკალურ სტუდია-კოლეჯში, ცნობილ პედაგოგთან ჯონი სარალიძისთან ვიცალის გაკვეთილებს იღებს. ბატონი ჯონი გამოცდილი პედაგოგია და იგი ადვილად იცნობს ხალას ნიჭს. მის სახელოვან მოსწავლეოვან, თუნდაც ბუკვეინოდ ცნობილი ტენისია, პატა ლეჟენდის დასახელებაც საკმარისია. ჯონი მასწავლებელი აღფრთოვანებულია ქეთის ვოკალური მონაცემებით. გოგონას მეთქვამს სტრუქტურა ქართული, იტალიური და ესპანური სიმღერების შემდეგ მსმენელს კარგა ხანს ჩაესმის მისი ძალა, ზაფხულოვანი ხმის ექო. ქეთის მუსიკალურ განაღებებს დიდად უყვარს ხელს მისი ბებიამ, რომელიც ასევე გამორცდილი მუსიკის პედაგოგია ქალბატონი ლილი. მოკვნილობით ყველა შეიღებულნი მიღწევაზე: „ქეთი საბავთის ზის საყვარელ ინსტრუმენტთან. თვითონაც თხზავს მუსიკას: ვახს, რომანტიკულ ტერეოსთან და პრელუდიებს, ხანდახან კლასიკოსთა ნაწარმოებების თავისუფლო ორანჟირებით შესრულებასაც ბედავს. როცა შუქი ქრება, ქეთი სანდოლი შეუქვს უკარავ“.

თავად ქეთი ჯერ ვერ გარკვეულა ვოკალი უფრო იტყვევს, თუ ფორტეპიანო. გოგონა საიმპონებით ასრულებს მშობლიურსა და უცხოურ სიმღერებს. ქართული სიმღერებიდან გამორჩეულად უყვარს „ქარი ქვის“ და „სულიყო“, უცხოელი შემსრულებლებიდან ალა ჰუანოვა და ურტინი მიუსტონს ანიჭებს უპირატესობას, ძალიან მოსწონს მათი სიმღერები, თუმცა ყველაზე მეტად უყვარდა „სანტა-ლუიზას“ შე-

სრულება უყვარს. როგორც ყველა თხევალის, ქეთის თანამედროვე მუსიკალურ საყვარლოში თავისი კერაები ჰყავს. შვედურების წრეში საიმპონებით უსმის „Backstreet Girls“, „Backstreet Boys“-ის და უტენი პოსტრონს. რაც შეეხება ფორტეპიანოს... როგორც თვითონ ამბობს, საკმარისია ინსტრუმენტს მიუჯდეს და მისი თითები თავისით იწყებენ კლავიმენტზე სირბილს. ამ დროს კი გოგონას თავში ათასი რამ მოსდის: შეიძლება საშინაო დავალები მოცემული პიესის დაყვარა, ან საყვარელი სიმღერის გახსენება, ან სულაც ახალი მელოდიის შეთხზვა.

ქეთი ბანაში არც სკოლაში ირცხვენს თავს და კლასში ერთ-ერთი საუკეთესოა. მათემატიკას კარგა ხანს ადლო ვერ აულო, მეტე იფიქრავ: ასეთი დაუძლეველი რა არისო და სერიოზულად მოკიდა ხელი, მათემატიკის მასწავლებლებს ქეთევან ღვალაშვილი ძალიან დაეხმარა. დღეს უნდა თუ არა, ოთხიანზე ნაკლებ ნიშანს მათემატიკაში არ ღებულობს.

„მეუხედავად ზებუნით მომადლებული დიდი ნიჭისა, მეტად მოკვდილებული გოგონა, - ასე ახასიათებს ქეთის სკოლის სასწავლო ნაწილის გამეც, ქალბატონი ლამარა გოგოლაძე, - ამ თვისების გამო გოგონა ძალიან უყვარს თანავალსებებსა და მასწავლებლებს. თქვენ წარმოიდგინეთ, კარგა ხანს არ ვიცოდით, რომ ქეთი მხატვარი, პოეტი და ქეთისანშენავი მუსიკოსია, გვეყვარა, რომ ქეთი ბანაშის სახით ჩვენს სამშობლო კიდევ ერთი დირსეული მამულიმედილითა და ხელოვანით იამაყებს“.

ნანა ბაყაშვილი

მარტო პარ

მარტო ვარ ამ სამყაროში,
მარტო - მე, დ ვიქნები.
სხვა შვის შუქი არ არსებობს,
არსებობს სხვა ვარსკვლავები.
ვისაც გული აქვს რყინის,
წინ მიდის და იმარჯვებს.
იბრძვის ჩვენი სამშობლოსთვის,
ქართულ დროშას ამაღლებს.

ის

მისიგან გამბათონი მიწინად
მე ამოვიდა პატარა.
სითქოს დროულეგში მოვსულვარ
სული ცარ უტყვერი, სხვას - არა.
ზამთარი კვლავ მიამბინებს
და სხხარული ჩაქვება.
მე შემიცვიდება, თუნცა კი ძილში
კვლავ ვაზაფხული დამეძიებება.

დიდი ბრიტანეთი

14 წლის ფირმერი

14 წლის ინგლისელმა ბენ ვონეკუტმა იმდენი შეძლო, რომ თავი მოუყარა ფულს, რომელსაც მშობლები სახარჯოდ აძლევდნენ ხოლმე, და საკუთარი მეურნეობა გაიჩინა. თუმცა ეს მეურნეობა არც ისე დიდია – ორი ძროხა, შვიდი ცხვარი, 16 ქათამი, ძველი ბელედი და ორბექტარანხევარი მიწა (ეს ნაკვეთი ბენმა 100 გირანტას სტერლინგად იყიდა), მას გარკვეული შემოსავალი მაინც მოაქვს. აღსანიშნავია, რომ პატარა ფერმერის მშობლებს არაფერი აქვთ საერთო გლეხურ შრომასთან – მამა სამშენებლო ბიზნესში საქმიანობს, დედა კი დიასახლისია. ბენის სამუშაო დღე დილის შვიდ საათზე იწყება, ბიჭი სკოლაზე ასწრებს პირუტყვისა და ქათამებისთვის საკვების მიცემას, მეორეჯერ კი გაკეთებულებს შემდეგ აჭმევს მათ. არადადავებსა და უქმე დღეებში დამწყები ფერმერი დღე-ღამეში 12 საათს მუშაობს, თავისუფალ დროს კი სოფლის მეურნეობის საკითხებისადმი მიძღვნილ ლიტერატურას კითხულობს. ბენს მტკიცედ აქვს გადაწყვეტილი მთელი ცხოვრების საქმედ გაიხადოს ფერმერობა.

ბოტსვანა

„ისტორიული“ სმოლს

ბოტსვანას ჩრდილო ოლქის ოკავანგას საშუალო სკოლის მოსწავლეებს სრულიად მოულოდნელად აუხსნელი ისტორია დაემართა. დროდადრო ისინი აგრესიულები ხდებიან, იწყებენ უმიზნო ყვირილსა და სიცოცხლს, აქეთ-იქით ისვრიან ყველაფერს, რაც ხელში მოხვდებათ. „შემაჯანსახლებულ“ მოსწავლეებსა და მათ გაოგნებულ მასწავლებლებს ვერც მედიკოსებმა უშველეს. თავიდან მათ ეგონათ რომ ყველაფერი მალა-

რით იყო გამოწვეული, მაგრამ ვარაუდი არ დადასტურდა. ამიტომაც ექიმებმა ხელისუფლებას „ისტერიული“ სკოლის დაუყოვნებლივ დახურვა შესთავაზეს.

აშშ

ჰეილი ჯოელს

„ოსპარი“ არ ირგო

11 წლის ჰეილი ჯოელ ოსმენტი ფილმში „მეექვსე გრძობა“ შესრულებული როლისთვის წარდგენილი იყო კინობრემია „ოსკარზე“ ნომინაციაში „მეორე პლანის მამაკაცის საუკეთესო როლი“. ჰეილის გმირს შეუძლია მიჩვენების დანახვა, მათთან ურთიერთობა და ეშინია, რომ უფროსები გაიგებენ მისი საიდუმლოს შესახებ. პატარა მსახიობი ხუთი წლის ასაკიდან მონაწილეობს სხვადასხვა სახის ფილმებში, პირველი პირობი კი 1994 წელს „ფორესტ გამპი“ მთავარი გმირის შვილის როლის შესრულებისთვის დაიმსახურა.

ფილმებში მონაწილეობა სულაც არ უშლის ხელს სწავლაში. ჰეილის საყვარელი საგნებია მათემატიკა და ისტორია. ძალიან უყვარს ცხოველები, სახლში მთელი სამხეცე აქვს – ძაღლი, კატა, ზანუნა, ორი ხელიე და თევზები.

დანია

დიდი მიზლარის იუპილი

ჰანს კრისტინ ანდერსენის მშობლიურ ქალაქ ოდენსში საზეიმოდ აღნიშნეს დიდი მებღაპრის 195 წლისთავი. ამ თარიღის აღნიშვნის ინიციატორი და ორგანიზატორი დანიის დედოფალი მარგარეტე II გახლდათ,

მას მხარში ედგა ოუნისეფის (გაეროს ბავშვთა დაცვის ფონდი) დესპანი, ბრიტანელი მსახიობი როჯერ მური.

უბილისადმი მიძღვნილ ლონსიძიებათა რიგი დედოფალ მარგარეტის მიერ მომზადებული იმ კოსტიუმების გამოყენით დაიწყო, რომლებიც ანდერსენის უკვდავი ზღაპრის „თოვლის დედოფლის“ ეკრანისაციისას იქნა გამოყენებული.

კოლუმბია

აღამიანის ბატატაციის საინანაღმდებო დემონსტრაცია

კოლუმბიის დელაქალაქ ბოგოტაში გამართა ბავშვთა საპროტესტო დემონსტრაცია, რომელშიც 3000-მდე ბავშვმა და მათმა მშობლებმა მიიღეს მონაწილეობა. დემონსტრაციის მონაწილეებს ქუჩაში გამოსვლა ქვეყანაში ბავშვების გატაცების შემთხვევების გაზომვების ტენდენციამ აიძულა. კარგა ხანია ეს სამხრეთამერიკული სახელმწიფო მთელ მსოფლიოში ლიდერობს ამ ყოვლად საძრახის „ბიზნესში“. შარშან, მაგალითად, აქ აღამიანის გატაცების 3 000 ფაქტს ჰქონდა ადგილი, გატაცებულთაგან 200 ბავშვი იყო. წელს კი, მარტში გამტაცებულთა სისასტიკეს 6 წლის პატარას სიცოცხლე შეეწირა. ამჟამად კოლუმბიის მთავრობა ამზადებს კანონ-პროექტს, რომელიც აღამიანის გატაცებისთვის 25 წლით თავისუფლების აღკვეთას ითვალისწინებს.

დი სნაიღერი:

მე არც სიგარეტს ვწევო, არც ესპამ და არც ნარკოტიკებს ვხმარობ. ეს გადაწყვეტილება თვითონ მივიღე, დამოუკიდებლად, ვინმეს ზემოქმედების გარეშე, ამიტომაც არ ვაპირებ ჭკუა დაგარიგო, მითუმეტეს, რომ არც შპრიცის ზმარების გამოცდილება მაქვს და არც ბოთლის მოყუდების. მაგრამ მიმაჩნია, რომ ადამიანებმა უნდა იცოდნენ, რა საფრთხე ემუქრებათ, თუ ნარკოტიკულ ბილივს დადებებან, - თანაც ეს მანამდე, და არამც და არამც მერე უნდა იცოდნენ, ვიდრე ამ ბილივზე ფეხს შედგამან.

1. პირველი ნარკოტიკი, რომელიც გავსინჯე, შამბაქო იყო.

ჰმ, გაგვიძობა, ეს რა ნარკოტიკიაო?! რომ იცოდე, ნარკოტიკია, ყოველ შემთხვევაში, ძლიერი სტიმულატორია, რომელსაც ადამიანები ეჩვევიან, ნარკოტიკი არის ნებისმიერი პრეპარატი (ან საშუალება), რომელსაც ადამიანი ეჩვევა და გადაჩვევას ვეღარ ახერხებს.

ჰითებ ნებისმიერ თავგადაკლულ მწვევებს, რომელიც დღეში ორ-სამ კოლოფ სიგარეტს უღებს ბოლოს: ჩამოუკალიბდა თუ არა წევის ჩვევა? ერთხელ მე და ჩემი ძმაცაიცი ბილი - ისიც ჩემსავე რეგენი იყო - იმ დასკენამდე მივედი, რომ თუ გოგონების მოჩანგვლას ვაპირებდით, სიგარეტის მოწვევა უნდა გვესწავლა, იმიტომ, რომ ყველა მაგარი ბიჭი უკვე დიდი ხანი იყო ეწეოდა.

თითხმეტი წლის მურტუკე ბისთვის ეს მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება იყო, განსაკუთრებით თუ გავითვალისწინებთ ჩვენი მშობლების რისხვას, რომელიც თავს დაგვატყდებოდა, როცა ჩვენი გმირობის ამბავს გაივებდნენ.

მაგრამ ისე ძალიან გვიხლოდა

პრაქტიკული ფსიქოლოგია მოზარდებისთვის, ანუ როგორ მოვიხმნოთ საკუთარი ადგილი ცხოვრებაში

ნაღდი კაცები ვგონებოდი, რომ შესაძლო სასჯელზე არ გვიფიქრია. მოგვეწია თუ არ მოგვეწია? დისკუსიები რამდენიმე კვირა გრძელდებოდა, როდის უნდა მოგვეწია და,

ბოლოს ბილიმა პრობლემა გადაწყვიტა:
- პროფესიონალები უნდა გაეხდეთ.
- ეგ როგორ?
- როგორ და როგორც ტომია. დღეში სამ კოლოფს ეწევა, უფილტროს და...
- და რა?
- თითები უკვე ყვითელი აქვს.

სწავლის გზა

სწავლის გზა რაც უკეთესი

რაც მთავარია, როგორ? როგორ ეწევიან?

- აუჰ, რა მაგარია!
ასე ვიპოვე ჩვენ სენსი (კარტუს ტერმინი, დამრიგებელს ნიშნავს). ჰოდა, მოვიდა ეს ტომი, ვიტარიუსტი და სავესებით ჩამოყალიბებული ვგორი, რომელსაც საშინელი შამბაქოს სუსი ასდიოდა, გეგონებოდათ თამბაქო მოჰყავდო.

მამინეგ აუუსხენით ჩვენი ამოცანა: „ტომ, მოწვევის დაწვევა გვიწია“. გარეშე თვალისთვის ალბათ ორ დეკენერატს ვგავდით, რომლებმაც სასოწარკვეთისგან საზღვაო ფეხოსანთა კორპუსში ჩაწერა გადაწყვიტეს.

ტომმა რამდენჯერმე შემოგვივარა, ყურადღებით აგვათვალიერ-ჩაგვათვალიერა და საზეიმო პაუზის შემდეგ გამოგვიცხადა: „მოკლედ, ბიჭებო, არ შემეცდარხართ, მე რომ მომპაროთ“.

შევთანხმდით, რომ გადაწყვეტ ნაბიჯს შაბათს გადავდგამდით. დასაწყისისთვის შესაფერისი ხარისხის სიგარეტი უნდა შეგვეჩრია. ტომი ნიკოტინის დაბალი შემცველობის და ჩვენი უბიწო ფილტვებისთვის საკმაოდ სუსტ მარკას გვიჩრეკდა. ბუნებრივია, ფილტვრიანს გვარწმუნებდა, ნელ-ნელა უფრო

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „ნაკადული“ №3, 99წ, №1, №2, №3 2000წ.

მაგრამ გადავალთო. მთელი დღე პარკის ხეივანში დაებორიალებდით, სივარტეს ვაფუთვებდით (ცხადა, უნაფხობდ). ქედმაღლურად დაეყურებდით წერილფეხობას: „აბა, ამით რა იცინა, რა არის ცხოვრება!“
 ორი კრეჭინი!

მაგრამ ადრე თუ მაღე ნე-ბისმეირი სიაძოვნება მთავრდება, საათი დიდი ხანია გეკარნახობდა, რომ შინ წასვლის დრო იყო. ჩვენი ავტობუსის განჩერბამდე მივედი, მაღლობა გადავუხადეთ ტომასს დამრიგებლობისთვის, იმას კი ვურთხევ არ უთხოვებია, ჯიბეებში ასანთის ძეხნით იყო გართული. ჩავსხედით ავტობუსში, კარები დაიხურა, ერთმანეთს გადავხედეთ და...

სამხილად ვყარდით! სივარტეები მოვისრიალებდა და კუდამოტუბებლები გაიქცეოდნენ შინსიყენ: ამყარლებულ ხახაში ხან წყალს ვივლებდით, ხან საპონს ვივაფებდით, ის კი არა, მე სარტყლის ფეხნილიც კი ვცვალავ.

და გადავწყვიტეთ, რომ თუ ეს ერთადერთი საშუალებაა გოგონების ყურადღების მოხაზილად, ჯობია კიდევ რამდენიმე წელი არ გავკარებოდით სივარტეს.

2. დაახლოებით იმავე დროს გაცისინჯე პირველად ალკოჰოლიც. ვველანზე საინტერესო ის არის, რომ ეს უფროსების სადამოზე მოხდა, რომელსაც ჩემი შშობლებიც ესწრებოდნენ. მამაჩემმა, რომელიც ბარს განაგებდა, სუპრობით მყიობა, ხომ არ დადგეო, რაზეც მე ჩაჩრქნილი ხმით (ნაძღველი მამაკაცები ხომ მხოლოდ ასეთი ხმით ლაპარაკობენ) ეუბასუხე: „ო კვი, ჩამომისხი!“ მაშინ სიტყვებს მომიჭირნე და ვხარავდი, მაშამ სოლიანი ვისკის საბავშუო ვარიანტი გამომიზადა: ვისკის მიწიშუმი, გახანია წყლის მაქსიმუმი. ვუყურებდი, როგორ მომზადებდა მამაჩემი სასმელს და მივამებოდა.

პირველი ჭიკა რომ გადავკარი, მაგარ დამოუკიდებელ ბიჭად ვიგრძენი თავი. ამიტომაც ისევე მივაღექე ბარს, ოღონდ მხოლოდ მაშინ, როცა დავინახე, რომ იქ ახლა სხვა მამაკაცი იყო მასხინელი. ჩემი ცა-

რიელი ჭიკა დახსნე დავახეთქე და სოლიანი ვისკის კიდევ ერთი პორცია მოვიტხოვე – ხომ ასრზე ხარ, როგორ ფერს ეს? ვისკი სოლით! მუხობელმა საყუთარ ყურებს არ და-

უჯერა

და მამაჩემს გასძახა: „ეი, ბობ, შენ რა, შენს ბიჭს ვისკის წრუკების უფლებას აძლევ?“

მამაჩემმა, რომელსაც მშენიერად ესმოდა, რომ არცერთ ნორმალურ ადამიანს აზრად არ მოუვიდოდა თოთხმეტი წლის მოზარდისთვის სუფთა ვისკი დაესხა, მუხობელს თვალში ჩაუკრა და უთხრა: „პო, მერე რა იყო?“

მუხობელმა მხრები აიჩინა: „ო კვი, თქვენი ვისკი ახლავე მზად იქნება“. ამჯერად, ვისკი გაცილებით მეტი იყო, ვიდრე სოლიანი. ეს ჭიკაც ისევე სწრაფად გამოვწრუკე, როგორც წინა და არც კი შემომჩნევია, რომ სასმელის ვემო ერთგვარად შეცვლილი იყო. მერე აუღექე და ჩემს მშაკაც დღიან ერთად აუხისკენ გავექმართე. რამდენიმე წუთი შემდეგ ეს უკვე ვარწყვედი, მთელი იატაკი მოვრწყე და ვველავფრთხიან ერთად ჩემსავე ნარწყვეში ჩავემხე. ირგვლივ კი ვველა სიცოლით კვებოდლა.

და ანახლად ჩემს თავში რაღაც სუსტმა ხმამ ვიშეიმი მორთო: „აღექე! აღექე! აღექე, შე იდიოტო!“ მაგრამ ამის თავი სადა მქონდა, უაზროდ ვიყურებოდი აქეთ-იქით და ვზედავდი, რომ დამცინოდნენ და თითს იმეერდნენ ჩემსკენ.

ყოველთვის მეჯავრებოდა, როცა ვველას დასაცინი ვზედებოდი, მთელი ჩემი შინაგანი არსება ამგვარ სატა-

ნჯველზე მარტო ფიქრსაც კი ეწინააღმდეგებოდა.

მაშინ კი მე საყუთარ სხეულს ვერ ვმართავდი, ვერ ვდგებოდი, ახლა კიდევ ეს სიტყვით: „გაიფიქრე“. „თუ როდისმე ფეხზე დადგობას მოვახზებ (რაც იმ მომენტში ნაკლებად სარწმუნოდ მეჩვენებოდა), აღარასოდეს დავლევ“. საყუთარი სხეულის მართვის დაკარგავზე ფიქრი გაუსაძლიოსად მეჩვენებოდა.

ეს იყო და ეს. მას შემდეგ ჭიკას მხოლოდ ისეთ ექსტრანორდინარულ სიტუაციებში ვიღებ

ხელში, როგორცაა ქორწილი ან შობა, მაგრამ ეს შამაზურის ჭიკა ხლმე და იმასაც ერთ ყლუპს თუ მივსვამ.

3. მარხუანასთან ჩემი წუთიერი ნაცნობობა საესებით მოვიფულ ასაკში შედგა, როცა ოც წელზე მეტისა ვიყავი.

მარხუანას ცხოვრების სწორედ იმ პერიოდში გადავეყურე, როცა ვველავფერი ვიხამალა მივიღო: მშობლებთან ცხოვრობდი, უნებურად იმში შემფუთველად ვემუშობდი, ჯიბეში ერთი ცენტრიც არ მქონდა, არც მეგობარი გოგონა მყავდა, არც მანქანა, არც ჯგუფი, რომელზეც უფრო მეტად ვოცნებობდი, ვიდრე გოგონე. ერთი სიტყვით, თვითონაც მიხვდები, რომ დათრგუნული, დეპრესიამი ვიყავი და „პრობლემებზე ამადლება“ გადავწყვიტე.

მაგრამ ისევე, როგორც ალკოჰოლის შემთხვევაში, ძალიან არ მომეწონა სრული უშწონობის მდგომარეობა და თანაც შეუმეონდა, პარანოიკად არ გადავიქცე-მეთქი (პარანოიკი – ფსიქიკურად დაავადებული ადამიანი, რომელსაც დევნის მანია სჭირის). თავიდან საშაოდ ხალისიანად ვვრძობოდა თავს. მაგრამ მერე მომბეზრდა, კედელს რომ ვიყავი მიშტერებული და წამდაუწყუმ საათის დაყურებდი: როდის მორჩება ეს ვველავფერი-მეთქი? ისე რომ „ბალახსაც“ ძალიან მაღლე შევეყმევი ერთხელ და სამუდამოდ.

ხშირად ადამიანები ალკოჰოლსა და ნარკოტიკებში მოვლენების გამკლავების, მათი მართვის საშუალებ-

ბას ეძებენ: მსოფლიო სასმელები საღამომზე, მეგობრულ წრეში გამხიარულებისთვის სასარგებლოდ მაჩანათ; თვლიან, რომ სტიმულატორები სწავლაში ეხმარება; რომ სხვა პრეპარატები პოტენციას აუმჯობესებს. ნუთუ გაუგებარია, რომ ადამიანები კი არ მართავენ ნარკოტიკებს, არამედ ნარკოტიკები – ადამიანებს?!

ხოლო არასასიამოვნო რეალურობისგან გაქცევა ბევრად უფრო არასასიამოვნო რეალურობაში გადავარდნით, დაცემით მთავრდება. გარდა იმისა, რომ მეგავრება უმწესობის მდგომარეობა, მე მგონი, კიდევ იმიტომ არ დაიწვევ ნარკოტიკების მიღება, რომ მეშინია მაჩანჩქის არ აღმოჩენა ჩემი ექსპერიმენტები. მაშინ შევინა, რომ მამა სულყოველთვის თვითონვედა ჩემთან, წარმოდგენილი მქონდა, როგორ არ ვაძიებდა ცოლისა და უამრავი წესრიგის შვილის პატრონ ორმოცი წლის იდოლს სასიყვარულო მამაჩემი.

ასაკთან ერთად ნარკოტიკების მიუღებლობის მიზეზებიც შეიცვალა: უკვე საკმაოდ ბევრი ვნახე და მშვენიერად ვიცოდი, რომ თუ ნარკოტიკების მიღება დაიწვევ, განგრება შეუძლებელი იქნება. მე საკმაოდ მერიტხალი ტიპი ვარ, მაგალითად, ძალიან მეშინია არ გავლოთ და ამიტომ მირჩევნია საერთოდ არ დავლიო. კათხა ლუდი? არა, მაღლობით, იოლას გავალ... და ასე მთელი სიცოცხლე. სინამდვილეში დაუძლეველი სურვილი მხოლოდ რამდენიმე რამის მიმართ მიჩნდება, ერთ-ერთი მათგანია ყავა.

ისე, რომ ბიჭობა, ყავაც ნარკოტიკი, სტიმულატორია. ცოლი სულ ნარკოლოგიით შემუქრება, მეუბნება, მხოლოდ ჭკუა ახილვ ადამიანს შეუძლია განუწვევტილივ სვას ეს სისამაგლეო (ჩემი ცოლი ვერ იტანს ყავას), მაგრამ რაკილა თვითონაც მშვენი-

ერად ვიცი ჩემი კლინიკური ჭკუითხელობის ამბავი, მისი მოსწრებული შენიშვნები ჩემზე არ მოქმედებს და კვლავაც ვავრძელებ ყავის სმას.

„მ, ძმამო, ნახე რა, კედლები ირწყავა!“

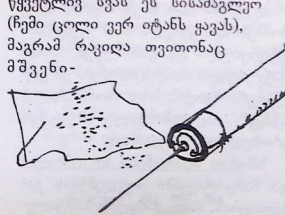
სხვადასხვა ნარკოტიკების სხვადასხვახარისხი შედეგები მოსდევს. მაგალითად, მარინუანა და ისეთი პალუცინოგენი როკორიცაა LSD ფსიქოლოგიურ დამოკიდებულებას იწვევს, ანუ მისი მომხმარებელი ფსიქოლოგიურად დამოკიდებული ხდება. პერიონი კი ტენიში ქიმიურ ცვლილებებს იწვევს და ნარკოტიკი უკვე ფინიურად ვერ ძლებს უნარკოტიკოდ. მაგრამ ის ნარკოტიკებიც კი, რომლებიც ფიზიოლოგიურ დამოკიდებულებას არ იწვევს, ისეთ მდგომარეობაში ავლენენ ორგანიზმს, რომ იგი მხოლოდ უფრო მასირებულ დონეზე რეაგირებს.

ნარკოტიკებისა და ალკოჰოლის ზემოქმედების სრულად აღწერა ძალზე მძნელია, ვინაიდან ასეთი ზემოქმედება განუჭვრეტადია და დამოკიდებულია ყოველი კონკრეტული ადამიანის ფსიქიკურ თავისებურებებზე. ხოლო რადგანაც ნარკოტიკები კანონსაწინააღმდეგოა, შეუძლებელია დარწმუნებული იყო იმაში, თუ რამდენად სუსტა და ძლიერია ის, რასაც ნარკოტიკი იწვევს, ვლავებს ან იყუთებს. ჩემთვის ეს საკვებით დამაჯერებელი მიზეზია იმისათვის, რათა ნარკოტიკები არ მივიღო. როგორ შეიძლება რამის გაფლავება და ფსონსვა, თუ ეს „რაიმე“ „ბარიგასან“ იყიდვ, ან მეობარმა მოგიტანა, რომელმაც ამისთვის „ბარიგას“ მიმართა. ვინ იცის, რა საზიზღრობა გარეული ფუნქციონა თუ თამბაქოში? მარინუანას, მაგალითად, ხშირად აშუშავენ შხამიანი დეფოლიანტებით, შივ ცხოველების დასაძინებლად გა-

სეუთენილ ძლიერ პრეპარატს უწევს. ამფეტამინებს კი ხშირად ვირთხების საწამლაკით, დარიშხნით აჯერებენ. ისიც სულ ადვილად შეიძლება, რომ ისეთი ამბულა ან აბი შემოგაჩქონ, რომელიც „ძალიან ჰგავს“ იმას, რასაც შენ ეძებ, მაგრამ ვინ იცის, სინამდვილეში რა არის შივ?

შენ გგონია, ნარკოტიკების გამოიღვევს ძალიან ენადლეება შენი ჯანმრთელობა ან ის, რომ შეიძლება ან საქონლის გამო სერიოზულად დაავადდე? მართლაც? მომისმინე, ძმამო, ბრუკლინის ხიდს ხომ არ იყიდდი ჩემგან? „ბარიგას“ მხოლოდ სამი რამ აინტერესებს: ფული, დაპატონების თავიდან აცილება და კიდევ უფრო მეტი ფული. მთავარი მიზნის მიღწევის ერთ-ერთი საშუალებაა ულუფების შემცირება და ნარკოტიკების ათასხარის ოხრობით გაზავება, ამიტომაც უმატებს იგი მარინუანაში კულინარულ საკვებს, კიკანიში – შაქარს, ტალკს, სოდას და ფქვილს.

არქიტექტო ოჯახის წარმომადგენელმა ფარვანებმა ღამურებისგან თავდაცვის ასეთი ხერხი გამოიმუშავეს. ღამურების ფულტრატბერით წრიობის გაგონებზე ფარვანა თვითონაც ასეთივე ხმებს გამოსცემს და აბნევს, გზაკვალს უბნებს მონადირეს.

სხვადასხვა ცხოველები თავდაცვისთვის სხვადასხვა იარაღს იყენებენ - კბილებს, ბრჭყალებს, უმეცებს, ჩლიქებს... სამხრეთ ამერიკულ მაკაუს „ფინალუმუს ნატერს“ მტრის მოსაგერიებლად თავლები აქვს ნაბოძები, თანაც ნამდვილი კი არა, არამედ ფაღბი. ნამდვილი თვალები ამ მაკაუს სახეზე აქვს, უზარმაზარი ფაღბი თუალბი კი - ზურგზე. დანახავს თავდასმხმელი ასეთ თუალბს და თავიქუდმოგლეჯილი გარბის.

„წითელი წიგნი“ შესახებ ვეულებს ვერაფერს გავიხსენო - მასში გააშუქების გზაზე მღვრი ცხოველები და ფრინველები შეაქეთ. მაგრამ, ალბათ ცოტამ თუ იცის, რომ არსებობს „შეწილი წიგნი“, რომელშიც დედამიწის მშენი ღანდშაფტების აღწერილობა შეაქეთ.

„მწიწი წიგნი“ მოხდა მაგალითად, ცნობილი კერავლენური კომპოსტოს ნათესები, რომელიც მარტო ამ კუნძულზე გვხვდება, იაპონური ფიჭვის ჭკალა, რომელიც სულ ასი ხე იზრდება. ეს უნიკალური ჭკალა იაპონიაშია.

დედამიწის ზურგზე ვეულებს დაბალი ბუჩქი, ჯეჯე ტირიფი მხოლოდ გრუნდინდაში იზრდება. მხოვრილი ბუჩქების სიმაღლე ხუთ სანტიმეტრს არ აღემატება.

ინგლისში ჩატარდა კონკურსი ცხოველების მიერ გამოცემული ხმების საუკეთესო ჩანაწერზე. კონკურსის მონაწილეებმა წარმოადგინეს ყიყინის, სისი-

ნის, ყმუილის, სტვეინის, წყუმუნის ჩანაწერები. პრემია კი 15 წლის მოსწავლეს ერგო, რომელმაც მაკინოფონზე ჩაიწერა ბეგვები, რომელსაც სალანა ფოთლის ჭამისას ლოყუინა გამოცემს.

ერთი კინოოპერატორი აფრიკაში იღებდა ფილმს ბეკემოთების შესახებ. იმისათვის, რათა უფრო ახლოდან გადაეღო ცხოველები, ოპერატორი ბეკემოთის პლასტიკის ფიტულში ჩაძვრა და მუშაობას შეუდგა. ამასობაში მდინარის ნაპირს მონადირეები მიადგნენ, რომლებსაც წარმოდგენა არ ჰქონდათ, რა ხდებოდა. ბუნებრივია, მათ მიზანში ამოდეს ცხოველები და ჩახხაბიც შეაყენეს. ხომ წარმოგიდგენიათ, როგორ გაოდებოდნენ ისინი, როცა წყალში მყოფმა ერთ-ერთმა ბეკემოთმა ხახა დაალო და დიდრიალა: „ბატუნებო! არ ისრლოთ, იცოდეთ, თუ მომახვედრებთ, მსოფლიო ვეღარ იხილავს ახალ ფილმს ბეკემოთის ცხოვრების შესახებ!“

ნაირობის (კენია) ეროვნულ პარკში ნინაგების აუზიც არის. აუზთან გაკრულია განცხადება რამდენიმე ენაზე. „ყოველგვარი ნიუთას თუ საგნის ჩაგდება აუზში აკრძალულია. ჩაგდებული საგანი აუზიდან წყის დამრღვევმა თვითონვე უნდა ამოიღოს, პარკის მოსამსახურეთა დაუხმარებლად.“

ფრინველები რომ საუკეთესო მფრინავები არიან, საყოველთაოდ არის ცნობილი, მაგრამ მორბენლები როგორ-

ბილა არიან? რა თქმა უნდა, ფრთოსანთა შორის საუკეთესო მორბენალი სირაქლემაა, რომელსაც საათში ოცდაათი კილომეტრზე მეტი სიჩქარის განვითარება შეუძლია. ოდნე ჩამორჩება სირაქლემა მისი გუგული - საათში ოცი კილომეტრი. თურმე ნუ იტყვიათ, არც მწყერი ყოფილა ნაკლები მორბენალი - საათში თექვსმეტი კილომეტრი.

ავსტრალიის ერთ-ერთ ქარხანაში კატამ შხა პროდუქციით სახე ფუთში დავარა ქსტუები. კატა და მისი ნაშთები ვერაფერს შეაძნისა. ფუთი დაჭედეს და პორტში გაგზავნეს, სადაც ის ვეროპაში მიმავალ თბომაგულზე ჩატყირთეს. დანინშულებს ადგომზე ტვირთი 25 დღის შემდეგ ჩავიდა. საბარალოელი ცნაივის გაგონებზე ფუთი გახსნეს. იქიდან გაძვალტყვევებული დედა კატა და სამი საესებით ვანსალი ქსტუე ამობობდნენ.

იაპონიელი აკვარიუმისტები ისეთ დაცუნამდე მივიდნენ, რომ თევზები არცთუ ისე ძველი მოსათეინიერებლები არიან. საუკეთესო შედეგების მიღწევა შეიძლება კალმახების გაყრთნაში. ექვსი წლის კალმახები ბურთსაც თამაშობენ, რგელშიც ხტებიან და ვალსაც კი ცეკვავენ.

ოგომსიერი

სამტავრის ზარბაზი

ანერიალდა პირველად სასექტემბრო ზარები და კვლავ ფართოდ გაიღო ჩვენი სკოლის კარები. შემოვიდნენ ბავშვები, ლამაზი აქეთ ჩანთები, ხელში თაიგულებით, იებით და ვარდებით. უხარიათ პირველად სკოლის კარის შეღება, ზარის ანერიალება, მასწავლებლის შექება. უხარიათ მოუსვენრებს დღეფანში სირბილი, „დედა ენის“ შრიალი, მასწავლებლის ღიმილი. დაულოცოთ პატარებს მომავალი გზა-კვალა და უსურეთოთ კუდრაქებს სიხარული მრავალი!

... თუ გვაბატია!

დაღამდა, ვნებები მე ჩემს საწოლში, მაგრამ ფიქრები გარს მახვევია, სულს მიშვითებენ მწარე კითხვები: „ცხოვრება ჩვენი ძალზე ძნელია?!“ გაუთავებელ ცოდვისგან მიწა დამძიმებული თრთის და კანკალებს და სულდიდ ღმერთასც წმინდა

სანთელის ციმციმიც უკვე აღარ ახარებს... დრო და უამი განსაცდელისა, შემოგვპარვია, კარს მოგედგომია, წარსულ დიდებით დაბრმავებულებს, დღეს სული ჩვენი მთლად ნაგვწყნდომია. დაგვეწყებია, რომ წინაპარნი მხოლოდ სიკეთეს ჩავგავინებდნენ და ღვთით კურთხეულ ტურფა ნალკოტში სიყვარულისა ნერგს აგროვებდნენ. ეს სიყვარული პატარა გულში ვით ველაპტარი ახლაც ანთია, მოყვასთ ცოდვების მიტყვებისთვის ღმერთს ვევედრები, თუ გვაბატია!

მაჩხე აბესაძე ქუთაისის აჯემში-ყოს გ. ძონენიძის სახელობის მე-8 სკოლის მეცხეეკლასეა. ძალიან უყვას პოეზია, წეხს ექსებსა და ჩანახატებს. გასულ სასწავლო წელს მოსწავლეთა 53-ე ჩესპეტიკური სასწავლო-შემოქმედებითი ყონფეხენციის მუშაობაში მიიღო მონაწილეობა. გაჩდა ამისა, მაჩხი მონაწილეობდა საქაქაყო ყონფეხში „ქ. ქუთაისის საეუთესო წოჩი მათემატიკოსი“ და მიღებული აქვს სიგელი. მაჩხმა მაჩხან ინფოხმატიკის სამხაყო სასწავლო ცენტში გაიაჩა სწავლების ექსი „უქსონაქუი ყომპიუქეხის მომხმაჩხები“ და შესაბამისი მონმობაც აიღო.

სამსოლო

ვასახელებ ჩემს სამშობლოს, საქართველოს მთას და ველებს, კარგი გოგო გავიზრდები — გეფიცებით დედის ხელებს. დედიკოსაც დაფუჯერებ, მამას, ბებოს, პაპუსს, ბიძას, ვასახელებ ჩემს სამშობლოს და ჩემს ტურფა ქუთაისსაც. ჩემს პატარა გულში ყველას სიყვარული დაეტევა, გამონდნება ლავარდ ცაზე ათასფერი ცისარტყელა.. არ იღნება ქვეყნად ომი, შური, ღვარძლი, ბოროტება, ემმაციც კი სამუდამოდ შორს წავა და გატეცლება. მოვესწრებით როს გვეწნება უღრუბლო ცა, სიხარული, სამუდამოდ გაიმარჯვებს, სიკეთე და სიყვარული.

ამაბი ირაკლი და ლევან ჯომპარინაგაბი ქუთაისის მე-8 სკოლის III კლასის ურიაღლოსანი მოსწავლემები არიან. სკოლის პირველ სართულზე მოწყობილ მოსწავლეთა ნასახტამის გამოწმანს მათი ნამუშევრებიც ამაწმანს. ბიჭმას უფრო ზღაპარების, მულტფილმების გმირების და მათი საყვარელი ცხოველების სატკა უყვართ. უმარამიდან კი ღია ტონები მოსწონთ. ლევანს განსაკუთრებით კმარჯვა და სეჟმ მუშაობა აინტერესებს.

ოფთმხევი

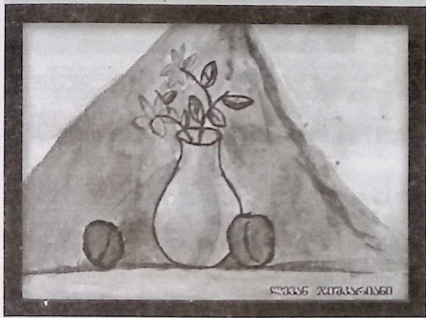

ონალი ზონარაძე

ონალი ზონარაძე

საქართველოს
ხელოვნების

ლევან ზონარაძე

ონალი ზონარაძე

ლევან ზონარაძე

ონალი ზონარაძე

„მშობელი წარუბლის და ნაშრომი ჰუესი“

... 1911 წლის 16 სექტემბერი. ტირენის ზღვის სანაპიროზე აღრეული შემოდგომის ერთი ჩვეულებრივი დღე იდგა, მშვიდი და ოდნავ სევდიანი. სოფელ სანტა-მარინელაში მზე ნელინელ ელამუნებოდა ზეთის ხილის ჭალებსა და მტევანდამძიმებულ ვენახებს. ზღვის სანაპიროს დინჯად მიუყვებოდნენ ორნი. ერთ-ერთს, სანდომიანს და ხუჭუჭთომიანს, პატრის სუტანა ემოსა. ისინი რაღაცაზე დარბაისლურად მუსაიფობდნენ. ანაზღად ამინდი მკვეთრად შეიცვალა. ზღვა, აღრე რომ ზანტად ირწეოდა, ერთბაშად მოიქუფრა, გააფთრებულ მხეცს დაემსგავსა და გავეშვებული წამოვიდა. ყალფზე შემდგარი ტალღები გამეტებით უხეთქებოდნენ ნაპირს. ხალხი სასწრაფოდ გაერიადა სანაპირო ზოლს. იმ ორმაც აუჩქარა ნაბიჯს, მაგრამ ტალღებს გამოყოლილმა ადამიანის სასოწარვეთილმა ყვირილმა გააჩერა. ვიღაც იხრჩობოდა. ორივენი დაუფიქრებლად გადაეყენენ ზღვაში. მერე... მერე დასახრჩობად განწირული მოდარაჯე მუნჯეება გადაარჩინეს. მის საშუალებად აბობოქრებულ ზღვას მის ბმულები კი ტალღებმა დაახრჩო.

რამდენიმე დღის შემდეგ თავგანწირვის მსხვერპლს სანტა-მარინელას პატარა ეკლესიასთან გაუთხარეს სამარე. მოვერცხლილ კუბოში ჩასვენებულ პატრის გულზე რცინის ჯვარი ესვენა და სამი სქელტანაინი წიგნი ელო. ბევრი რამ ითქვა სამარის პირას განსვენებულის სულადიდობაზე, სიყვთეზე, განსწავლულობაზე, კეთილშობილებაზე, მოყვასის გადასარჩენად შეწირული მისი სიცოცხლის უმწიკვლობაზე. ითქვა ლათინურად, იტალიურად, ფრანგულად, პატრის

მშობლიურ, ქართულ ენაზე კი ერთი სიტყვაც არ თქმულა. წმინდა იოსების კოლეჯის მძობის წევრებმა დიდი პატივით მიაბარეს მიწას ერთ-ერთი თავისიანთაგანი და ცოტა ვინმემ თუ უწყოდა, რომ ამ კეთილშობილი აბატის სახით მისმა სამშობლომ დაკარგა თავისი ისტორიის დიდი მოჭირნახულე, მკვლევარი და მემატიანე.

ახალგათხრილ სამარეზე დარჩა პატარა ხის ჯვარი წარწერით „აქ განისვენებს აბატი მიქელ თამარათი“... მოგვიანებით აქ აბატის ძეგლი დაიდგა, მისი ნე-

მდილ განათლებული, შეგნებული, მართალი, სუფთა, ნიჭიერი, კურთხეული ენაპირის მქონე, მიმზიდველი, კაცის სულის, გულისა და

ისტორიკოსი მიხეილ თამარაშვილი

შტი კი ქალაქ ჩივიტავეკიაში გადასვენეს. ასე მიაგეს მას პატივი იტალიაში...

საქართველოში კი, სადაც მიხეილ თამარაშვილი დაიბადა, ბავშვობისა და ყრმობის წლები გაატარა, და რომლის თავდადებულ და ერთგულ სამსახურსაც შეაღია თავისი მართალი სიცოცხლე, გულმოკლულები გლოვობდნენ ერთი საუკეთესო შვილის დაკარგვას.

მის მშობლიურ მესხეთში, ახალციხეში, თამარაშვილის უფროსი და უერთგულესი მეგობარი და მანსწავლებელი ივანე გვარამაძე მწუხარებით მოსთქვამდა: „გგლოვობ, ვტირი მწარედ, წელი მწყევლა, მუხლებს ვიტყეპ, თავში ვიცემ, რომ აღარავინ მეგულება ჩვენში ჯერჯერობით მისი მომავიერე, მისებრ ნა-

მანუგეშებელი დიდად. შეუვალი ციხე-კოშკსავით, მცველ მფარველი ჩვენნი, ძვირფასი საუნჯე, ჭკუა, ცნობის კოლოფი, ტახტი მეცნიერებისა, მოსარჩლე სარწმუნოებისა, სამშობლო-მამულის დიდი მოყვარე, გვარის ბატონი, ქვეყნის სანატორიული და მტრის საშურველი, ძლიერი ფარ-ხმალი.

რომ ცოტა კიდევ ეცოცხლა, ვინ იცის ორისა და ევროპის საწიენებში ყოფილ რამდენის დიდი სასარგებლო ისტორიული ცნობებით განგვამიდრებდა და გაგვამტკიცებდა, მაგრამ არ იქნა“...

დალუკვამდე ერთი წლით ადრე, როცა საქართველოსთან განწორება განსაკუთრებით გაუსაძლისი გამხდარა, აღმობდომია: „თუ ვეღარ გნახე, ტურფა ედემო და უცხო

ცის ქვეშ ამომხდა სული, შენ დამიტრია, სიცოცხლეე ჩემო, და მიისვენე შენი ერთგული“. მთელი ეს ხანი მხოლოდ ის აძლებინებდა უცხოეთში, რომ მისი შრომა საქართველოს სჭირდებოდა და სამშობლოსთან გაყვის ტკივილს შეჭიდებული თავდაუშორებლად შრომობდა. ამ შრომის ნაყოფია თეოლოგიური ხასიათის მრავალი წერილი და გამოკვლევა, რომის, მილანის, პეტერბურგის, ვატიკანის, ტრაპიზონის, ფლორენციის, პალერმოს, პარიზის, ლონდონის, მოსკოვის არქივებსა და წიგნთსაცავებში მოძიებულ-მოყვლეული თარგმნილი და დამუშავებული ფასდაუდებელი ქართული ხელნაწერები, მეტად და მეტად მნიშვნელოვანი დოკუმენტური მასალები, საქართველოში ნაშრომ მისიონერთა რელიგიები და ჩანაწერები, ქრისტიანობა და კასტელის დაფურცელები აღმოსავლეთში, მისი ფურცლების შედარება-შეკვრა, სურათების გადაღება, ჩანაწერებისა თუ წარწერების გამოფერვა, ისტორიული საბუთები, ქართული ზღაპრები, ფოლკლორის ნიმუშები, სულხან-საბა ორბელიანის წერილები, ცნობები გიორგი სააკაძის, პირველი ნაბეჭდი ქართული წიგნის შემდგენელთა შესახებ, რომის ქართული სტამბის, სომეხთა და ქართველთა ურთიერთობის, ქეთევან დედოფლის წამების, სვიმონ მეფის ტყვეობის, სპარსეთში გახანჯლული ქართველობის შესახებ და მრავალი სხვა. ხოლო გვირგვინი ამ დაუცხრობელი შრომისა უთოდ არის მიხეილ თამარაშვილის მიერ ფრანგულად დაწერილი და მისივე შეუპოვრობის და რუდუნების წყალობით მოძიებული სახსრებით დაბეჭდილი „საქართველოს ეკლესიის ისტორია“, 100 სურათითა და ორი გეოგრაფიული რუკით ილუსტრირებული წინასიტყვაობითა და სამი ებლით აღჭურვილი ეს 710 გვერდიანი ნაშრომი საფრანგეთში ასე შეაფასეს: „... სახელოვანმა ავტორმა მიხეილ თამარაშვილმა მოკვიდილმა თავისი შესანიშნავი წიგნი ფრანგულ ენაზე, საუცხოო სტილით, სისწო-

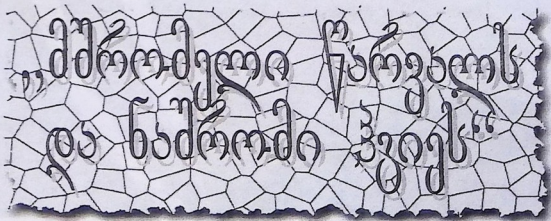
რით და გემოვნებით დაწერილი. ეს თხზულება შესანიშნავია ძველი დროის საბუთების და მასალების საქართველოს ეკლესიის შესახებ, ბრძნული კრიტიკით და თავისი ქვეყნის მტერთა მიმართ წინააღიწიებით. შიგ გამოსჭვივის მხურვალი, მაგრამ შეგნებული პატრიოტიზმი ავტორისა, რომელიც ერთგვარი სისწოროთ აღნიშნავს თავისი ერის როგორც ბრწინვალე საქმეებს, ისე შეცდომებს და საშუალებებს, რითაც შეეძლო მას თავი ეხსნა... მეცხველნი, რომელნიც შეიძინენ ამ ღიადებულ თხზულებას, მიუძღვნიან მის ავტორს ღიად მადლობას. ისინი გულის ფანცქალით წაივითხვენ ამ წიგნში საგმირო ისტორიას იმ ერისას, რომელმაც მიუხედავად ხანგრძლივი სამშინელი დევნისა და ტანჯვა-წამებისა შეინარჩუნა სიმამაცე, სულგრძელობა, სამართიანობა და უმეტეს შემთხვევაში დარჩა თავისი ქრისტიანული ტრადიციების ერთგული“.

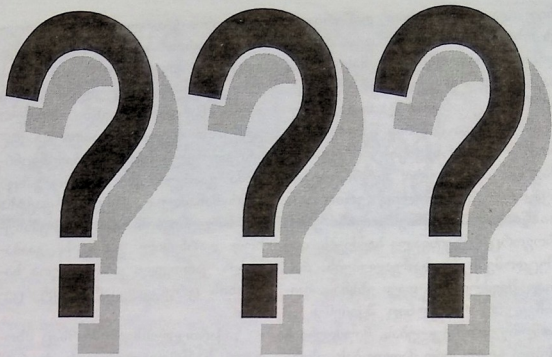
ერთიანი ქართველობის მაღლობა კი მწერალმა სიმონ ქვარიანმა გამოხატა თამარაშვილის წიგნის რომში მიწერილ წერილში: „... წაივითხულმა აღტაცებაში მოძიევანა თავისი მეცნიერული ნაშენობით, საგულისხმო მასალა-ფაქტებით და კარგი ფრანგული ენით. გულახდილად მოგახსენებთ, რომ ეუბა თქვენი კაპიტალური ნაშრომი ძვირფასი განძია ჩვენსა და ევროპის ლიტერატურაში... წიგნის ავტორს ეტყობა ღიად ერუდიცია და შრომის ღიად უნარი. ბ-რო მიხეილ, ჭეშმარიტად ვაშა თქვენს მხნეობას, მეცადინეობას და სამშობლოს სიყვარულს.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია მიხეილ თამარაშვილის კიდევ ერთი ფუნდამენტური თხზულება -

„ისტორია კათოლიკობისა ქართველთა შორის“ ორ ტომად, რომელიც საქართველოს ისტორიის არა ერთ ბნელით მოკულ საკითხს ჰყენს ნათელს. წიგნში მესული უტყუარი დოკუმენტებითა და დასაბუთებელი მოსაზრებებით მეცნიერმა გაარკვია და პასუხი გასცა ევროპის მანამდე დაუდგენელ ფაქტსა თუ საუკუნეების მანძილზე უპასუხოდ დარჩენილ კითხვას, გააბათილა ქართველ კათოლიკეთა საკითხის ცრუმკვლევეართა მტკიცებანი...

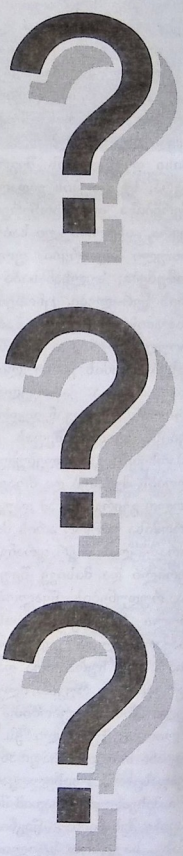
საქართველოსგან შორსაც მხოლოდ საქართველოსთვის ძველად მიხეილ თამარაშვილის გული, გული ადამიანისა, რომელიც ვალდებულებას ყოველთვის სიამონივრებზე მალდა აყენებდა, მთელი სიცოცხლე დაუცხრობლად ეწაფებოდა განათლებას, ცოდნას, თვითონ ქონებრივად შევიწროებული არც შემდებულებისთვის ფულის თხოვნას თაკილობდა და არც სესხად აღებას, რაკიდა ეს თანხა იმ საქმეში უნდა დაეხარჯა, მის სათაყვანებელ სამშობლოს რომ სასიკეთოდ წაადგებოდა. ყველაფერი მხოლოდ სამშობლოსთვის უნდოდა, მისთვის ემეტებოდა. მის კვლავ ნახვას ნატრობდა მისთვის თავდადებულ - „თუ ვეღარ განახე, ტურფა ეღემო და უცხო ცის ქვეშ ამომხდა სული, შენ დამიტრია, სიცოცხლეე ჩემო და მიისვენე შენი ერთგული“... ქართულმა მიწამ მხოლოდ 1978 წელს მიისვენა თავისი ერთგული. იმ წლის შემოდგომაზე მიხეილ თამარაშვილის ნეშტი იტალიიდან ჩამოსვენეს. მაღლიერმა ქართველობამ თავის საუკეთესო შრომთაგანს დიდუბის პანთეონში მიუჩინა საშუალო განსვენებელი.

ჰამბურგის ზოოპარკის
მკვიდრი დედალი ლომ-
ვეშაპი ანტია გერმანი-
აში ამას წინათ ჩატა-
რებული ზოგადერო-
ვნული აქციის – ჯა-
ნსადი კვილების დღის
მონაწილე გახლავთ.

როგორც სურათზე ხე-
დავთ, ლამის ორტონი-
ანამ ანტიამ ყოველგვარი
წინააღმდეგობის გარეშე
გაახეხინა მოვლელს თა-
ვისი ეშვაპი.

გომავლის სასწავლებელი გურამ რამიშვილის საავტორო №6 სკოლა

80-იანი წლების დასაწყისში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ენათმეცნიერების კათედრის გამგის, პროფესორ გურამ რამიშვილის ინიციატივით დაარსდა სკოლა, რომელმაც არასტანდარტული სასწავლო პროგრამისა და პედაგოგიური მეთოდების წყალობით უძალად გაითქვა სახელი. სულთმეცნიერების ქართული, ევროპული კულტურას და განათლებას ნაზიარები ბატონ გურამ რამიშვილის კონცეფციით, მომავლის სკოლას ევალებოდა ქართული ცნობიერებისა და ევროპული განათლების თაობების აღზრდა. ბატონი გურამის საავტორო სკოლაში სწავლის მსურველთა რიცხვი დღითი დღე იზრდებოდა. მოკლე ხანში დედაქალაქის სხვადასხვა უბნებში გაიხსნა საავტორო სკოლის ფილიალები, რომლებიც საერთო - „მერ გერმანული სკოლის“ სახელით იყენებდნენ.

1990 წელს დედაქალაქის ცენტრში, ჯამბილის ქუჩაზე დაფუძნდა სასწავლებელი, რომელსაც გურამ რამიშვილის საავტორო №6 სკოლა დაერქვა...

დღეს აწვარდაცვლილი გურამ რამიშვილის საავტორო სკოლის ახალგაზრდულ კოლექტივს ბატონი გურამის ერთ-ერთი თანამოაზრე და მისი ნათესავი, ქალბატონი ნინო რამიშვილი ხელმძღვანელობს. სკოლაში 1200 მოსწავლე და 60 მასწავლებელია. სასწავლებელში მუშაობენ კურსდამთავრებულები - კოკა ბრეგვაძე, თამარ ნათურაძე და ადარან სვიმონიშვილი. პედაგოგიურ კოლექტივში მამაკაცები ჭარბობენ. ქალბატონი ნინოს თქმით, მამაკაც პედაგოგთა უაღვიდღებთა ყმაწვილობიან საერთო ენის გამოჩახვა, მათი წილობის მოპოვება, ისინი მოსწავლეებთან ერთად თამაშობენ კალათბურთსა და ფეხბურთს, დადიან ლაშქრობებში. ასეთი ურთიერთობები მხოლოდ აუვარდობებს სკოლის მიერ კოლონიამტს. თბილისის სახელმწიფო და ტექნი-

კური უნივერსიტეტებიდან, მეცნიერებათა აკადემიის კვლევითი ინსტიტუტებიდან სკოლაში მოწვეული პედაგოგ-მეცნიერები ცოდნის უკიდვანო სამყაროში უძლევიან ბავშვებს. დიდიტრიცისკარიზე, ნიკა თოფურბი, თუმურ შენგულია და მერაბ ტულუმი ფიზიკა-მათემატიკასა და ინფორმატიკას ასწავლიან, როცა ზაქარაიშვილი - გენ-

რმანულს, ლევან ახვლედიანი და კახა ბუაჩიძე - ისტორიას. საავტორო სკოლაში ქართული პედაგოგიის ტრადიციებს ანიჭებენ უპირატესობას. ყველაზე პატარების აღზრდა-განათლება დიდი ქართველი პედაგოგისა და საზოგადო მოღვაწის იაკობ გოგებაშვილის სისტემით იწყება. ზოგადგანამანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებული საგნების გარდა I კლასიდან ასწავლიან ქართულ ხალხურ მუსიკასა და მუსიკას. სკოლაში მუშაობს სახელმძღვანელო, რომელსაც პირობითად „სამშობლო“ შეარქვეს, პატარებს ასწავლიან მოთხრობებსა და ლექსებს საქართველოს ისტორიულ გმირებსა და ჩვენი ქვეყნის წარსულზე. პედაგოგმა ნინო გორდელაძემ მოაზნა „დედაენის“ დამზადებ სახელმძღვანელო - ლექსიონი „ქართული ენა და სამყარო“, რომელიც ბავშვებს ძალიან დაეხმარება მშობლიური ენის შესწავლაში. ახალ სახელმძღვანელოს გაზეით „ახალი განათლება“ ნაწილ-ნაწილ ბეჭდავენ თავის ფურცლებზე.

ნინო გორდელაძის სახელმძღვანელო-ლექსიონის მიხედვით დაგეგმილია ქართულ-გერმანული ლექსიონის შექმნა. სკოლაში მე-4 კლასიდან იწყება გერმანული ენის გაძლიერებული სწავლება. უცხო ენის სწავლების პროცესს ხელმძღვანელობს ცნობილი მთარგმნელი ქალბატონი ლამარა ნაროშვილი, რომელმაც თავად შეადგინა გერმანული ენისა და ლიტერატურის რამდენიმე სახელმძღვანელო სკოლის უფროსკლასელობათვის. გერმანული ენის ახალგაზრდა პედაგოგები შეროქელებითად შეხლდულნი არ არიან, თუმცა თავიანთ წამოწყებებს ქალბატონ ლამარასთან ათანხმებენ. VII კლასიდან ბავშვები სწავლობენ გერმანულენოვანი ქვეყნების ლიტერატურის ისტორიას და მსარეიმციონებობას. საავტორო სკოლის მოსწავლეთა ნაწილი ჯერაცერთობს გერმანული მეტყველებით ვერ დაიკვირებს, თუმცა გერმანულენოვანი ქვეყნების კულტურა და ისტორიის ცოდნით ბავშვები მართლაც გაგოცდებენ. სკოლაში ისწავლება ქრისტიანული კულტურის საფუძვლები და ქრისტიანული ხელოვნების ისტორია. მე-10, მე-11 კლასებში მოზარდები რუსთაველიანობის საფუძვლებს სწავლობენ. ყოველ სამშაბათს უფროსკლასელები ესწრებიან თეატრალური ინსტიტუტის ქართული ლიტერატურის კათედრის გამგის, ბატონი ზაზა აბინიანის ლექციების კურსს „ლიტერატურული პორტრეტები“.

გურამ რამიშვილის საავტორო №6 სკოლის მასწავლებლების დაუღალავ გამოცანა ყოველთვის კეთილი ნაყოფს გამოაქვს, სასწავლებლის არავითარ მოსწავლეს უსახელებია თავისი პედაგოგები. ბავშვები განსაკუთრებულ წარმატებას ჰუმანიტარულ საგნებში აღწევენ. წელს ქართულ ენასა და ლიტერატურაში გამართულ დედაქალაქის კონფერენციამზე თავი ისახვლეს საავტორო სკოლის მოსწავლეებმა: ნინო

ცემული თანხს წყალობით სკოლას დღეს საკუთარი კომპიუტერული ცენტრი აქვს.

სასწავლებელში ყოველწლიურად იმართება მისი დამფუძნებლის ბატონ გურამ რამიშვილის სსოფინსადმი მიძღვნილი შემოქმედებითი საღამოები და მეცნიერული კონფერენციები. ცოტა ხნის წინ გაიმართა თარგმანის საღამო, სადაც

საავტორო სკოლის მოსწავლეებმა XIX-XX საუკუნეების გერმანული პოეტების საკუთარი თარგმანები წარადგინეს.

მხატვარ თენგიზ მირზაშვილის თაოსნობით ყოველ ზუსთშაბათს იმართება შეხვედრები ქართულ შემოქმედებთან და მეცნიერებთან. წელს საავტორო სკოლის გამომწვევ სტუმრებს შორის იყვნენ მწერლები და საზოგადო მოღვაწეები: გურამ დონანაშვილი, ეთერ თათარაძე, გიორგი ციციანიძე, ვახტანგ ჯაფარიძე და ტარიელ ზალხუაური. სასწავლებელში გაიმართა მხატვარ დავით კაკაბაძის ფოტოგამოფენა.

სკოლაში ქართული ზალხუი შემოქმედებისადმი სიყვარულსა და სერიოზულ დამოყიდებულებზე მტკიცე ლეჯ აქ არსებული გოგონებისა და ვაჟების სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლები, გოგონათა სიმღერის ანსამბლი „მზეთამზე“, რომელსაც ხელმძღვანელობენ, ტრადიციულ, სარიტუალო სიმღერებს ასრულებს. ბიჭების ანსამბლი „გეორგიკა“, რომელსაც დავით შანიძე (ბატონი დავითი თავად „დიდების“ – ვაჟთა ანსამბლ „გეორგიკას“ წევრია)

ხელმძღვანელობს, უკვე პოპულარობით სარგებლობს ქართული ზალხური შემოქმედების დამფასებელთა წრეში. თებერვალში, კონსერვატორიის დიდ საკონცერტო დარბაზში ბიჭების ანსამბლ „გეორგიკას“ კონცერტმა სრული ანსამბლი ჩაიარა. სკოლის ზალხური ცეკვების წრეს სახელოვან ანსამბლ „რუსთაის“ წევრი გელა წოწორია უძღვება.

სკოლის „მხიარულთა და საზრუნათა“ კლუბს საქართველოს კალათბურთითა ნაერების მწერთინელი, იუმორის დიდი დამფასებელი, ბატონი ნუგზარ კანდელაკი ხელმძღვანელობს. საავტორო სასწავლებლის „მხიარულები და საზრუნალები“ ზედწოდ სამი წლის განმავლობაში – 1997-99 წლებში – დედაქალაქის სასკოლო კლუბებს შორის გამართულ პაკეობებზე უცვლელი ჩემპიონები იყვნენ.

სკოლის მქვეყნარე ცხოვრება ზაფხულშიც არ წყდება. მოსწავლეები ჰედაიგებისა ერთად მიემგზავრებიან მესხეთის, ხევისურეთისა და მთითაშეთის საზაფხულო ბანაკებში. სასწავლებლიდან საღამოებრივ წასულ ბავშვებსა და უფროსებს ალბინისტი ზურაბ ბადრიანავილი უღვას მხარში.

„მოსწავლეობები ცდილობენ ბატონ გურამ რამიშვილის პრინციპებს არ უღალატონ, – გვიამბობს სკოლის დირექტორი ქალბატონი ნინო რამიშვილი, – ჩვენი დიდი სურვილია აღუზარდლო სამშობლოს ჭეშმარიტი პატივობები, რომლებიც ღირსეული განათლების წყალობით შეძლებენ საერო ენის გამოჩნებას, კულტურული დიალოგის გამართვას მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნების მოქალაქეებთან.“

6666 გასაშვილი

ევაქემ, მეგი რუსიამ, ნინო რჩეულიშვილმა, ნუცა ჭიჭინაძემ. გერმანული ენის რესპუბლიკურ ოლიმპიადაზე გაიმარჯვეს: დათო აბაშიძემ, იზა მელიამ, მარინა ნიკოლაიშვილმა, ნინო რჩეულიშვილმა, გიორგი და მეგი რუსიებმა. ევროპის ერთ-ერთი ყველაზე პრესტიჟული და ძვირადღირებული (სწავლის საფასური თვეში 3000 გერმანული მარკა) სასწავლებელი – ბირელპოფის დახურული გიმნაზია ყოველწლიურად უფასოდ სასწავლებლად იწვევს საავტორო სკოლის სამ ევლანზე ღირსეულ მოსწავლეს. შარშან წი პატივი წილად ზედათ ნინო ახვლედიანს, გიორგი ოქრობარიძესა და ნინო მაისურაძეს, ხოლო სკოლის კურსდამთავრებულები ნინო კალანაძე და ნინო ენოტოვა გერმანიის ერთ-ერთ უმაღრესიტეტში უგამოცდილ ჩარიცხნენ.

საავტორო სკოლას მეგობრულ-პარტნიორული ურთიერთობები აქვს დამყარებული გერმანიის სასწავლებლებთან. ქართველები დროდადრო სტუმრობენ ტროისნდორფისა და როტენბიულის გიმნაზიებს. ყოველწლიურად საავტორო სკოლის 15-30 მოსწავლე მასწავლებლების თანხლებით ორი თვით მიემგზავრება შვეიცარიის ალპებში მდებარე პესტალიცის სახელობის ბავშვთა სოფელში. უცხოელებიც ხშირად სტუმრობენ თბილისში, ჯამბულის ქუჩაზე მდებარე სასწავლებელს.

გურამ რამიშვილის საავტორო №8 სკოლა იუნესკოში ასოცირებული სასწავლებლების გაერთიანების წევრია. შარშან იუნესკოს მიერ თბილისში გამართულ საერთაშორისო კონფერენციაზე, რომელიც ეროვნული კულტურის ძეგლების დაცვას ეძღვნებოდა, დიდი წარმატება მოიპოვა მეცხრეკლასელების ნინო ევაძისა და ირაკლი აბაშიძის მოხსენებამ.

სკოლამ გაიმარჯვა სოროსის საერთაშორისო ფონდის კონკურსში, სადაც კომპიუტერული ცენტრის პროექტი წარადგინა. სოროსის მიერ გა-

პითხვა - თქვენი

306 არის პიტა უილსონი?
გვიამბეთ კინომსახიობ პეტა უილსონზე, რომელიც მთავარ როლს ასრულებს ტელესერიალში „ნიკიტა“.

თათა ებრაღიმე

პეტა უილსონი დაიბადა 1970 წელს სიდნეიში, გაიზარდა პაპუა-ახალ გვინეაში. ზაფხულობაში და მოგვიანებითაც სერიოზულად იყო გატაცებული სპორტით და ავსტრალიის ნეტბოლის (კალათბურთის მსგავსი თამაში) ნაკრების ერთ-ერთ საუკეთესო მოთამაშედაც კი იყო აღიარებული. მერე გადასახლდა ევროპაში, სადაც მოდელად მუშაობდა, 1991 წელს კი პოლიეუდში გადავიდა და სამსახიობო ხელოვნების სწავლა დაიწყო. თამაშობდა სცენაზე, გადაღებულია რამდენიმე ფილმში. ნიკიტა მისი პირველი დიდი როლია.

* * *

რამდენ ძარბოვებს ჰქვია ნანა?

ჩემთვის ნანა პირველი ქრისტიანი ქართველი დედოფლის პატივსაცემად დაურქმევიათ. მაინტერესებს რამდენად არის ეს სახელი გავრცელებული საქართველოში და საერთოდ, რომელი სახელებია ჩვენში ყველაზე მეტად გავრცელებული?

ნანა არეშიძე

ქალის სახელებიდან ყველაზე მეტად პოპულარულია თამარი (ეს სახელი 100 ათასზე მეტ ქალს ჰქვია), ნინო (92937), მაია (99131), ნანა (45008), მარიამი (43698). მამაკაცის სახელებიდან ყველაზე გავრცელებულია გიორგი (148 ათასი), დავითი (77 ათასი), ზურაბი (50 ათასი), ალექსანდრე (43 ათასი), ლევანი (42 ათასი), მიხეილი (36 ათასი). ისე რომ საქართველოში ყველაზე მეტ ქალს თამარი ჰქვია, ყველაზე მეტ მამაკაცს კი - გიორგი.

* * *

რამდენად გავრცელებულია ისპანური ენა?

მინდა ესპანური ენის შესწავლა დაიწყო, მაგრამ მეუბნებიან, რად გინდა, სულ ორ-სამ ქვეყანაში ლაპარაკობენ ამ ენაზე და გირჩევენია ისევ ინგლისური ისწავლო კარგად, მიუღო მსოფლიო ინგლისურად ლაპარაკობსო. მაინტერესებს, მართლა ასეა თუ არა?

მამუკა ზაქარაია

მართალია, ინგლისური 350 მილიონი ადამიანისთვის არის მშობლიური, ამას ემატება კიდევ უამრავი ისეთი ადამიანი, რომლებიც მშობლიურად არ მიიჩნევენ ამ ენას, მაგრამ საფუძვლიანად ფლობენ მას. მაგრამ ინგლისურად მოლაპარაკე ადამიანებს ბევრად სჭარბობს ჩინურენოვანი მოსახლეობა - I მილიარდ 100 მილიონი.

უნდა გავაზაროთ, მამუკა, შენ მიერ არჩეული ესპანური ენა 250 მილიონი ადამიანისთვის არის მშობლიური, სულ კი ესპანურად მსოფლიოში 300 მილიონი ადამიანი ლაპარაკობს. გარდა თვით ესპანეთისა (დაახლ. 38 მილიონი), ესპანურად ლაპარაკობენ ანდორაში, ევკატორის გვინეაში, არგენტინაში, ბელიზში, ბოლივიაში, ვენესუელაში, გვატემალაში, ჰონდურასში, დომინიკის რესპუბლიკაში, კოლუმბიაში, კოსტარეკაში, კუბაში, მექსიკაში, ნიკარა-

გუაში, პანამაში, პარაგვაიში, პერუში, პურტორიკოში, სალვადორში, ურუგვაიში, ჩილეში, ეკვადორში. ჩამოთვლილი ქვეყნების უმრავლესობაში (19) ესპანური სახელმწიფო ან ოფიციალურ ენად არის აღიარებული.

გარდა ამისა, ესპანური ერთ-ერთი გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ექვსი ოფიციალური და სამუშაო ენადან.

* * *

ქომოსის კუნძულები

გვიამბეთ, თუ შეიძლება ქომოსის კუნძულების შესახებ.

ლაშა ჯაბაური

ქომოსის კუნძულები ინდოეთის ოკეანეში მდებარეობს, შედგება 27 პატარ-პატარა მარჯნის კუნძულისგან, რომელთაგან დასახლებულია მხოლოდ სამი. ტერიტორია 14,3 კმ², მოსახლეობა - 600 ადამიანზე მეტია და ძირითადად მაღალიკლემისგან შედგება. ადმინისტრაციული ცენტრი დასაკლეთ კუნძულზე მდებარეობს. ოფიციალური ენა ინგლისურია.

ქომოსის კუნძულები ინგლისელმა კაპიტანმა კლინგმა აღმოაჩინა 1609 წელს. 1857 წელს დიდმა ბრიტანეთმა მოახდინა კუნძულების ანექსირება, 1878 წელს კი ისინი შრი ლანკას ვუბერნატორის მმართველობაში გადავიდა. 1903 წელს ქომოსის კუნძულები სინგაპურის კოლონიაში შევიდა. მოგვიანებით, 1955 წელს კუნძულები ავსტრალიის მმართველობაში გადავიდა და აქ დღესაც ავსტრალიის ოფიციალური წარმომადგენელი მართავს.

მოსახლეობის უმრავლესობა დასაკლეთ კუნძულზე ცხოვრობს, პეკეა აეროპორტი (ემსახურება ავსტრალია-სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის ტრასას). კუნძულელთა მთავარი საქმიანობაა აეროპორტის მომსახურება, ქომოსის პალმების მოშენება და კობრის (ქომოსის კაკლის გული) წარმოება.

პასუხი - ჩვენი

რბს და რობორ სნავლოზინ შინი თინათოლბი...

ასალ ზელანდიანი

ახალი ზელანდიის სკოლებსა და უნივერსიტეტებში სწავლება ინგლისურ ენაზე მიმდინარეობს, თუმცა არსებობს სპეციალური პროგრამები მათრებისთვის, კუნძულების მეფერი მოსახლეობისთვის. ხოლო უნივერსიტეტებში ისეთი ფაკულტეტებშიც კი არის, სადაც აბორიგენთა ენაზე ასწავლიან.

ახალზელანდიელი ბავშვები ხუთი წლის ასაკში იწყებენ სკოლაში სიარულს. ისინი რვა წელს დაწვევით სკოლაში სწავლობენ, მერე კი, 13 წლის ასაკში საშუალოში გადადიან. საშუალო სკოლაში მოსწავლეებს კიდევ ხუთ წელს ამზადებენ უმაღლეს ან პროფესიულ სასწავლებლებში შესასვლელად. სკოლების არჩევანი დიდია: ქვეყანაში 400-ზე მეტი საშუალო სკოლაა, რომელთა უმრავლესობა სახელმწიფოა. ზოგიერთ სკოლას თავისი პანსიონიც აქვს. სასწავლო წელი თებერვალში იწყება და დეკემბრის შუა რიცხვებში მთავრდება. მოგვხსენებთ, ახალი ზელანდა საზღვრის ნახევარფეროში მდებარეობს და ამიტომაც საზაფხულო არადაღდება აქ დეკემბრში იწყება და თებერვალამდე გრძელდება. ახალზელანდიურ სკოლებში, მიუხედავად, 17-18 დღიანი არადაღდებაც არის - აპრილში, ივლისსა და სექტემბერში. საშუალო სკოლების IX-X კლასებში მოსწავლეები საბაზო საგნებს სწავლობენ: ინგლისურ ენას, საზოგადოებრივ მეცნიერებებს, ბუნებისმეტყველებას, მათემატიკას, მუსიკას, ხელოვნებას, ხელოვნებას და ვარდა ამისა, ფიზიკურ მოძრაობებსაც გადიან. XI კლასში კი სპეციალიზებული სწავლება იწყება, თუმცა მათემატიკა, ინგლისური და საბუნებისმეტყველო საგნები კვლავაც სავაინდო საგნებად რჩება.

XI კლასის ბოლოს მოსწავლეთა უმეტესობა სკოლის დამთავრების დამატებითი ატესტაციის მისაღებად პირველ თოვითალურ გამოცდებს აბარებს... შეიძლება სხვადასხვა სკოლებში სხვადასხვა საგანმცოდნეო საგნები იყოს შერჩეული. ერთადერთი მკვახასათვის სავალდებულო საგანია ინგლი-

სური ენა, რაც შეეხება დანარჩენებს, მოსწავლეს შეუძლია სკოლის მიერ შემოთავაზებული საგნებიდან თვითონ აირჩიოს მისთვის სასურველი. ასეთი საგანი შეიძლება იყოს, ვიქტორია, საბუნებრივად აღრიცხვა, აგროტექნიკა, უცხო ენები, მუსიკა - სულ 30-მდე დისციპლინა. XII კლასში მოსწავლეები გადრმავებულად სწავლობენ 4-6 საგანს. როგორც წესი, ასეთთა რიცხვში შეიძლება ინგლისური, მათემატიკა, ხელოვნების, საბუნებისმეტყველო მეცნიერების ცალკეული საგნები და ეკონომიკა. ამ კლასის დამთავრების შემდეგ მოსწავლეები იღებენ ატესტატს, რომელიც ნიშნები ადრე არჩეულ ექვს საგანში მიღებულ შეფასებებს ეყარება.

XIII კლასის ბოლოს ბარდება გამოსაშვები გამოცდები, რომლებიც იმპეროვლად უნივერსიტეტში შესასვლელად გამოცდებსაც წარმოადგენს. ამ გამოცდებზე მოწოდებენ ცოდნა 4-6 საგანში. ყოველ საგანში 100-მდე ქულის მიღება შეიძლება.

სსსსსსსს

ექვს წლამდე ბატრია ესპანელები საბავშუო ბავშვებში (Centros de education infantil) სწავლობენ საკუთარი აზრების გამართულად გადმოცემას. მხოლოდ ამის მერე დგება სკოლის რიგი, რომელიც იყოფა დაწვევითად (Centros de education primaria) და საშუალოდ (Centros de education secundaria). 6-დან 14 წლამდე ასაკის ყველა ბავშვი ვალდებულია სკოლაში იაროს. საწყის ორწლიან კურსს (ciclo inicial) ე. წ. „საშუალო“ ციკლი (ciclo medio) მოსდევს, რომელიც სამ წელს გრძელდება, მერე კი საშუალო „გამოსაშვები“ ციკლი (ciclo superior). 16-17 წლის ესპანელია 80 პროცენტით სკოლაში სწავლას აგრძელებს.

შემობლებს შეუძლიათ სახელმწიფო სკოლაშიც მიაბარონ ბავშვი, კერძომიც და „დამოუკიდებლმც“. მოსწავლეთა 70 პროცენტით სახელმწიფო სკოლებში სწავლობს. ეს სკოლები სახელმწიფოს, ადგილობრივი საერებულოების ან საბჭოების ფულით არსებობს.

ესპანეთში ეკლესიის პოზიციები ძალზე ძლიერია და ამიტომაც ესპანელი ბავშვების დაახლოებით 30 პროცენტით განათლებას რომაულ-კათოლიკურ სკოლაში იღებულობს.

სავალდებულო სასკოლო პროგრამაში შემდეგი საგნები შედის: საბუნებისმეტყველო საგნები, საზოგადოებრივი მეცნიერებები, ისტორია და გეოგრაფია, უცხო ენები, ესპანური და რეგიონის ენა (ბასკური, კატალონური ან გალისიური), მათემატიკა, საინფორმაციო ტექნოლოგიები, ფიზიკულტურა და მუსიკა. უცხო ენის სწავლება მოსაზრებადელი სკოლის მესამე კლასში (ანუ 8 წლის ასაკში) იწყება, საშუალო სკოლაში კი (12 წლის ასაკში) ბავშვებს კიდევ ერთი დამატებითი უცხო ენის შესწავლის სთავაზობენ. სწავლების კურსის დანარჩენი ნაწილის შინაარსს სკოლის საბჭო ადგენს.

ყოველი სემესტრის ბოლოს მოსწავლეები სავალდებულო წერით ატესტაციას გადიან. მათ, ვინც ატესტაციამზე ჩაიჭრება, უფლება აქვთ ხელახლა ჩააბარონ იგი. თუ იქნისში ვერ წაიქვლია, სექტემბერში ჩააბარებ. თუ წლის ბოლოს მოსწავლე ორზე მეტ საგანში „ჩაფლავდება“, მას იმავე კლასში ტოვებენ. ამიტომაც ესპანურ სკოლებში საკმაოდ ბევრი მეორეწლიანია, რომლებსაც აქ repetidores-ს უწოდებენ.

რვაწლედის დამთავრებისას მოსწავლეები იღებენ Graduado Escolar-ის წოდებას, რომელიც უფლებას აძლევს მათ ბაკალავრიატში გააგრძელონ სწავლა ან სულაც პროფესიული განათლება აირჩიონ. ამ წოდების მფლობელი მოზარდები სამი წლის განმავლობაში გადიან ბაკალავრიატის - Bachillerato Unificado y Polivalente-ს კურსს. სწავლობენ გეოგრაფიას, ესპანურ ენასა და ლიტერატურას, უცხო ენებს, მათემატიკას, ხელოვნებას, ლათინურს, რელიგიას (ეთიკას) და ფილოსოფიას. დამატებითი საგანად მათ რეკონს ენას (მაგალითად, კატალონურს) ასწავლიან. ყოველ წელს ისინი აბარებენ ნაშრომებს, რომელთა საუკეთესოებ ტარდება ატესტაცია. სწავლების მე-

სამე წელს ბაკალავრიატის პროგრამაში იწყება სპეციალზაცია შემდეგი მიმართულებებით: მედიცინა და საზოგადოებრივი მეცნიერებები, ზუსტი მეცნიერებები და ტექნიკა. ყველა სპეცი-

ალობისთვის სპეციალურად საგნად თივლება ესპანური ენა და ლიტერატურა, უცხო ენა, ისტორია, ფილოსოფია და ფიზიკულტურა.

ყველაზე მეტი წარმატებით ესპანელ ახალგაზრდებში კომპიუტარული და საზოგადოებრივი მეცნიერებები სარგებლობს. მეორე ადგილზეა მედიცინა. ამ კურსის დამთავრების შემდეგ სტუდენტები იღებენ ბაკალავრის წოდებას, რომელიც უფლებას აძლევს ჩაეწიონ საუნივერსიტეტო ორიენტაციის ერთწლიან კურსზე. ამ კურსის დამთავრების შემდეგ ახალგაზრდას შეუძლია ნააბაროს უნივერსიტეტის მისაღები გამოცდები.

ნიდერლანდები

განათლების ნიდერლანდურ მოდელს დიდი ხნის ტრადიცია აქვს. ჯერ კიდევ 1917 წელს მიღებული ვერტი წოდებული სკოლის სამყაროს პირობე-

ბით, არასახელმწიფო სასწავლო დაწესებულებები, დაფინანსების თვალსაზრისით, სახელმწიფო სკოლებს უტოვდება.

ამის წყალობით ნიდერლანდებში სკოლათა ისეთი მრავალფეროვნებაა, როგორც ვეროლის არცერთ ქვეყანაში არ არის. გარდა იმისა, რომ აქ ძალზე ფართო დიპლომის რელიგიური მიმართულებების სასწავლო დაწესებულებებია - უმეტესად კათოლიკური და პროტესტანტული, აგრეთვე იუდეური, ისლამური და ინდუისტური, ნიდერლანდებში ძალზე მრავლად არის რეფორმატორი პედაგოგების მიერ დაფუძნებული სკოლები. პოლანდიაში მოსწავლეთა დაახლოებით 75 პროცენტზე „თავისუფალი ორიენტაციის“ კერძო სასწავლო დაწესებულებებში დაიღობა.

მაგრამ მრავალფეროვნება არამც და არამც არ ნიშნავს სრულ უკონტროლობას. თავისუფალ საწესებოებზე შექმნილი სკოლებიც ისევე ფინანსდება როგორც სახელმწიფო სასწავლებლები, ოღონდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი იცავენ უკლებილად ყველა სკოლისადმი კანონით წყენებულ მოთხოვნებს. ერთერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი მოთხოვნაა აუცილებელი საბაზო განათლება.

სხვადასხვა ტიპის სკოლათა მოსწავლეების მიერ მიღწეული შედეგების გამოკრები არცაა უნდა უზრუნველვოს მისამსგებნი განაცდები, რომლებიც ასეთი პრინციპით ტარდება: ასათვისებელი სასწავლო მასალა სანახევროდ ცენტრალიზაციულად, სასკოლო განათლების ორგანიზების მიერ მტკიცდება, სანახევროდ კი დოცენტული სკოლის მიერ განინახლებება მისი პროგრამის შესაბამისად.

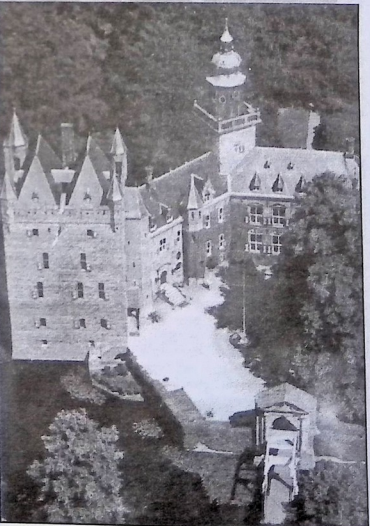
სასკოლო მუშაობის გეგმას მშობლებთან შეთანხმებით სკოლის გამგებობა ადგენს და ეს გეგმა განიხილება როგორც სწავლების აუცილებელი საფუძველი. განათლების ორგანიზებში მხოლოდ ამორფებნი, რამდენად შეესაბამება იგი კანონის მოთხოვნებს.

ნიდერლანდების ლიბერალური განათლების სისტემის პრინციპების შესაბამისად სასკოლო კავშირებს აქვთ მასწავლებელთა მოსამზადებელი დაწესებულებები, რომლებსაც სახელმწიფო აფინანსებს და რომელთა დიპლომები ასეთივე სახელმწიფო დაწესებულებათა დიპლომების

ტოლია. ხოლო როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო სასწავლო დაწესებულებების მასწავლებლებს სახელმწიფო მოსამსახურის სტატუსი აქვთ და ანაზღაურებაც ერთი და იგივე კრიტერიუმებით ეძლევათ სახელმწიფოსგან. ეს საშუალებას აძლევს მასწავლებლებს საკუთარი პედაგოგიური მრწამსის შესაბამისად აირჩიონ სკოლა და ამასთან ხელფასი არ შეუმცირდეთ.

ყოველი ნიდერლანდური სკოლა დამოუკიდებელი იურიდიული ერთეულია, რომელსაც უფლება და მოვალეობა აქვს იმოქმედოს სწავლების საკუთარი პროგრამის შესაბამისად. ეს კი მშობლებსა და მოსწავლეებს საშუალებას აძლევს მრავალი სხვადასხვა წინადადებად ნებისმიერი ვარიანტი აირჩიონ. ამასთან განათლების ბაზარზე სოციალური წონასწორობა არ ირღვევა. ასე, მაგალითად, სკოლებს ნება ეძლევათ განსაკუთრებულ მომსახურებისთვის დამატებითი გადასახადი შემოიღონ, მაგრამ ამასთან ვერც ერთი მოსწავლე ვერ იქნება გარიცხული იმის გამო, რომ მის მშობლებს საჭირო თანხის შეტანა არ შეუძლიათ.

ორი ტიპის სკოლების სამართლებრივი და ფინანსური თანასწორობა სწავლების თავისუფლებას და თანაბარ შანსებს ნიშნავს. ამ მხრივ თავისუფლად შეიძლება ნიდერლანდური მოდელი ნიმუში გახდეს ყველა იმ ქვეყნისთვის, სადაც ჯერ კიდევ სწამთ, რომ განათლების სახელმწიფო ხასიათი სოციალური სამართლიანობის გარანტიაა.

უკვე უფრო ფორმები

წარმოიქმნა, როცა ფლამინოს ზედაპირთან თბილი ჰაერის სქული ფენა წნდება. მისი ვიგანბურთი, მაგრამ უფრო მსუბუქე მასები ზეფი ახლას იწყებს. იქნება დაბალი წვეფის ზონა, რომლისგანაც ყველა მუსონი მისწრაფის ცივი ჰაერს. წარმოიშობა თავისებური „აბაზი“, რომელშიც თბილი ნაფენები სპარალურად მაქირის ზეცისკენ.

თუმცა შეიძლება ტორნადო არც ისე ჩქარა შიპრაობდეს (აიუულოშით კილომეტრი საათში), აღმავალი ნაკადების სიჩქარე მასში წაშში მეტრზე მეტს აღწევს, ანუ ეს წარმოადგენს — პარაუტისტო თავისებულ ვარდნაში ირეკრ ნაკლები სიჩქარით მოქარის. აქედან გასვატება, რომ ქანობრალას მაღალს აღამაინებ უფრო მძიმე სპინტრის აიტაცოს ჰაერში და დიდ მანძილზე გაეღატანოს ისინი.

ენათი, როგორ აღწერენ ტორნადოს დაბლგებს მისი თეთიმბი-დევლები და სპექტალ-სტება:

„შუქი ნაცრისფერი ღრუბელი სწრაფად ახრდებოდა პორზინტზე, წამოურჩა იცემა ქარმა, ღრუბლის ტუტისფერმა კიდე მისი უკანასკნელი სიხვეში ნაჩქრი და დაბლა, მიწისქვეშ დაძაბ. ღრუბლის შუა კლანძვირს გამაზნარად ქანამაჩხ ბორბოს ბედას; ბორბოს ღრუბლთან ერთად მძობილად ზედამიწის ზედაპირის თავზე, ხან ვრტეზობდა, ხან მოქლებოდა, თითქოს დაძობდა დაქანა, რა ხელების ძაბს.

ეს ამავე, რომელიც საყოველთაოდ ცნობილი ბარონ მაქვანსტის გამოსავლის უფრო ჰაერს, ინტელიგენტი მოხდა. მდინარე ბრასპატრის ნასივრეთუ განლაგებული სოფლების თავზე ქარმა მორეცა სამხრული მდინარეები, რომლებთანაც მაღე კოკისბარული წყობა წამოშობა, მაგრამ ეს წვეულებური წყობა არ იყო — წლის ნაკადს უტარებო სიტყვა, რააც ძირითადი საგნები მოსვენდა. ადგილი წარმოსავტრია, რა დემარტო-ბოლო აღამაინებს, როცა დინახებს, რომ ციდან თუქის წყობა მოდოდა. მუიჩე დღითი, დღითი მოვლეთილი სასქურთი გოტარებულმა სოფლებმა ზეცამი დემარტობის ნამოთო თუქები ვითრე ტრანის წინადა ტორნადო გაუქვეს. 1892 წლის 5 მაისს თუქებმა, სახე-ფლობარს გაველსებებეს. წყობა აშრს აღამაინს მტრტაც დატედა თავს. თუქი გროცად ეყარა ქიქრება, გამარტებულ ვერტებში ურეცობი ქიქვილიან რას, რაისა სახელები გამოიქვერბინათ.

საერთოდ, „თუქების წყობები“ არც ისე თვითათი მოქანდა, ამერიკელმა ფილოსოფოსმა გაჯრტმა შეაფარა მონაცემები ბონტრის სიგადასხვა ადგილებში მოხლელ ასეთი წყობების 80-ზე მეტი შემთხვევის შესახებ.

მაგრამ ციდან მარტი თუქები ეს არ იცემა, ერთ-ერთი ძველ წიგნში მოხიბობოდა ბავუების წყობაზე, რომლის დროსაც იძლიერ ბავაი ჩამოცეკვდა, რომ ატეხის და სახლები მობანად დიფარა ბავაეებით. ხალხს ბავაეები ქვრტში ჩაუცეკვდა, მდინარეები ვაჯიო მბითი. აღამაინა ისე ვერ გაიღვამდა მინაზე ფეხს, რომ ბავაი არ გაეშვიტა“. ხიმ წარმოადგენიათ, რა სახანობა იქებოდა!

კიდევ უფრო უტარებო წიგნს ჩამოვიდა რუსეთში, გროვის რ. 1940 წლის. ბავუების ერთ ცხელ დღეს პალეოტეპის რაიონის სოფელ მაიმურას თავზე მბითი კეპ-ქიხლი აბედა და მაღე წიგნის წვეთებთან ერთად ციდან იტეკ მშისხატოს დროს მოქრილი ვერტების მიხეტება შეადოდა. მაიმურელ-მაჰ ათასმდე მოიგრა მაკროტეპი.

თორღე ნანახი ვექნებიათ, მტერის როგორ კოინანტელს ავიტებს ხოლმე ვხამე ანახლად ამბობდებოდა ქარა. ასეთივე, ოლინდ უფრო დიდ მასშტაბში პრეტცივში წარმოებენ უფეული წყობებს. ამოვარდობა ვიჭე ქარა, აიტაცებს ჰაერში თუქებებს და ბავაეებს, შერე ქე წიგნის სახით გადმობარის აღამაინებს თავზე.

საერთოდ, ქანობრალა, ანუ როგორც მას ამბობენ უწოდებენ „ტორნადო“, მანან

ამასთანავე კი იქ დაბლა, მის შესახებ დიდ გრეტავის მბინი დანდა და აცდებდა დახიზილდა მის მუღაეებში მოქციული ხის ტრეტების ვიხს მტერმა, მოიპოველ დაბლა. წინაზე და გრეტავის ირან ნაწილი ერთ მე სვეტად ვაქრობინდა და ცად დადამინა შეკერია. შერე ვაქრობინდა იქილ და ვრე ლეპული დანდა რან“.

ახლა კი ვხანობ, რას სწავლიდა ტორნადო ვხადავს. ქანობრალამ მაღა მოვიცა და ვეგანტურ მბინი ნე სვეტად ამბობდა. დავტერვა ქუის შერობებს, რომლებიც ოლინდთან ვეგებულ სათამაშო სახლები ვით დანტერა და დამილდა. ვერე ხეებს, მბინიკვიანად ამბობდა და ვეგანტურ მოსილდა ვაეგებულ ტორნადოს „ხორთოში“ აღამაინებს და ცხოველებს ჰაერში იტაცებდა, სადაც დღამწინდენ ასობით მეტრის სანძილემუ ვანახებულ ჯოჯოხეთურ ვერტულში ვეკრ ტრიალებდა ქანობრალას მიერ ატაცებული სიხვეთი. ჟობობება და ტეხებს რომ გადაუარა, ვეგანტური მტეგარასპორტებით შეისხრებდა წყალი და მისი ბინადრები, ფსეკრი გამაოჩინდა.

ქრუკებულ გრუხუნი გაეფივინე. ერთბაშად სახმელი სიძლიერის ქარა მოვარდა, ის იყო, ბავუები უფობით ადგობენ გაეფივინე, რომ კლასში ყველა ფანტრის მინები ჩამოსხვრა, შემინებულ ბავუები ჩემქმე გამოცეკვნი. მაგრამ ამ დროს ითობის რაღაც უქანობა ფსოვბა აიტეცა ისინიც და კლასში არხებულ სხვადასხვა საგნებზე. ყველას ჰაერში გამოეფივინე, ჩემ არევილ ტრიალებუნდ ბავუები და სკოლის ნანტრეკები. ბე გრტობა დაეკარგე“.

ტორნადოს კიდევ უფრო უტარებო და მოულოდნელი რამის ჩიფინე შეუძლია.

ფლამინოს მტატვის ორი მცხოვრები თაიფობის იჯდა სახლობ. უტად ვარდენ გამეკრუებული დრიალი მოისმა. სახლის პატრონი მას კარი გაღო და გარეთ ვაიხდა, რა ხედა, მაგრამ უშალ ჰაერში აფირდა. მეფობის ვაქრობით ვაიცეკვლე სტუმარი კარს მბინახლოდა და მამინე ხის ექსქურობისკენ ვაქანდა.

გრეტავის სახლობამ 60 მიტრის მობოტებით დაუქეცა ისინი მიწაზე. სახლის დამორეკებულმა სტუმარ-მასხმბილმა სახლის ნაცვლად მისი ნანტრეკებიც ისილა. მაგრამ ვველამე სიცარილე ის იყო, რომ ნანტრეკებს ძოროს დაჩინებოდა დეკანეც სახლის პატრონის მიღის და შეუძლები ისინდენ. ქანობრალა არც კი შეხება მათ.

1973 წლის იანვარში ქანობრალამ პატარა არეგინბნულ ქალაქ სან-სუტის ვადაურა, მისი ერთ-ერთი მცხოვრები შერე ვეცხობა: „შე ვაიქვერე ქმარს ვამბიფიდა-მეოქი, ანახლდ დამიძინა, შეხედა, ძროხა მიერინახელო, მიეგბრენილი და ვაფუნვლი: ძროხა მარიალა პავრში მიფერინახდა, ჩვენმა 30 მეტრის მობოტებით ჩამოვარდა.“ შერე რადა ემანობა ქანობრალას!

იყენებოდა ხუსტებმა და მძიმე საგნებს ეყვარებოდა. „ხორთოში“ ივლოეჯება და მას ღრუბული შვისორეუბენ, მაგრამ ვაღიერებო ქარიშხალი კიდევ ახერხებს პატარ-პატარა საგნებისა და არხებების, თუქებში ექნება თუ ბავაეები, მოშორებით ვაღატანებს. თუმცა თანდათან ევლარეც მათ ზიდებს და ასე მიღის ზეფიდან „თუქების თუ ვერცხლის ფულის წყობები“.

დაკომპლექსებული ვარ

დედაც მეუბნება და მეც ვაბტოვს საკუთარ თავს, რომ დაკომპლექსებული ვარ. კერძოდ კი, ჩემს გარეგნობაზე მაქვს გართულება. ჯერ ერთი სქელი ფეხები მაქვს, გარდა ამისა, ხელებზე უამრავი ხალი მაქვს. ზაფხული მოდის და ჩემი ტანჯვაც იწყება - მოკლესახელოებიან ტანსაცმელს ვერ ვიცვამ. არ ვიცი, რა ვუყო ამდენ ხალს...

ზინიანი, 15 წლის

ზინიან, ნუთუ არ გაგიგონია, რომ ამპობან, ხალი ბედნიერების ნიშანიაო. შენ, ძვირფასო, ბევრი ხალი გქონია და, მამა-სადამე, ჩვეულებრივზე მეტად ბედნიერი უნდა იყო, არადა, გვეწერ დაკომპლექსებული ვარო. აბა დაფიქრდი, რა დასაკომპლექსებელი ხალები ხელებზე?! ყოველ ხელზე ათას-ათასი ხომ არ გექნება და 15-20 კიდეც რა ბედუნაა! იცოდე, აღარ დაგინახოთ პაპანაქება სიცხეში გრძელსახელოებიანი გეცვას რამე, თორემ ყველა იფიქრებს, რამე უსაშველო სჭირსო. ხალებს ხელი არ ახლო, არამც და არამც არ იფიქრო მათი რაიმე გზით მოშორება. ეს ძალიან სახიფათოა. მოითმინე და რომ გაიზრდები, ხალები მაშინაც თუ შეგაწუხებს, ექიმ-დერმატოლოგს მიმართე.

... ის კი ვერაფერს ხვდება რა ხანია ერთი ბიჭი მივვარს, იმან კი არაფერი იცის. ის ჩვენს ქუჩაზე ცხოვრობს და ხშირად ვხვდები. მის დანახვაზე რაღაც მემართება, ვიბნევი, გული მიჩქარდება. ის კი ვერაფერს ხვდება, ზედ არ მიფურცებს. დააზლოებით ერთი თვის წინ მეტროში ვიღაც გოგოსთან ერთად ვნახე, ხელი მის მხრებზე ჰქონდა შემოხვეული და ორივენი იცინოდნენ. რაღაც ჩამწვდა, თავი ძლივს შევიკავე, რომ არ აედრიალე-

ბულიყავი. სახლში რომ მივვდი, ჩემს ოთახში წავიკეტე და ტირილით ცხვირ-პირი დავვისიე. დედა და ბებია კინაღამ გაეფიქრნენ. რა მეშველება... ვერ ვიფიქრებ იმ ბიჭს და რა ვქნა...

ვიძროს

გიონანგრძობთ ფიქრია, მართლაც გქონია განცდების საფუძველი. თუ გეტყვით, რომ ასეთი რამ უამრავ ადამიანს ემართება ცხოვრებაში, ან არ დაიჯერებ, ან გაიფიქრებ, სხვები რაში მაინტერესებსო. ცხადია, ეს ჭრილობა უცბად არ მოგიშუშდება. კიდევ კარგა ხანს გაიხსენებ იმ ბიჭს, კიდევ კარგა

ახლა კი ვოგოები ჯგუფად ვართ გაყოფილები. მე და ჩემს დაქალს ძალიან ვეჭვავება გული; ვცდილობთ ყველა შევარიგოთ, მაგრამ არაფერი გამოგვადის. ვოგოები ერთმანეთზე ჭირიობენ, ვჯიბრებიან ერთმანეთს, ბიჭებსაც აგულიანებენ, ყველა ცდილობს თავის მხარზე გადაიბიროს ისინი. მასწავლებლის მშრალი დარიგებები საქმეს ვერ შეეშლება. რა ვქნათ, როგორ გავამთლიანოთ კლასი?

მამა, 14 წლის

ჩვენი რჩევა ასეთი იქნება - ყველანი შეთანხმდით და ერთ დღეს ერთად შეიკრიბეთ, თუნდაც გაკვეთილების შემდეგ დარჩით კლასში და შეეცადეთ წივილი-კივილის, ნერვების წვეტის გარეშე გაარკვიოთ, რა გახდა თქვენი ურთიერთგაცუცხიების მიზეზი. თუ აღმოჩნდება, რომ მიზეზი აბსურდულია და თვითონაც მიხედვით ამას, ალბათ არც შერიგება გაგიხნელდებათ. ხოლო თუ უთანხმოება პრინციპული ხასიათისაა და მხარეებს კატეგორიულად არ უნდათ უწინდელი ურთიერთობის აღდგენა, მაშინ ვერაფერს გააწყოთ. იქნებ იმას მაინც მიადწიოთ, რომ სიტუაცია მეტად აღარ გაამძაფროთ, არ უმტროთ ერთმანეთს. რაც შეეხება ჭორებს, ცეცადით, ყურადღება არ მიაქციოთ მათ და თვითონაც ნუ იყადრებთ სხვებზე ჭორაობას. საერთოდ, კი თუ თითოეული თქვენგანი მეტ გონიერებას და შემწყნარებლობას გამოიჩენს, მეგობრებად თუ არა, ამხანაგებად მაინც აუცილებლად დარჩებით. დაფიქრდით, უმნიშვნელო მიზეზით ნუ დაუარგავთ ერთმანეთს, გარწმუნებთ, მომავალში ძალიან ინანებთ.

ხანს გეტკინება გული მის დანახვაზე, მაგრამ, გვერწმუნე, დროთა განმავლობაში ყველაფერი გაგივლის. თანაც, ვინ იცის, იქნებ სულაც ეს ბიჭი კი არა, სხვა აღმოჩნდეს შენი იდეალი. მიმოიხედე, რამდენი კარგი ბიჭია ირგველიე!

კლასი ჯგუფებად ბანიყო ასეთი რამე ჩვენს კლასში ადრე არახდროს ყოფილა,

თავად ვამბობთ ასე?

მტლად, მტლად დაბადე – გემომდე, გამოვადგე, ვისხნა, შეგწოი, დაგმსწარი. ტლე ანუ მტლე ქვევრი ღვინის დანაღვს ჰქვია. არაბულად იგივე რქვეფია სხვადასხვა პალაუნეს, რომლებსაც წინასწარ წყლით ასველებენ და სიცხის გამსახლებლად ადებენ სისინასს.

მოძრება – მოტყუება, შეცდენა, გაწურება. ამ სიტყვას თეიმურაზ ბატონიშვილი ასე განმარტავს: „როდესაც ღორის დაკვლა უნდა, მთავა ნატრონი და ურის ცოტ-ცოტად საკმელს ან სიმინდს, ან ქქეს, ან ქე-გუარს რასმე ვსხე და ისიც მისდევს ჭამით. ამ სახით სასლბო შეიტყუებს და სახლში რომ შეიყუანს, დუურის კიდევ და ჭამას დაუწყებს ღორი. მაძინ ნატრონი კურის მისურავს და დაიქურს ღორსა. მოღორება მოტყუებას ამითისაა ჰქვია“.

მოხვანილება – მოხურება, უღლის აცრუება, შეკარება. ეს თქმა იმ შემთხვევაში იხმარება, როცა კაცს ახ-

ლშემოსული მწვანილივით ვინმე ან რამე მოსწონს, მერე კი ჯამვადსული მწვანილივით მობმწრდება, მასზე უკლს აიურის და თავს მიანებებს, მოიძმწვანილეს.

ლოჭინვა ნაპურთნი – უვაცი, თავისი თანამდებობის უღირსი. ძველად მღვდლობის ხარისხის მიღება შეუძლოთ ისეთებსაც, ვისაც შესაფერი ცოდნა არ ჰქონდათ, მაგრამ მოურთობა შეუძლოთ იმისი, ვისზეც დამოკიდებული იყო მათი უურთხევა. ქანსი-ქმა, საღურთიდაც ეს თქმა, სასლვარიც კი დაუღვიათ, რომლის იქით ასეთები არ მიდიოდნენ, თუკი ქრთამის ვალები შეუძლებოდათ. ეს სასლვარი მდინარე ლოჭინსე იყო (ვარე კახეთი) და ასეთი ჭით ნაურთოსე იტყოდნენ: „ი, რა მღვდლია, ლოჭინს არ ვასცილებია, თბილისშიაც არ ჩასულა, ქრთამითა ნაურთხითა“. შემდგომში ეს სასლვარი მისადავა უკვლას, ვისაც თავისი მღვდმარობა დაუსახურებლად, ქრთამით, მოხედვით მოუზოებია.

ფვა – მღინარის პატარა მენაკალი, ტოტი.

ფუნგი – მოგრავალო და მოხვანილი ცხვირი.

ფაკვი – მოკვეთილი კიდურის ან სხვა ორგანოს დარჩენილი ნაწილი.

ტარაკუჭა – მიტიჩარა, არამკითხე, მატრაკვიცა.

ტარსიკონი – მავალსა-რისსკოვანი თხის ტყავი.

ტაზირი – ღია, გაფლილი ადგილი მთებს შორის.

ტახტა – უნამბირის კმნის წინ და უკან ამოვმერილი ნაწილები.

ტაჯბანდა – მბთრახნი.

ტავრი – ხვირი, დაგურული ტყე.

პანა – დაბერავული თხა.

არაბული თხაბ: სნავლული, რომელიც თავის სნავლას საქმეში არ იყენებს, ემსავსება კაცს, რომელიც სნავს და არა სოხსს.

არისტოტელე: ვინც წინ მიღის სნავლამი, მაგრამ უკანა რჩება ზნეობაში, ის უფრო უკან მიღის, ვიდრე წინ.

ა. ლუთერი: პლბტონი ჩემი მეგობარია, სოკრატე ჩემი მეგობარია, მაგრამ ჭქმშარიტება

უკეთესი მეგობარია.

პლბტონი: სამშობლოს უფრო მეტი უფლებები აქვს, ვიდრე მშობლებს.

რ. სტილი: კითხვა გონებისათვის იგივეა, რაც ვარჯიში სხეულისათვის.

კ. ფლამარიონი: ადამიანს დიდად ხდის არა სიმალლე და ფიჭიკური ძალა, არამედ გონება.

ო. შტიინგერი: დროზე ნათქვამი ერთი საყვედური ასეულ ქებას გვიმზადებს.

ა. წარეთელი: ქართულ ენას დიდი სიტყვის კონა აქვს, მისი ლექსიკონი ისე ვრცელია, რომ ბევრჯერ მთელი მწერი ერთს სიტყვაში მოთავსდება ხოლმე.

სიცილის გაკვეთილი
 - საოცარია, ერთ დღეს ამდენი
 სისულელე როგორ ჩაიდინე?
 - ძალიან ადრე აუღეკი.
 ☺ ☺ ☺

შეიდი წლის ალფრედი დღეს
 პირველად წავიდა სკოლაში. სყო-
 ლიდან დაბრუნებულს დედა შე-
 კეითხა:

- მოგეწონა შენი მასწავლე-
 ბელი, ალფრედ?

ალფრედი: - მე მასწავლებელი
 არ მინახავს, დედიო.

დედა: - აბა რას აკეთებდი გა-
 კვეთილზე?

ალფრედი: - დღეს გაკვეთილები
 არ ყოფილა. ერთმა ქალმა არ
 იცოდა როგორ იწერება სიტყვა
 „მამა“. ჩემთან მოვიდა, მკითხა
 მეც ვუპასუხე.
 ☺ ☺ ☺

- ქალის ბევრი სახელი მამა-
 კაცის სახელებისგან არის ნაწა-
 რმოები, - უხსნიდა მოსწავლეებს
 მასწავლებელი, - ასე მაგალითად:
 ფრანცისკა - ფრანცისკავან, ჟოზე-
 ფინა - ჟოზეფისგან და ასე შე-
 მდეგ, აბა, ვის შეუძლია კლდე
 დასასხელის მაგალითი?

პეტერი წამოღვა:
 - ანტენა, ბატონო მასწავლე-
 ბელო!

- ანტენა?! მაინც რომელი სა-
 ხელისაგან არის მიღებული?

- ანტონისაგან.
 ☺ ☺ ☺

- ცოტა ცივა, ნეტავი რამდენი
 გრადუსი სითბოა ოთახში? - ჰკი-
 თხა ოტომ დას.

- ცამეტია გრადუსი, - მიუგო
 ანამ.

- კარში რამდენილია? აბა ნახე!
 - ოთხი გრადუსი.

- დიდებულია! ფანჯარა გააღე.
 ის ოთხი გრადუსიც შინ შემოუ-
 შვით და უფრო დათბება, - წამო-
 იბახა ალტაცებით ოტომ.
 ☺ ☺ ☺

მასწავლებელი: - სიცივეში
 ჰქვია მასალა იყუმება, სითბოში
 კი ფართოივდება. დაასახელეთ მა-
 გალითი.

მოსწავლე: - არდადეგები; ზა-
 ფხულში ორი თვით ხანგრძლი-

სიცილის გაკვეთილი

**პენსიონერი მასწავლებელი:
 - ახლავე წაიდა სახლში და
 მშობლები მომიფანე!**

ვდება, ზამთარში კი ორი კვირა-
 მდე მცირდება, პატივცემულო მა-
 სწავლებელო!
 ☺ ☺ ☺

ბობი სადგურის მოსაცდელ და-
 რბანში იჯდა და კეეს ღეჭავდა.
 გვერდით მჯდომმა მოხუცმა ქა-
 ლმა კარგა ხანს უცქირა და ბო-
 ლის ღმიძლით მიმართა:

- ხასიაშოვნოა, შეილო, შენი
 საუბარი, მაგრამ, სამწუხაროდ,
 ყრუ ვარ.
 ☺ ☺ ☺

- არცერთი შეცდომა არ არის,
 - უთხრა მასწავლებელმა ბიჭუ-
 ნას, როდესაც საშინაო დავალება
 შეუძოწმა. - ოღონდ ნუ დამიმა-
 ლავ, მამაშენს ვინმე დაეხმარა?
 ☺ ☺ ☺

ახალი მოსწავლე პირველ კლა-
 სში შედის: მასწავლებელი ეკო-
 თხება: - რა გქვია? - ბიჭს
 რცხვენია და არ პასუხობს. მა-
 სწავლებელი კვლავ ეკითხება: -
 ბიჭი, დედა რას გეძახის? - ბა-
 ვეში კვლავ ღუმს.

- ბიჭეო, - ეუბნება მასწავლე-
 ბელი, - როგორ გეძახის დედა,
 როდესაც სუფრაზე ნამცხვარი
 აქვს?

- არაფერსაც არ მეძახის,
 - ამბობს მორცხვი ბიჭი, - როცა
 სუფრაზე ნამცხვარია, დაძახება არ
 მჭირდება.
 ☺ ☺ ☺

- მითხარით, გეთაყვა, რას გა-
 კეთებს თქვენი ვაჟიშვილი, როცა
 ბოლოს და ბოლოს, თავის სწა-
 ვლა-განათლებას დაასრულებს?

- ვფიქრობ, პენსიაზე გავა!
 ☺ ☺ ☺

- აი, ამ წითელი თუთიყუშის
 ყიფა მინდა, - მიმართა მუშტა-
 რმა გამყიდველს.

- ფრანგი ბრძანებით?
 - რატომ გაინტერესებთ?

- იმიტომ, რომ მაშინ თეთრი
 თუთიყუშის შექმნაც მოგიწევთ. წი-
 თელი მხოლოდ ინგლისურად ლა-
 პარაკობს და თეთრი ინგლისური-
 დან ფრანგულად თარგმნის ხო-
 ლმე.
 ☺ ☺ ☺

მასწავლებელი: - ნოეაჩქე, შენი
 საშინაო დავალება ძალიან კარგია,
 მაგრამ სიტყვა-სიტყვით სუხალო-
 ვას ნამუშევრის გამეორებაა. რა
 დასკვნა გაგაკეთო აქედან?

ნოეაჩქე: - ის, რომ სუხალო-
 ვას ნამუშევრადიც ძალიან კარგია.
 ☺ ☺ ☺

- რამდენჯერ გაგაფრთხილე,
 შეილო, რომ იუღკთან არ მი-
 ხედდე და არ ითამაშო-მეთქი. იგი
 უხრდელი და შოურიდებული ბა-
 ვეშვია.

- ის თვითონ მოდის ჩემთან
 და თამაშობს. მე კი მორიდებული
 და ზრდილობიანი ვარ, არა, დე-
 დეო?!
 ☺ ☺ ☺

- რად გახვევია თითზე ძაფი?
 - დედამ დამახვია, წერილის
 გაგზავნა არ დაგაეწყვედსო.

- მერე, გაგზავნე?
 - არა, დედას წერილის მო-
 ცემმა დააეწყვდა.
 ☺ ☺ ☺

- რა გატირებს პატარავ?

- დედამ მითხრა, ვიდრე მა-
 ქნან არ გაგიღოს, ქუჩის მეორე
 მხარეზე არ გადახვიდეო; რამდენი
 ხანია ველოდები და, ერთი მანქა-
 ნაც არა ჩანს.

ვიქტორინა „ჭკუის კოლოფებისათვის“

1. ეს ხემიანი საკრავო არის...

- ა) ... ალტი
- ბ) ... ვიოლონჩელო
- გ) ... კონტრაბასი

2. ალექსანდრე ბატონიშვილი, ერეკლე II-ის ძე, კახეთის 1812 წლის აჯანყების სულისჩამდგმელი გარდაცვალდა და დაკრძალულია...

- ა) ... თელავში
- ბ) ... თეირანში
- გ) ... თბილისში

3. ვეროპის უძველესი უნივერსიტეტი მდებარეობს ქა-ლაქ ...

- ა) ... პრალაში
- ბ) ... ბოლონიაში
- გ) ... ოქსფორდში

4. ხაილოს მაკეობის ხანგრძლივობაა ...

- ა) ... 22 თვე
- ბ) ... 18 თვე
- გ) ... 24 თვე

5. ცნობილი ანჩისხატის ჩარჩოს მოჭედილობა ვაკუთენის ქართველ ოქრომქანდაკებულს ...

- ა) ... ბეშქენ ოპიზარს
- ბ) ... ბუკა ოპიზარს
- გ) ... გაბრიელ ოქრომჭედელს

6. აწყურის ციხე მდებარეობს ...

- ა) ... ახალციხის რაიონში
- ბ) ... თელავის მაზლობლად
- გ) ... კასპის რაიონში.

1

2

3

4

5

6

ვიქტორინის წინა ტურის სწორი პასუხები:

1. სელომა ლაგერლოფი; 2. ლადო გულიაშვილი; 3. ლადო აღნიაშვილი; 4. რა; 5. მელისიქენე

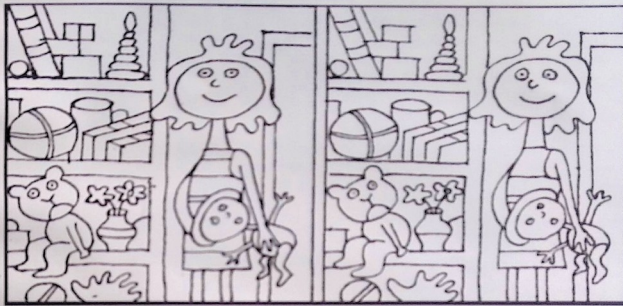
იწილთ-შიწილთ

ხაიამის განტოლება

ომარ ხაიამი მართო დიდებული პოეტი კი არ იყო, არამედ ნიჭიერი გათემგებოქოსიც. მას ეპოემების მაგალითად, ასეთი ალგებრული განტოლება:

$$\frac{1}{x^2} + 2\frac{1}{x} = 1\frac{1}{4}$$

სცადეთ მისი ამოხსნა.

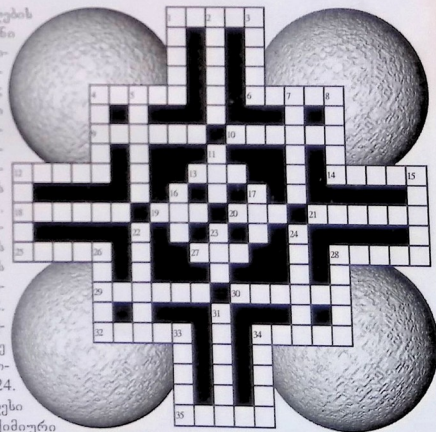

იკოვპით
ემქსნი
სხვაობა
ამ ორ
ნახატს
შორის

თარგმნა: 1. მანის სახელი ძველები იარაღი; 4. სოფელი ქულის რაიონში; 6. კასი, ანზლი; 9. ღამს ხამურის რაიონში; 10. ქალაქი იტალიაში; 12. ქალაქი რუსეთში; 13. ნაფი; 14. კობატი, ანუ...; 15. განთავადის, ასის ქალღმერთი რომელ მითოლოგიაში; 19. ცოცხმაგარასებრია ოჯახის ბუნჯი, რომლის ფოთლებიცგანაც ამზადებენ საღებავს; 20. შინაური ცხოველი; 21. კონტინენტი; 25. რაიონული ცენტრი საქართველოში; 27. ბგერის წრითი ნიშანი; 28. სახელმწიფო აფრიკაში; 29. კონტინენტებს შორის მოქცეული წლის დიდი სივრცე; 30. აზიის სახელმწიფოს დედაქალაქი; 32. ძველ ეგვიპტელთა უზენაესი ქალღმერთი; 34. დროის მონაკვეთი; 35. მაღალი თანამდებობის პირთა მზღლებელი.

შეკვლევა: 1. შეიარაღებულ ძალთა ერთობლიობა; 2. სამი ან მეტი მუსიკალური ბგერის კარმოხული შეერთება; 3. სოფელი ლანჩხუთის რაიონში; 4. აფხაზეთის სახელწოდება აფხაზურ ენაზე; 5. შეუღრეკელი; 7. პატარა, თავებად შეკრული თეიორი ან

ვჯიული ვჯიულებს მკონე მერქნიანი მტყნაზე; 8. ვაიოსუფერი ოთხკუთხედი კანფეტი; 11. მსოფლიოში ცნობილ ილუზიონისტთა დინასტია; 12. ვეროპის სახელმწიფოს დედაქალაქი; 15. სახელმწიფო აზიაში; 16. აღმანის მტკეველები ორგანო; 17. თეჯის ძეალი; 22. ქალაქი ბელარუსში; 23. შესამე თანრივის ნულოვანი რიცხვი; 24. მსოფლიოს უდიდესი უდაბნო; 26. კამიური უღუმენტი; 28. ზეიდან დიდ გროუად წამოსული თოვლი ან მინა; 31. სახელმწიფო აფრიკაში; 33. სიბრძნის, ხელოვნების, ხელოსნობის, მიწათმოქმე-

ლები, წმინდა გინების, მეცნიერებათა, სიმართლის ქალღმერთი ბერძნულ მითოლოგიაში; 34. ერთგვარი ძველებური თოფი.

და მგლორდენ. მერე კი, 80-იანი წლების მიწურულს გააღწევიტეს, რომ დრო იყო სერიოზულად მოქიედებოდნენ საქმეს და ისტორიაც დაიწყო. ოთხმა ნიჭიერმა ყმაწვილმა – დემონ ელბორნმა, გრემემ კოქსონმა, ალექს ჯეიმსმა და დევი როუნდმა – გამოუშვა ალბომი „Leisure“. მაშინ ჯგუფს უკვე ახალი სახელი ერქვა – Blur (ლაქა) თავიდან ოთხეულს და მათ შემსრულებებს გაოცებით შეხვდნენ. ხალხ რაც

ტომ კი არა, რომ ოთხეულმა თავისი შესაძლებლობები ამოწრა, პირიქით იმდენი ახალი იდეა აქონდათ, რომ ერთი რომელიმე გარკვეული მიმართულების ჩარჩოებში მოქცევა გაუჭირდათ. ერთი სიტყვით, დემონი და მისი მეგობრები სტუდიაში დასხდნენ და სერიოზული მუშაობა დაიწყეს. და აი 1997 წელს Blur-ის ფანატებმა კვლავ გაიხარეს. ახალი სიმღერა „Song 2“ ნაღდი ჰიტი იყო. კომპოზიცია ჯგუფის ალბომშიც შევიდა, საუნდტრეკებზეც გაიბრწყინა და, რაღა თქმა უნდა, პიტპარადების სათავეშიც მოექცა. მოგვიანებით პირველს მეორე მშენიერი სი-

BLUR

რღები გარკვეულია რომელია მთავარი – „Blur“ თუ „Oasis“ სამაგიეროდ, საესებო ნათელია, რომ ორივე უბრალო ჯგუფი კი არა, პრეტენზიის სტილის ციციხლი დამსვირებს არამდინაერებს და ელბორნს აღარ დასძლავს და აღარც აფურთხებენ ქაინების უბრალო „Oasis“ ახალი რეინერლის სიმბოლო გახდა, Blur კი – ატლანტიკური ალია სვეარდი ჯგუფი თავისი ჯგუფის Seymon ერეკა და მისი ისტორია ზუსტად იხე დაწყო, როგორც უბრალო სხვა ჯგუფის ისტორია: სურის მყვირებელს დემონ ელბორნმა და გრემემ კოქსონმა ჯგუფი შექმნეს და აფუროსორე დაუბნა და სურის სადამოყმე ცავედნენ

გამოიდა ჯგუფის მერე ალბომი „Modern Life Is Rubbish“, ველა მახვდა, რომ ახალი ჯგუფი სერიოზულ და არც თუ უსაუბრო მლო პრეტენზიებს აცხადებდა ინგლისის მუსიკალურ ტრეტე მაშინ Blur-ის საქმად მზარდამა და იმედროულად დაბეწვინა და რაღა მუსიკას არტპეკი უწოდეს. 1994 წელს გამოსული ფირფიტა „Parklife“ პრეტენციის მთავარ მუსიკალურ მოვლენად იქცა. Blur კი პრეტენზიის ერთპირიერილი ლინერა გახდა.

იმ დროიდან დაიწყო ჯგუფის წარმატებასა სურია, Blur მუდმივად სურპრისტების რეიტინგში და პრეტენციის ველა მახვდა, რომ ახალი ჯგუფი სერიოზულ და არც თუ უსაუბრო მლო პრეტენზიებს აცხადებდა ინგლისის მუსიკალურ ტრეტე მაშინ Blur-ის საქმად მზარდამა და იმედროულად დაბეწვინა და რაღა მუსიკას არტპეკი უწოდეს. 1994 წელს გამოსული ფირფიტა „Parklife“ პრეტენციის მთავარ მუსიკალურ მოვლენად იქცა. Blur კი პრეტენზიის ერთპირიერილი ლინერა გახდა.

ნელი მოქევა – „Tender is The Night“. გასული ვახფუხუზე კი Blur-მა ახალი ალბომითაც გაახარა თავისი თავენისმცემლები.

